

CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ

Pentru realizarea acestui text s-a pornit de la Codul de procedură civilă care cuprindea toate modificările până la 30 septembrie 1980, publicat în ediție oficială de Ministerul Justiției în 1980, asupra căruia s-au aplicat succesiv modificările intervenite prin actele normative ulterioare, respectiv:

- Decretul Consiliului de Stat nr. 81/1985*, abrogat prin Legea nr. 1/1992;
- Legea nr. 1/1992;
- Legea nr. 104/1992;
- Legea nr. 105/1992;
- Legea nr. 59/1993;
- Legea nr. 17/1997;
- Ordonanța Guvernului nr. 13/1998*, abrogată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 290/2000 și respinsă prin Legea nr. 787/2001;
- Legea nr. 99/1999;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 290/2000;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2001*, respinsă prin Legea nr. 69/2005 și abrogată prin Legea nr. 219/2005;
- Legea nr. 787/2001;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 58/2003;
- Legea nr. 195/2004;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 65/2004;
- Legea nr. 69/2005;
- Legea nr. 219/2005;
- Legea nr. 459/2006;
- Decizia Curții Constituționale nr. 969/2007;
- Decizia Curții Constituționale nr. 66/2008;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008;
- Decizia Curții Constituționale nr. 737/2008;
- Decizia Curții Constituționale nr. 303/2009;
- Decizia Curții Constituționale nr. 458/2009;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 42/2009.

Actele normative marcate cu asterisc (*) sunt în prezent modificate, abrogate sau respinse și modificările efectuate prin aceste acte normative asupra Codului de procedură civilă nu mai sunt de actualitate.

NOTĂ:

Conform art. II din Legea nr. 459/2006, toate sumele de bani exprimate în lei vechi (ROL) din cuprinsul dispozițiilor Codului de procedură civilă au fost convertite în lei noi (RON).

CARTEA I

Competența instanțelor judecătorești

TITLUL I

Competența după materie

ART. 1

Judecătoriile judecă:

1. în primă instanță, toate procesele și cererile, în afară de cele date prin lege în competența altor instanțe;
2. plângerile împotriva hotărârilor autorităților administrației publice cu activitate jurisdicțională și ale altor organe cu astfel de activitate, în cazurile prevăzute de lege;
3. în orice alte materii date prin lege în competența lor.

ART. 2

Tribunalul judecă:

1. în primă instanță:
 - a) procesele și cererile în materie comercială al căror obiect are o valoare de peste 100.000 lei, precum și procesele și cererile în această materie al căror obiect este neevaluabil în bani;
 - b) procesele și cererile în materie civilă al căror obiect are o valoare de peste 500.000 lei, cu excepția cererilor de împărțeață judiciară, a cererilor în materia succesorală, a cererilor neevaluabile în bani și a cererilor privind materia fondului funciar, inclusiv cele de drept comun, petitorii sau, după caz, posesorii, formulate de terții vătămați în drepturile lor prin aplicarea legilor în materia fondului funciar;
 - c) conflictele de muncă, cu excepția celor date prin lege în competența altor instanțe;
 - d) procesele și cererile în materie de contencios administrativ, în afară de cele date în competența curților de apel;
 - e) procesele și cererile în materie de creație intelectuală și de proprietate industrială;
 - f) procesele și cererile în materie de expropriere;
 - g) cererile pentru încuviințarea, nulitatea sau desfacerea adopției;
 - h) cererile pentru repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare săvârșite în procesele penale;
 - i) cererile pentru recunoașterea, precum și cele pentru încuviințarea executării silite a hotărârilor date în țări străine;
2. ca instanțe de apel, apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorii în primă instanță;
3. ca instanțe de recurs, recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorii, care, potrivit legii, nu sunt supuse apelului;
4. în orice alte materii date prin lege în competența lor.

ART. 3

Curțile de apel judecă:

1. în primă instanță, procesele și cererile în materie de contencios administrativ privind actele autorităților și instituțiilor centrale;
2. ca instanțe de apel, apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de tribunale în primă instanță;
3. ca instanțe de recurs, recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de tribunale în apel sau împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de tribunale, care, potrivit legii, nu sunt supuse apelului, precum și în orice alte cazuri expres prevăzute de lege;
4. în orice alte materii date prin lege în competența lor.

ART. 4

Înalta Curte de Casație și Justiție judecă:

1. recursurile declarate împotriva hotărârilor curților de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege;

2. recursurile în interesul legii;
3. *** Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 58/2003;
4. în orice alte materii date prin lege în competența sa.

ART. 4¹

Competența ce revine instanțelor judecătorești în legătură cu arbitrajul reglementat de cartea IV aparține instanței care ar fi fost competentă să soluționeze litigiul în fond, în lipsa unei convenții arbitrale.

TITLUL II

Competența teritorială

ART. 5

Cererea se face la instanța domiciliului pârâtului. Dacă pârâtul are domiciliul în străinătate sau nu are domiciliu cunoscut, cererea se face la instanța reședinței sale din țară, iar dacă nu are nici reședință cunoscută, la instanța domiciliului sau reședinței reclamantului.

ART. 6

Când pârâtul, în afară de domiciliul său, are în chip statornic o îndeletnicire profesională ori una sau mai multe așezări agricole, comerciale sau industriale, cererea se poate face și la instanța locului acelor așezări sau îndeletniciri, pentru obligațiile patrimoniale și care sunt născute sau care urmează să se execute în acel loc.

ART. 7

Cererea împotriva unei persoane juridice de drept privat se face la instanța sediului ei principal.

Cererea se poate face și la instanța locului unde ea are reprezentanță, pentru obligațiile ce urmează a fi executate în acel loc sau care izvorăsc din acte încheiate prin reprezentant sau din fapte săvârșite de acesta.

Cererea împotriva unei asociații sau societăți fără personalitate juridică se face la instanța domiciliului persoanei căreia, potrivit înțelegerii dintre asociați, i s-a încredințat președinția sau direcția asociației ori societății, iar, în lipsa unei asemenea persoane, la instanța domiciliului oricărui dintre asociați. În acest din urmă caz, reclamantul va putea cere instanței numirea unui curator, care să reprezinte interesele asociațiilor.

ART. 8

Cererile îndreptate împotriva statului, direcțiilor generale, regiilor publice, caselor autonome și administrațiilor comerciale, se pot face la instanțele din capitala țării sau la cele din reședința județului unde își are domiciliul reclamantul.

Când mai multe judecătorii din circumscripția aceluiași tribunal sunt deopotrivă competente, cererile în care figurează persoanele arătate la alin. 1 se introduc la judecătoria din localitatea de reședință a județului, iar în Capitală, la judecătoria sectorului 4.

ART. 9

Cererea îndreptată împotriva mai multor pârâți poate fi făcută la instanța competentă pentru oricare dintre ei; în caz când printre pârâți sunt și obligați accesorii, cererea se face la instanța competentă pentru oricare dintre debitorii principali.

ART. 10

În afară de instanța domiciliului pârâtului, mai sunt competente următoarele instanțe:

1. în cererile privitoare la executarea, anularea, rezoluțiunea sau rezilierea unui contract, instanța locului prevăzut în contract pentru executarea, fie chiar în parte, a obligațiunii;

2. în cererile ce izvorăsc dintr-un raport de locațiune a unui imobil, în acțiunile în justificare sau în prestațiune tabulară, instanța locului unde se află imobilul;
3. în cererile ce izvorăsc dintr-o cambie, cec sau bilet la ordin, instanța locului de plată;
4. în cererile privitoare la obligații comerciale, instanța locului unde obligația a luat naștere sau aceea a locului plății;
5. în cererile izvorâte dintr-un contract de transport, instanța locului de plecare sau de sosire;
6. în cererile împotriva unei femei căsătorite*) care are reședința obișnuită deosebită de aceea a soțului, instanța reședinței femeii;
7. în cererile făcute de ascendenți sau descendenți pentru pensie de întreținere, instanța domiciliului reclamantului;
8. în cererile ce izvorăsc dintr-un fapt ilicit, instanța în circumscripția căreia s-a săvârșit acel fapt.

*) Textul trebuie considerat abrogat implicit ca urmare a consacrării principiului constituțional al egalității sexelor.

ART. 11

În materie de asigurare, cererea privitoare la despăgubiri se va putea face și la instanța în circumscripția căreia se află:

1. domiciliul asiguratului;
2. bunurile asigurate;
3. locul unde s-a produs accidentul.

Alegerea competenței prin convenție este nulă dacă a fost făcută înainte de nașterea dreptului la despăgubire.

Dispozițiile de mai sus nu se aplică în materie de asigurări maritime și fluviale.

ART. 12

Reclamantul are alegerea între mai multe instanțe deopotrivă competente.

ART. 13

Cererile privitoare la bunuri imobile se fac numai la instanța în circumscripția căreia se află imobilele.

Când imobilul este situat în circumscripțiile mai multor instanțe, cererea se va face la instanța domiciliului sau reședinței pârâtului, dacă acestea se află în vreuna din aceste circumscripții, iar în caz contrar, la oricare din instanțele în circumscripțiile cărora se află imobilul.

ART. 14

În materie de moștenire, sunt de competența instanței celui din urmă domiciliu al defunctului:

1. cererile privitoare la validitatea sau executarea dispozițiilor testamentare;
2. cererile privitoare la moștenire, precum și cele privitoare la pretențiile pe care moștenitorii le-ar avea unul împotriva altuia;
3. cererile legatarilor sau ale creditorilor defunctului împotriva vreunuia din moștenitori sau împotriva executorului testamentar.

ART. 15

Cererile în materie de societate, până la sfârșitul lichidării în fapt, sunt de competența instanței locului unde societatea își are sediul principal.

ART. 16

Cererile în materia reorganizării judiciare și a falimentului sunt de competența exclusivă a tribunalului în circumscripția căruia se află sediul principal al debitorului.

TITLUL III

Dispoziții speciale

ART. 17

Cererile accesorii și incidentale sunt în căderea instanței competente să judece cererea principală.

ART. 18

În cererile pentru constatarea existenței sau neexistenței vreunui drept, competența instanței se determină după regulile prevăzute pentru cererile având de obiect executarea prestațiunii.

ART. 18¹

Instanța investită potrivit dispozițiilor referitoare la competența după valoarea obiectului cererii rămâne competentă să judece chiar dacă, ulterior investirii, intervin modificări în ceea ce privește cuantumul valorii aceluiași obiect.

ART. 19

Părțile pot conveni, prin înscris sau prin declarație verbală în fața instanței, ca pricinile privitoare la bunuri să fie judecate de alte instanțe decât acelea care, potrivit legii, au competență teritorială, afară de cazurile prevăzute de art. 13, 14, 15 și 16.

TITLUL IV

Conflictele de competență

ART. 20

Există conflict de competență:

1. când două sau mai multe instanțe se declară deopotrivă competente să judece aceeași pricină;

2. când două sau mai multe instanțe, prin hotărâri irevocabile s-au declarat incompetente de a judeca aceeași pricină.

ART. 21

Instanța, înaintea căreia s-a ivit conflictul de competență, va suspenda din oficiu orice altă procedură și va înainta dosarul instanței în drept să hotărască asupra conflictului.

ART. 22

Conflictul ivit între două judecătorii din circumscripția aceluiași tribunal se judecă de acel tribunal.

Dacă cele două judecătorii nu țin de același tribunal sau dacă conflictul s-a născut între o judecătorie și un tribunal, sau între două tribunale, competentă este curtea de apel respectivă.

Dacă cele două instanțe în conflict nu se găsesc în circumscripția aceleiași curți de apel, precum și conflictul între două curți de apel, se judecă de Înalta Curte de Casație și Justiție.

Există conflict de competență, în sensul art. 20, și în cazul în care el se ivește între instanțe judecătorești și alte organe cu activitate jurisdicțională. În acest caz, conflictul de competență se rezolvă de instanța judecătorească ierarhic superioară instanței în conflict, dispozițiile art. 21 fiind aplicabile.

Instanța competentă să judece conflictul va hotărî în camera de consiliu, fără citarea părților. Hotărârea este supusă recursului în termen de 5 zile de la comunicare, cu excepția celei pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, care este irevocabilă.

ART. 23

Când, din pricina unor împrejurări excepționale, instanța competentă este împiedicată un timp mai îndelungat să funcționeze, Înalta Curte de Casație și Justiție, la cererea părții interesate, va desemna o altă instanță de același grad care să judece pricina.

TITLUL V

Incompatibilitatea, abținerea și recuzarea judecătorilor

ART. 24

Judecătorul care a pronunțat o hotărâre într-o pricină nu poate lua parte la judecata aceleiași pricini în apel sau în recurs și nici în caz de rejudecare după casare.

De asemenea nu poate lua parte la judecată cel care a fost martor, expert sau arbitru în aceeași pricină.

ART. 25

Judecătorul care știe că există un motiv de recuzare în privința sa este dator să înștiințeze pe șeful lui și să se abțină de la judecarea pricinii.

ART. 26

Abținerea se propune de judecător și se judecă potrivit normelor prevăzute de art. 30, 31 și 32.

ART. 27

Judecătorul poate fi recuzat:

1. când el, soțul său, ascendenții ori descendenții lor au vreun interes în judecarea pricinii sau când este soț, rudă sau afin, până la al patrulea grad inclusiv, cu vreuna din părți;

2. când el este soț, rudă sau afin în linie directă ori în linie colaterală, până la al patrulea grad inclusiv, cu avocatul sau mandatarul unei părți sau dacă este căsătorit cu fratele ori sora soțului uneia din aceste persoane;

3. când soțul în viață și nedespărțit este rudă sau afin a uneia din părți până la al patrulea grad inclusiv, sau dacă, fiind încetat din viață ori despărțit, au rămas copii;

4. dacă el, soțul sau rudele lor până la al patrulea grad inclusiv au o pricină asemănătoare cu aceea care se judecă sau dacă au o judecată la instanța unde una din părți este judecător;

5. dacă între aceleași persoane și una din părți a fost o judecată penală în timp de 5 ani înaintea recuzării;

6. dacă este tutore sau curator al uneia dintre părți;

7. dacă și-a spus părerea cu privire la pricina ce se judecă;

8. dacă a primit de la una din părți daruri sau făgăduieli de daruri ori altfel de îndatoriri;

9. dacă este vrăjmășie între el, soțul sau una din rudele sale până la al patrulea grad inclusiv și una din părți, soții sau rudele acestora până la gradul al treilea inclusiv.

ART. 28

(1) Nu se pot recuza judecătorii, rude sau afini ai acelor care stau în judecată ca tutore, curator sau director al unei instituții publice sau societăți comerciale, când aceștia nu au interes personal în judecarea pricinii.

(2) Nu se pot recuza toți judecătorii unei instanțe sau ai unei secții a acesteia.

(2[^]1) Cererile de recuzare a instanțelor ierarhic superioare formulate la instanța care soluționează litigiul sunt inadmisibile.

(3) Pentru aceleași motive de recuzare nu se poate formula o nouă cerere împotriva aceluiași judecător.

ART. 29

Propunerea de recuzare se va face verbal sau în scris pentru fiecare judecător în parte și înainte de începerea oricărei dezbateri.

Când motivele de recuzare s-au ivit după începerea dezbaterilor, partea va trebui să propună recuzarea de îndată ce acestea îi sunt cunoscute.

Judecătorul împotriva căruia e propusă recuzarea poate declara că se abține.

ART. 30

Recuzarea judecătorului se hotărăște de instanța respectivă, în alcătuirea căreia nu poate să intre cel recuzat.

În cazul când din pricina recuzării nu se poate alcătui completul de judecată, cererea de recuzare se judecă de instanța ierarhic superioară.

Alineatul 3 *** Abrogat prin Legea nr. 219/2005.

Cererile de recuzare inadmisibile potrivit art. 28 se soluționează de instanța în fața căreia au fost formulate.

ART. 31

Instanța decide asupra recuzării, în camera de consiliu, fără prezența părților și ascultând pe judecătorul recuzat.

Nu se admite interogatoriul sau jurământul*) ca mijloc de dovadă a motivelor de recuzare.

În cursul judecării cererii de recuzare nu se va face nici un act de procedură.

*) Conform art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000, "jurământul" - ca mijloc de probă - se elimină din tot cuprinsul Codului de procedură civilă.

ART. 32

Încheierea asupra recuzării se citește în ședință publică.

Dacă recuzarea a fost admisă, judecătorul se va retrage de la judecarea pricinii.

Încheierea prin care s-a hotărât recuzarea va arăta în ce măsură actele îndeplinite de judecătorul recuzat urmează să fie păstrate.

ART. 33

Instanța superioară investită cu judecarea cererii de recuzare în cazurile prevăzute de art. 30 alin. 2 va dispune trimiterea pricinii la o instanță de același grad, în cazul când găsește că cererea de recuzare este întemeiată.

Dacă cererea este respinsă, pricina se înapoiază spre judecare instanței inferioare.

ART. 34

Încheierea prin care s-a încuviințat sau respins abținerea, ca și aceea prin care s-a încuviințat recuzarea, nu este supusă la nici o cale de atac.

Încheierea prin care s-a respins recuzarea se poate ataca numai o dată cu fondul.

Când instanța superioară de fond*) constată că recuzarea a fost pe nedrept respinsă, reface toate actele și dovezile administrate la prima instanță.

*) Instanța superioară de fond este instanța de apel.

ART. 35

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 36

Dispozițiile prezentului titlu, în afară de art. 24 și 27 pct. 7, se aplică și procurorilor, magistraților asistenți și grefierilor.

TITLUL VI

Strămutarea pricinilor

ART. 37

Când una dintre părți are două rude sau afini până la gradul al patrulea inclusiv printre magistrații sau asistenții judiciari ai instanței, cealaltă parte poate să ceară strămutarea pricinii la o altă instanță de același grad.

Strămutarea pricinii se mai poate cere pentru motive de bănuială legitimă sau de siguranță publică. Bănuiala se socotește legitimă de câte ori se poate presupune că nepărtinirea judecătorilor ar putea fi știrbită datorită împrejurării pricinii, calității părților ori vrăjmășiilor locale. Constituie motive de siguranță publică acele împrejurări care creează presupunerea că judecata procesului la instanța competentă ar putea produce tulburarea ordinii publice.

ART. 38

Strămutarea pentru motiv de rudenie sau afinitate trebuie cerută mai înainte de începerea oricărei dezbateri; cea întemeiată pe bănuială legitimă sau pe siguranță publică se poate cere în orice stare a pricinii.

Strămutarea pentru siguranță publică se poate cere numai de către procurorul de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

ART. 39

Cererea de strămutare întemeiată pe motive de rudenie sau de afinitate se depune la instanța imediat superioară.

Cererea de strămutare întemeiată pe motive de bănuială legitimă sau de siguranță publică se depune la Înalta Curte de Casație și Justiție.

ART. 40

Cererea de strămutare se judecă în camera de consiliu.

Președintele instanței va putea cere dosarul pricinii și să ordone, fără citarea părților, suspendarea judecării pricinii, comunicând de urgență această măsură instanței respective.

În caz de admitere, pricina se trimite spre judecată unei alte instanțe de același grad.

Hotărârea asupra strămutării se dă fără motivare și nu este supusă nici unei căi de atac. Ea va arăta în ce măsură actele îndeplinite de instanță înainte de strămutare urmează să fie păstrate.

Această instanță va fi înștiințată de îndată despre admiterea cererii de strămutare. În cazul în care instanța a săvârșit acte de procedură sau a procedat între timp la judecarea pricinii, actele de procedură îndeplinite ulterior strămutării și hotărârea pronunțată sunt desființate de drept prin efectul admiterii cererii de strămutare.

Alineatul 6 *** Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

CARTEA a II-a

Procedura contencioasă

TITLUL I

Părțile

CAP. 1

Folosința și exercițiul drepturilor procedurale

ART. 41

Orice persoană care are folosința drepturilor civile poate să fie parte în judecată.

Asociațiile sau societățile care nu au personalitate juridică pot sta în judecată ca pârâte, dacă au organe proprii de conducere.

ART. 42

Persoanele care nu au exercițiul drepturilor lor nu pot sta în judecată decât dacă sunt reprezentate, asistate ori autorizate în chipul arătat în legile sau statutele care rânduiesc capacitatea sau organizarea lor.

ART. 43

Lipsa capacității de exercițiu a drepturilor procedurale poate fi invocată în orice stare a pricinii.

Actele de procedură îndeplinite de cel care nu are exercițiul drepturilor procedurale sunt anulabile. Reprezentantul incapabilului sau curatorul acestuia va putea însă confirma toate sau numai o parte din aceste acte.

ART. 44

În caz de urgență, dacă persoana fizică lipsită de capacitatea de exercițiu a drepturilor civile nu are reprezentant legal, instanța, la cererea părții interesate, va putea numi un curator special, care să o reprezinte până la numirea reprezentantului legal, potrivit legii. De asemenea, instanța va putea numi un curator special în caz de conflict de interese între reprezentant și cel reprezentat sau când o persoană juridică, chemată să stea în judecată, nu are reprezentant legal.

Dispozițiile alin. 1 se aplică, în mod corespunzător, și persoanelor cu capacitate de exercițiu restrânsă.

Numirea acestor curatori*) se va face de instanța competentă să hotărască asupra cererii de chemare în judecată.

*) Numirea tutorelui și a curatorului se face, potrivit [art. 152](#) din Codul familiei, de către autoritatea tutelară, astfel încât instanțele nu mai pot numi direct pe curatori, ci sunt obligate a cere autorității tutelare competente numirea acestora.

ART. 45

Ministerul Public poate porni acțiunea civilă ori de câte ori este necesar pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale minorilor, ale persoanelor puse sub interdicție și ale dispăruților, precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege.

În cazul în care procurorul a pornit acțiunea, titularul dreptului la care se referă acțiunea va fi introdus în proces. El se va putea folosi de dispozițiile prevăzute în [art. 246](#), [247](#) și [271 - 273](#), iar în cazul în care procurorul și-ar retrage cererea, va putea cere continuarea judecății.

Procurorul poate pune concluzii în orice proces civil, în oricare fază a acestuia, dacă apreciază că este necesar pentru apărarea ordinii de drept, a drepturilor și libertăților cetățenilor.

În cazurile anume prevăzute de lege, participarea și punerea concluziilor de către procuror sunt obligatorii.

Procurorul poate, în condițiile legii, să exercite căile de atac împotriva oricăror hotărâri, iar în cazurile prevăzute de alin. 1 poate să ceară punerea în executare a hotărârilor pronunțate în favoarea persoanelor prevăzute la acel alineat.

ART. 45¹

Actele procesuale de dispoziție reglementate de [art. 246](#), [247](#) și [271 - 273](#) sau de alte dispoziții legale, făcute în orice proces de reprezentanții persoanelor prevăzute la [art. 45](#) alin. 1, nu vor împiedica judecata, dacă instanța apreciază că ele nu sunt în interesul acelor persoane.

ART. 46

Abrogat prin Decretul nr. 38/1959.

CAP. 2

Persoanele care sunt împreună reclamante sau pârâte

ART. 47

Mai multe persoane pot fi împreună reclamante sau pârâte dacă obiectul pricinii este un drept sau o obligațiune comună ori dacă drepturile sau obligațiile lor au aceeași cauză.

ART. 48

Actele de procedură, apărările și concluziile unuia dintre reclamanți sau pârâți nu pot folosi nici păgubi celorlalți.

Cu toate acestea, dacă prin natura raportului juridic sau în temeiul unei dispoziții a legii, efectele hotărârii se întind asupra tuturor reclamanților sau pârâților, actele de procedură îndeplinite numai de unii din ei sau termenele încuviințate numai unora din ei pentru îndeplinirea actelor de procedură folosesc și celorlalți. Când actele de procedură ale unora sunt potrivnice celor făcute de ceilalți, se va ține seama de actele cele mai favorabile. Reclamanții sau pârâții care nu s-au înfățișat sau nu au îndeplinit un act de procedură în termen vor continua totuși să fie citați.

CAP. 3

Alte persoane care pot lua parte la judecată

Secțiunea I

Intervenția

ART. 49

Oricine are interes poate interveni într-o pricină ce se urmează între alte persoane.

Intervenția este în interes propriu când cel care intervine invocă un drept al său.

Ea este în interesul uneia din părți când sprijină numai apărarea acesteia.

ART. 50

Cererea de intervenție în interes propriu va fi făcută în forma prevăzută pentru cererea de chemare în judecată.

Ea se poate face numai în fața primei instanțe și înainte de închiderea dezbaterilor.

Cu învoirea părților, intervenția în interes propriu se poate face și în instanța de apel.

ART. 51

Cererea de intervenție în interesul uneia din părți se poate face chiar înaintea instanței de recurs.

ART. 52

După ascultarea părților și a celui care intervine, instanța va hotărî asupra încuviințării în principiu a intervenției.

Încheierea nu se poate ataca decât o dată cu fondul.

După încuviințarea în principiu, instanța va dispune comunicarea intervenției și, în cazurile în care întâmpinarea este obligatorie, va fixa termenul în care aceasta va trebui depusă.

ART. 53

Cel care intervine va lua procedura în starea în care se află în momentul admiterii intervenției; actele de procedură următoare se vor îndeplini și față de cel care intervine.

ART. 54

În intervenția făcută în interesul uneia din părți, cel care intervine poate face orice act de procedură care nu este potrivit interesului părții în folosul căreia intervine.

ART. 55

Intervenția se judecă o dată cu cererea principală. Când însă judecarea cererii ar fi întârziată prin intervenția în interes propriu, instanța poate hotărî despărțirea ei spre a fi judecată deosebit.

ART. 56

Apelul sau recursul făcut de cel care intervine în interesul uneia din părți se socotește neavenit, dacă partea pentru care a intervenit nu a făcut ea însăși apel sau recurs.

Secțiunea a II-a

Chemarea în judecată a altor persoane

ART. 57

Oricare din părți poate să cheme în judecată o altă persoană care ar putea să pretindă aceleași drepturi ca și reclamantul.

Cererea făcută de pârât se depune o dată cu întâmpinarea. Când întâmpinarea nu este obligatorie, cererea se va depune cel mai târziu la prima zi de înfățișare.

Cererea făcută de reclamant se depune cel mai târziu până la închiderea dezbaterilor înaintea primei instanțe.

Cererea va fi motivată și se va comunica atât celui chemat, cât și părții potrivnice. La exemplarul cererii destinat celui chemat se vor alătura copii de pe cererea de chemare în judecată, întâmpinare și de pe înscrisurile de la dosar.

ART. 58

Cel chemat în judecată dobândește calitatea de intervenient în interes propriu, iar hotărârea îi va fi opozabilă.

ART. 59

În cazul prevăzut de art. 58, când pârâtul chemat în judecată pentru o datorie bănească recunoaște datoria și declară că voiește să o execute față de cel care își va stabili judecătorește dreptul, el va fi scos din judecată dacă depune suma datorată.

În acest caz, judecata va urma numai între partea reclamantă și cel chemat în judecată.

Secțiunea a III-a

Chemarea în garanție

ART. 60

Partea poate să cheme în garanție o altă persoană împotriva căreia ar putea să se îndrepte, în cazul când ar cădea în pretențiuni cu o cerere în garanție sau în despăgubire.

În aceleași condiții, cel chemat în garanție poate, la rândul său, să cheme în garanție o altă persoană.

ART. 61

Cererea va fi făcută în condițiile de formă pentru cererea de chemare în judecată. Cererea făcută de pârât se va depune o dată cu întâmpinarea; când întâmpinarea nu este obligatorie, cererea se va depune cel mai târziu la prima zi de înfățișare.

Cererea de chemare în garanție făcută de reclamant se poate depune, până la închiderea dezbaterilor, înaintea primei instanțe.

ART. 62

Instanța va dispune ca cererea să fie comunicată celui chemat în garanție și, dacă întâmpinarea este obligatorie, va fixa termenul în care aceasta urmează să fie depusă de cel chemat în garanție.

ART. 63

Cererea de chemare în garanție se judecă o dată cu cererea principală.

Când judecarea cererii principale ar fi întârziată prin chemarea în garanție, instanța poate dispune despărțirea ei spre a fi judecate deosebit.

Secțiunea a IV-a

Arătarea titularului dreptului

ART. 64

Pârâtul care deține un lucru pentru altul sau care exercită în numele altuia un drept asupra unui lucru va putea arăta pe acela în numele căruia deține lucrul sau exercită dreptul, dacă a fost chemat în judecată de o persoană care pretinde un drept real asupra lucrului.

ART. 65

Cererea privitoare la arătarea titularului dreptului va fi motivată și se va depune o dată cu întâmpinarea, iar, dacă aceasta nu este obligatorie, cel mai târziu la prima zi de înfățișare.

Cererea va fi comunicată celui arătat ca titular, împreună cu citația, copiile de pe cerere și înscrisurile de la dosar.

ART. 66

Dacă cel arătat ca titular recunoaște susținerile pârâtului și reclamantul consimte, el va lua locul pârâtului, care va fi scos din judecată.

Când cel chemat nu se înfățișează sau tăgăduiește arătările pârâtului, se vor aplica dispozițiile art. 58.

CAP. 4

Reprezentarea părților în judecată

ART. 67

Părțile pot să exercite drepturile procedurale personal sau prin mandatar.

Mandatarul cu procură generală poate să reprezinte în judecată pe mandant, numai dacă acest drept i-a fost dat anume.

Dacă cel care a dat procură generală nu are domiciliu și nici reședință în țară, sau dacă procura este dată unui prepus, dreptul de reprezentare în judecată se presupune dat.

ART. 68

Procura pentru exercițiul dreptului de chemare în judecată sau de reprezentare în judecată trebuie făcută prin înscris sub semnătură legalizată; în cazul când procura este dată unui avocat, semnătura va fi certificată potrivit legii avocaților*).

Dreptul de reprezentare mai poate fi dat și prin declarație verbală, făcută în instanță și trecută în încheierea de ședință.

Mandatul este presupus dat pentru toate actele judecătorești, chiar dacă nu cuprinde nici o arătare în această privință; el poate fi însă restrâns numai la anumite acte sau pentru anumită instanță.

Dacă mandatul este dat unei alte persoane decât unui avocat, mandatarul nu poate pune concluzii decât prin avocat, cu excepția consilierului juridic care, potrivit legii, reprezintă partea.

Asistarea de către avocat nu este cerută doctorilor sau licențiaților în drept când ei sunt mandatați în pricinile soțului sau rudelor până la al patrulea grad inclusiv.

De asemenea asistarea de către avocat nu este cerută la judecătoria când partea este reprezentată prin soț sau rudă până la al patrulea grad inclusiv.

*) A se vedea Legea nr. 51/1995, republicată, pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

ART. 69

Recunoașterile privitoare la drepturile în judecată, renunțările, cum și propunerile de tranzacție nu se pot face decât în temeiul unei procuri speciale.

Avocatul care a asistat pe o parte la judecarea pricinii, chiar fără mandat, poate face orice acte pentru păstrarea drepturilor supuse unui termen și care s-ar pierde prin neexercitarea lor la timp. El poate să exercite de asemenea orice cale de atac împotriva hotărârii date; în acest caz însă, toate actele de procedură se vor îndeplini numai față de partea însăși.

ART. 70

Când dreptul de reprezentare izvorăște din lege sau dintr-o dispoziție judecătorească, asistarea reprezentantului de către un avocat nu este obligatorie.

ART. 71

Mandatul nu încetează prin moartea celui care l-a dat și nici dacă acesta a devenit incapabil. Mandatul dăinuiește până la retragerea lui de către moștenitori sau de către reprezentantul legal al incapabilului.

ART. 72

Renunțarea sau retragerea mandatului nu poate fi opusă celeilalte părți decât de la comunicare, afară numai dacă a fost făcută în ședință în prezența părții.

Mandatarul care renunță la împuternicire este ținut să înștiințeze atât pe cel care i-a dat mandatul cât și instanța, cu cel puțin 15 zile înainte de termenul de înfățișare sau de împlinirea termenelor căilor de atac.

ART. 73

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

CAP. 5 *** Abrogat

Asistența judiciară

ART. 74 *** Abrogat

ART. 75 *** Abrogat

ART. 76 *** Abrogat

ART. 77 *** Abrogat

ART. 78 *** Abrogat

ART. 79 *** Abrogat

ART. 80 *** Abrogat

ART. 81 *** Abrogat

TITLUL II

Dispoziții generale de procedură

CAP. 1

Cererile

ART. 82

Orice cerere adresată instanțelor judecătorești trebuie să fie făcută în scris și să cuprindă arătarea instanței, numele, domiciliul sau reședința părților ori, după caz, denumirea și sediul lor și ale reprezentantului, obiectul cererii și semnătura.

În cazul în care, din orice motive, cererea nu poate fi semnată, judecătorul va stabili mai întâi identitatea părții și îi va citi acesteia conținutul cererii. Despre toate acestea judecătorul va face mențiune pe cerere.

Alineatul 3 *** Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

Alineatul 4 *** Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 83

Când cererea este făcută prin mandatar, se va alătura procura în original sau în copie legalizată.

Mandatarul avocat certifică el însuși copia de pe procura sa.

Reprezentantul legal va alătura copie legalizată de pe înscrisul doveditor al calității sale.

Alineatul 4 *** Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 84

Cererea de chemare în judecată sau pentru exercitarea unei căi de atac este valabilă făcută chiar dacă poartă o denumire greșită.

CAP. 2

Citațiile și comunicarea actelor de procedură

ART. 85

Judecătorul nu poate hotărî asupra unei cereri decât după citarea sau înfățișarea părților, afară numai dacă legea nu dispune altfel.

ART. 86

Comunicarea cererilor și a tuturor actelor de procedură se va face, din oficiu, prin agenții procedurali ai instanței sau prin orice alt salariat al acesteia, precum și prin agenți ori salariați ai altor instanțe, în ale căror circumscripții se află cel cărui i se comunică actul.

Instanța solicitată, când i se cere să îndeplinească procedura de comunicare pentru altă instanță, este obligată să ia de îndată măsurile necesare, potrivit legii, și să trimită instanței solicitante dovezile de îndeplinire a procedurii.

În cazul în care comunicarea potrivit alin. 1 nu este posibilă, aceasta se va face prin poștă, cu scrisoare recomandată cu dovadă de primire sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia.

ART. 87

Vor fi citați:

1. statul, județul, comuna și celelalte persoane juridice de drept public, în persoana capului autorității la contenciosul sediului central al administrației respective sau, în lipsă de contencios, la sediul administrației;

2. persoanele juridice de drept privat, prin reprezentanții lor, la sediul principal sau la cel al sucursalei ori, după caz, al reprezentanței;

3. asociațiile și societățile care nu au personalitate juridică, prin organele lor de conducere, la sediul administrației lor;

4. *** Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

5. cei supuși procedurii reorganizării judiciare și a falimentului prin administratorul judiciar ori, după caz, lichidatorul judiciar;

6. incapabilii, prin reprezentanții lor legali.

În caz de numire a unui curator special, citarea se va face prin acest curator;

7. personalul misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale României, cetățenii români trimiși ca funcționari la organizații internaționale, precum și membrii lor de familie care locuiesc cu ei, aflați în străinătate, prin Ministerul Afacerilor Externe.

Cetățenii români, alții decât cei prevăzuți în alineatul precedent, aflați în străinătate în interes de serviciu, prin organele centrale care i-au trimis sau în subordinea cărora se află cei care i-au trimis;

8. în cazul în care prin tratate sau convenții internaționale la care este parte România sau prin acte normative speciale nu se prevede o altă procedură, cei care se află în străinătate, având domiciliul sau reședința cunoscută, printr-o citație scrisă trimisă cu scrisoare recomandată cu dovadă de primire. Dispozițiile art. 114¹ alin. 4 sunt aplicabile.

Dacă domiciliul sau reședința celor aflați în străinătate nu sunt cunoscute, citarea se face potrivit art. 95.

În toate cazurile, dacă cei aflați în străinătate au mandatar cunoscut în țară, va fi citat și acesta;

9. cei cu domiciliul sau reședința necunoscută, potrivit art. 95;

10. moștenitorii, până la intervenirea lor în proces, printr-un curator special, numit de instanță.*)

*) Numirea tutorelui și curatorului se face, potrivit art. 116, 145 și, respectiv, art. 152 din Codul familiei, de către autoritatea tutelară, astfel încât instanțele sunt obligate să ceară autorității tutelare numirea acestora.

ART. 88

Citația va cuprinde:

1. numărul și data emiterii, precum și numărul dosarului;
2. arătarea anului, lunii, zilei și orei de înfățișare;
3. arătarea instanței și sediul ei;
4. numele, domiciliul și calitatea celui citat;
5. numele și domiciliul părții potrivnice și felul pricinii;
- 5¹. alte mențiuni prevăzute de lege;
6. parafa șefului instanței și semnătura grefierului.

Arătările de la punctele 2, 3, 4 și 6 sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

ART. 89

Citația, sub pedeapsa nulității, va fi înmănată părții cu cel puțin 5 zile înaintea termenului de judecată. În pricinile urgente, termenul poate fi și mai scurt, după aprecierea instanței.

Înfățișarea părții în instanță, în persoană sau prin mandatar, acoperă orice vicii de procedură. Partea este însă în drept să ceară amânarea dacă nu i s-a înmănat citația în termen.

ART. 90

Înmânarea citației și a tuturor actelor de procedură se face la domiciliul sau reședința celui citat. Când acesta are o așezare agricolă, comercială, industrială sau profesională în altă parte, înmânarea se poate face și la locul acestor așezări.

Înmânarea se poate face oriunde, când cel citat primește citația.

Pentru cei ce se găsesc sub arme, citația se înmânează la comandamentul superior cel mai apropiat.

Pentru cei care alcătuiesc echipajul unui vas de comerț, înmânarea se face, în lipsa unui domiciliu cunoscut, la căpitania portului unde se găsește înregistrat vasul.

Pentru deținuți, înmânarea se face la administrația închisorii.

Pentru bolnavii aflați în spitale, ospicii ori sanatorii, la direcția așezământului.

ART. 91

Înmânarea citațiilor și a tuturor actelor de procedură, în cazurile prevăzute de art. 87 pct. 1, 2, 3, 5 și 7, precum și în cele prevăzute de art. 90 alin. 3, 4, 5 și 6 sau atunci când actul urmează să fie înmânat unui avocat ori notar public*), se poate face funcționarului sau persoanei însărcinate cu primirea corespondenței, care își va arăta în clar numele și prenumele, precum și calitatea, iar apoi va semna dovada.

*) A se vedea Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995.

ART. 92

Înmânarea citației se va face personal celui citat, care va semna adeverința de primire, agentul însărcinat cu înmânarea certificând identitatea și semnătura acestuia.

Dacă cel citat, aflându-se la domiciliu, nu vrea să primească citația sau, primind-o, nu voiește ori nu poate să semneze adeverința de primire, agentul va lăsa citația în mâna celui citat sau, în cazul refuzului de primire, o va afișa pe ușa locuinței acestuia, încheind despre acestea proces-verbal.

Dacă cel citat nu se găsește la domiciliu sau dacă, în cazul hotelurilor sau clădirilor compuse din mai multe apartamente, el nu a indicat camera sau apartamentul în care locuiește, agentul va înmâna citația, în primul caz, unei persoane din familie, sau, în lipsă, oricărei alte persoane care locuiește cu dânsul, sau care, în mod obișnuit, primește corespondența, iar, în celelalte cazuri, administratorului, portarului, ori celui ce în mod obișnuit îl înlocuiește; persoana care primește citația va semna adeverința de primire, agentul certificându-i identitatea și semnătura și încheind proces-verbal despre cele urmate.

Dacă persoanele arătate în alineatul precedent nu voiesc ori nu pot să semneze adeverința de primire, agentul va încheia proces-verbal, lăsând citația în mâna lor; dacă cei arătați nu voiesc să primească citația sau sunt lipsă, agentul va afișa citația, fie pe ușa locuinței celui citat, fie, dacă nu are indicația apartamentului sau camerei locuite, pe ușa principală a clădirii, încheind de asemenea proces-verbal despre toate acestea.

Înmânarea citației nu se poate face unui minor sub 14 ani împliniți sau unei persoane lipsite de judecată. Puterea de judecată este presupusă până la dovada contrarie.

Dispozițiile prezentului articol se aplică și la comunicarea sau notificarea oricărui alt act de procedură.

ART. 92¹

Comunicarea citației și a altor acte de procedură nu se poate realiza prin afișare în cazul persoanelor juridice, precum și al asociațiilor sau societăților care, potrivit legii, pot sta în judecată, cu excepția cazurilor în care se refuză primirea sau dacă se constată lipsa oricărei persoane la sediul acestora.

ART. 93

În caz de alegere de domiciliu, dacă partea a arătat și persoana însărcinată cu primirea actelor de procedură, comunicarea acestora se va face la acea persoană, iar în lipsa unei asemenea arătări, la domiciliul părții.

ART. 94

Când comunicarea actelor de procedură nu se poate face din cauză că s-a dărâmat clădirea, a devenit de nelocuit sau din alt motiv asemănător, agentul va depune actul la grefa instanței, care va înștiința din timp partea despre această împrejurare, dispozițiile art. 95 fiind aplicabile în mod corespunzător.

ART. 95

Când reclamantul învederează că, deși a făcut tot ce i-a stat în putință, nu a izbutit să afle domiciliul pârâtului, președintele instanței va dispune citarea acestuia prin publicitate.

Citarea prin publicitate se face afișându-se citația la ușa instanței. Citația se publică și în Monitorul Oficial al României sau într-un ziar mai răspândit, în cazurile în care președintele tribunalului sau completului de judecată apreciază că o asemenea măsură este necesară.

Afișarea, precum și publicarea citației în Monitorul Oficial sau într-un ziar mai răspândit se fac cu cel puțin 15 zile înainte de data fixată pentru judecată. În cazurile urgente, președintele tribunalului sau completului de judecată va putea reduce acest termen la 5 zile.

Dacă pârâtul se înfățișează și dovedește că a fost citat prin publicitate cu rea-credință, toate actele de procedură ce au urmat încuviințării acestei citări vor fi anulate, reclamantul putând fi sancționat cu amendă și obligat la despăgubiri, potrivit legii.

ART. 96

Partea prezentă în instanță, în persoană sau prin mandatar, nu poate refuza primirea actelor de procedură și a înscrisurilor care i se comunică în ședință. În acest caz, instanța poate încuviința, la cerere, un termen pentru a lua cunoștință de acte.

ART. 97

Nici un act de procedură nu se poate îndeplini în zilele de sărbătoare legală, afară de cazuri grabnice, după încuviințarea președintelui.

ART. 98

Schimbarea domiciliului uneia din părți în timpul judecării trebuie, sub pedeapsa neluării ei în seamă, să fie adusă la cunoștința instanței prin petiție la dosar, iar părții potrivnice prin scrisoare recomandată, a cărei recipisă de predare se va depune la dosar o dată cu petiția prin care se înștiințează instanța despre schimbarea domiciliului.

ART. 99

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 100

Procesul-verbal încheiat de cel însărcinat cu înmânarea actului de procedură trebuie să cuprindă:

1. anul, luna și ziua când a fost încheiat;

2. numele celui care l-a încheiat;

3. funcțiunea acestuia;

4. numele, prenumele și domiciliul celui căruia i s-a făcut comunicarea, cu arătarea numărului, etajului, apartamentului sau camerei, dacă cel căruia i s-a făcut comunicarea locuiește într-o clădire cu mai multe etaje sau apartamente sau în hotel și dacă actul de procedură a fost înmânat la locuința sa, ori a fost afișat pe ușa acestei locuințe.

5. arătarea instanței de la care pornește actul de procedură și identificarea lui, iar pentru citații și a termenului de înfățișare;

6. arătarea înscrisurilor comunicate;

7. numele și calitatea celui căruia i s-a făcut înmânarea sau locul unde s-a făcut afișarea;

8. semnătura celui care a încheiat procesul-verbal.

Dacă cei care urmează să semneze dovada de primire sau procesul-verbal refuză sau nu pot s-o facă, se va face vorbire despre aceasta în cuprinsul procesului-verbal.

Arătările de la punctele 1, 2, 4, 5, 7 și 8 sunt prevăzute sub pedeapsa nulității.

Procesul-verbal face dovadă până la înscrierea în fals cu privire la faptele constatate personal de cel care l-a încheiat.

CAP. 3

Termenele

ART. 101

Termenele se înțeleg pe zile libere, neintrând în socoteală nici ziua când a început, nici ziua când s-a sfârșit termenul.

Termenele statornicite pe ore încep să curgă de la miezul nopții zilei următoare.

Termenele statornicite pe ani, luni sau săptămâni se sfârșesc în ziua anului, lunii sau săptămânii corespunzătoare zilei de plecare.

Termenul care, începând la 29, 30 sau 31 ale lunii, se sfârșește într-o lună care nu are o asemenea zi, se va socoti împlinit în ziua cea din urmă a lunii.

Termenul care se sfârșește într-o zi de sărbătoare legală, sau când serviciul este suspendat, se va prelungi până la sfârșitul primei zile de lucru următoare.

ART. 102

Termenele încep să curgă de la data comunicării actelor de procedură dacă legea nu dispune altfel.

Termenele încep să curgă și împotriva părții care a cerut comunicarea, de la data când a cerut-o.

ART. 103

Neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei.

În acest din urmă caz, actul de procedură se va îndeplini în termen de 15 zile de la încetarea împiedicării; în același termen vor fi arătate și motivele împiedicării.

ART. 104

Actele de procedură trimise prin poștă instanțelor judecătorești se socotesc îndeplinite în termen dacă au fost predate recomandat la oficiul poștal înainte de împlinirea lui.

CAP. 4

Nulitatea actelor de procedură

ART. 105

Actele de procedură îndeplinite de un judecător necompetent sunt nule.

Actele îndeplinite cu neobservarea formelor legale sau de un funcționar necompetent se vor declara nule numai dacă prin aceasta s-a pricinuit părții o vătămare ce nu se poate înlătura decât prin anularea lor. În cazul nulităților prevăzute anume de lege, vătămarea se presupune până la dovada contrarie.

ART. 106

Anularea unui act de procedură atrage și nulitatea actelor următoare, în măsura în care acestea nu pot avea o existență de sine stătătoare.

Judecătorul va putea să dispună îndreptarea neregularităților săvârșite cu privire la actele de procedură.

ART. 107

Președintele va amâna judecarea pricinii ori de câte ori constată că partea care lipsește nu a fost citată cu respectarea cerințelor prevăzute de lege sub pedeapsa nulității.

ART. 108

Nulitățile de ordine publică pot fi ridicate de parte sau de judecător în orice stare a pricinii.

Celelalte nulități se declară numai după cererea părții care are interes să o invoce.

Neregularitatea actelor de procedură se acoperă dacă partea nu a invocat-o la prima zi de înfățișare ce a urmat după această neregularitate și înainte de a pune concluzii în fond.

Nimeni nu poate invoca neregularitatea pricinuită prin propriul său fapt.

CAP. 4¹

Amenzi judiciare și despăgubiri

ART. 108¹

Dacă legea nu prevede altfel, instanța, potrivit dispozițiilor prezentului articol, va putea sancționa următoarele fapte săvârșite în legătură cu procesul, astfel:

1. cu amendă judiciară de la 50 lei la 700 lei:

a) introducerea, cu rea-credință, a unor cereri vădit netemeinice;

b) formularea, cu rea-credință, a unei cereri de recuzare sau de strămutare;

c) obținerea, cu rea-credință, a citării prin publicitate a oricărei părți;

d) neluarea de către conducătorul unității în cadrul căreia urmează a se efectua o expertiză a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia sau pentru efectuarea la timp a expertizei, precum și împiedicarea de către orice persoană a efectuării expertizei în condițiile legii;

e) contestarea, cu rea-credință, a scrierii sau semnăturii unui înscris;

2. cu amendă judiciară de la 30 lei la 500 lei:

a) neprezentarea martorului legal citat sau refuzul acestuia de a depune mărturie când este prezent în instanță, în afară de cazul în care acesta este minor;

b) neprezentarea avocatului, a reprezentantului sau a celui care asistă partea, ori nerespectarea de către aceștia a îndatoririlor stabilite de lege sau de către instanță, dacă în acest mod s-a cauzat amânarea judecării procesului;

c) refuzul expertului de a primi lucrarea sau nedepunerea lucrării în termenul fixat, ori refuzul de a da lămuririle cerute;

c¹) nerespectarea de către agenții forței publice a obligației de acordare a concursului la îndeplinirea efectivă a executării silite, potrivit art. 373² alin. 1;

d) neluarea, de către conducătorul unității în cadrul căreia urmează a se efectua o expertiză, a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia sau pentru efectuarea la timp a expertizei;

e) neprezentarea unui înscris sau a unui bun, de către cel care îl deține, la termenul fixat în acest scop de instanță;

f) refuzul sau omisiunea unei autorități ori a altei persoane de a comunica la cererea instanței, la termenul fixat în acest scop, datele care rezultă din actele și evidențele ei;

g) cauzarea amânării judecării sau executării silite de către cel însărcinat cu îndeplinirea actelor de procedură;

h) împiedicarea în orice mod a exercitării, în legătură cu procesul, a atribuțiilor ce revin judecătorilor, experților desemnați de instanță în condițiile legii, agenților procedurali, precum și altor salariați ai instanței.

i) *** Abrogată

Amenda nu se va aplica persoanelor la care se referă pct. 2 al alin. 1, dacă motive temeinice le-au împiedicat să aducă la îndeplinire obligațiile ce le revin.

ART. 108²

Nerespectarea de către oricare dintre părți sau de către alte persoane a măsurilor luate de către instanță pentru asigurarea ordinii și solemnității ședinței de judecată se sancționează cu amendă de la 30 lei la 200 lei.

Nerespectarea de către orice persoană a dispozițiilor privind desfășurarea normală a executării silite se sancționează de către președintele instanței de executare, la cererea executorului, cu amendă de la 50 lei la 500 lei.

O dată cu aplicarea sancțiunii se va stabili în ce constă abaterea săvârșită.

ART. 108³

Cel care, cu intenție sau din culpă, a pricinuit amânarea judecării sau a executării silite, prin una dintre faptele prevăzute în art. 108¹ sau art. 108², la cererea părții interesate va putea fi obligat de către instanța de judecată ori, după caz, de către președintele instanței de executare, la plata unei despăgubiri pentru paguba cauzată prin amânare.

ART. 108⁴

Amenda și despăgubirea se stabilesc prin încheiere executorie, care se comunică celui obligat, dacă măsura a fost luată în lipsa acestuia.

ART. 108⁵

Împotriva încheierii prevăzute la art. 108⁴ cel obligat la amendă sau despăgubire va putea face numai cerere de reexaminare, solicitând, motivat, să se revină asupra amenziilor ori despăgubirii sau să se dispună reducerea acestora.

Cererea se face în termen de 15 zile, după caz, de la data la care a fost luată măsura sau de la data comunicării încheierii.

Cererea se soluționează prin încheiere irevocabilă, dată în camera de consiliu, de către instanța de judecată ori de președintele instanței de executare care a aplicat amenda sau despăgubirea.

TITLUL III

Procedura înaintea primei instanțe

CAP. 1

Procedura înaintea judecătă

Secțiunea I

Dispoziții generale

ART. 109

Oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane trebuie să facă o cerere înaintea instanței competente.

În cazurile anume prevăzute de lege, sesizarea instanței competente se poate face numai după îndeplinirea unei proceduri prealabile, în condițiile stabilite de acea lege. Dovada îndeplinirii procedurii prealabile se va anexa la cererea de chemare în judecată.

ART. 110

Cererea pentru predarea unui imobil, la împlinirea termenului de locațiune, poate fi făcută chiar înainte de împlinirea acestui termen.

Se poate de asemenea cere, înainte de termen, executarea la termen a unei obligații alimentare sau altei prestațiuni periodice.

Președintele mai poate încuviința, în general, înainte de împlinirea termenului, cereri pentru executarea la termen a unor obligațiuni, ori de câte ori va socoti că cererile sunt îndreptățite pentru a preîntâmpina reclamantului o pagubă însemnată pe care acesta ar încerca-o dacă ar aștepta împlinirea termenului.

ART. 111

Partea care are interes poate să facă cerere pentru constatarea existenței sau neexistenței unui drept. Cererea nu poate fi primită dacă partea poate cere realizarea dreptului.

Secțiunea a II-a

Chemarea în judecată

ART. 112

Cererea de chemare în judecată va cuprinde:

1. numele, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor, precum și, după caz, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice, codul fiscal și contul bancar. Dacă reclamantul locuiește în străinătate, va arăta și domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

2. numele și calitatea celui care reprezintă partea în proces, iar în cazul reprezentării prin avocat, numele acestuia și sediul profesional;

3. obiectul cererii și valoarea lui, după prețuirea reclamantului, atunci când prețuirea este cu putință.

Pentru identificarea imobilelor se va arăta comuna și județul, strada și numărul, iar, în lipsă, vecinătățile, etajul și apartamentul, sau, când imobilul este înscris în cartea funciară, numărul de carte funciară și numărul topografic;

4. arătarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază cererea;

5. arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere.

Când dovada se face prin înscrisuri, se vor alătura la cerere atâtea copii câți pârâți sunt, mai mult câte o copie de pe fiecare înscris, pentru instanță; copiile vor fi certificate de reclamant că sunt la fel cu originalul.

Se va putea depune și numai o parte dintr-un înscris privitor la pricină, rămânând ca instanța să dispună, la nevoie, înfățișarea înscrisului în întregime.

Dacă înscrisurile sunt scrise în limbă străină sau cu litere vechi, se vor depune traduceri sau copii cu litere latine, certificate de parte.

Când reclamantul voiește să-și dovedească cererea sau vreunul din capetele cererii sale, prin interogatoriul sau jurământul*) pârâtului, va cere înfățișarea în persoană a acestuia.

Când se va cere dovada cu martori, se va arăta numele și locuința martorilor;

6. semnătura.

*) Conform art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000, "jurământul" - ca mijloc de probă - se elimină din tot cuprinsul Codului de procedură civilă.

ART. 113

La cererea de chemare în judecată se vor alătura atâtea copii de pe cerere câți pârâți sunt.

Dacă mai mulți pârâți au un singur reprezentant sau dacă pârâtul are mai multe calități juridice, se va comunica o singură copie de pe acțiune și de pe înscrisuri și se va înmâna o singură citație.

ART. 114

La primirea cererii de chemare în judecată președintele sau judecătorul care îl înlocuiește va verifica dacă aceasta întrunește cerințele prevăzute de lege. Când este cazul, reclamantului i se pune în vedere să completeze sau să modifice cererea și să depună, potrivit art. 112 alin. 2 și art. 113, cererea și copii certificate de pe toate înscrisurile pe care își întemeiază cererea.

Reclamantul va completa cererea de îndată. Atunci când completarea nu este posibilă, cererea se va înregistra și i se va acorda reclamantului un termen scurt. În cazul în care cererea a fost primită prin poștă, reclamantului i se vor comunica în scris lipsurile ei, cu mențiunea că, până la termenul acordat, urmează să facă completările sau modificările necesare.

Acordarea termenului, potrivit alin. 2, se face, în toate cazurile, cu mențiunea că neîndeplinirea în acest termen a obligațiilor privind completarea sau modificarea cererii poate atrage suspendarea judecării.

Dacă obligațiile privind completarea sau modificarea cererii nu sunt îndeplinite în termenul prevăzut la alin. 2, suspendarea judecării se pronunță prin încheiere potrivit dispozițiilor art. 339.

În procesele în care, în condițiile art. 47, sunt mai mulți reclamanți sau pârâți, președintele instanței, ținând cont de numărul foarte mare al acestora, de necesitatea de a asigura desfășurarea normală a activității de judecată, cu respectarea drepturilor și intereselor legitime ale părților, va putea dispune reprezentarea lor prin mandatar și îndeplinirea procedurii de comunicare a actelor procesuale numai pe numele mandatarului, la domiciliul sau sediul acestuia. Reprezentarea se va face, după caz, prin unul sau mai mulți mandatar, persoane fizice sau persoane juridice, dispozițiile art. 68 și art. 114¹ fiind aplicabile în mod corespunzător. Dovada mandatului va fi depusă de către reclamanți, în condițiile prevăzute la alin. 2, iar de către pârâți, odată cu întâmpinarea. Dacă părțile nu-și aleg un mandatar sau nu se înțeleg asupra persoanei mandatarului, în cazul reclamanților vor fi aplicabile dispozițiile alin. 4, iar în cazul pârâților, președintele instanței va numi un curator special.

ART. 114¹

Președintele, de îndată ce constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru cererea de chemare în judecată, fixează termenul de judecată pe care, sub semnătură, îl dă în cunoștință reclamantului prezent sau reprezentantului acestuia. Celelalte părți vor fi citate potrivit legii.

Președintele va dispune în același timp să se comunice pârâtului, o dată cu citația, copii de pe cerere și de pe înscrisuri, punându-i-se în vedere obligația de a depune la dosar întâmpinare cel mai târziu cu 5 zile înainte de termenul stabilit pentru judecată.

Primul termen de judecată va fi stabilit astfel încât de la data primirii citației pârâtul să aibă la dispoziție cel puțin 15 zile pentru a-și pregăti apărarea, iar în procesele urgente, cel puțin 5 zile. Pentru termenele următoare și primul termen fixat după casarea cu trimitere, determinată de necercetarea fondului, rămân aplicabile dispozițiile art. 89 alin. 1.

Dacă pârâtul locuiește în străinătate, președintele va putea fixa un termen mai îndelungat. Prin citație pârâtul va fi informat că are obligația de a-și alege domiciliul în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul. În cazul în care pârâtul nu se conformează acestei obligații, comunicările se vor face prin scrisoare recomandată, recipisa de predare la poșta română a scrisorii, în cuprinsul căreia vor fi menționate actele ce se expediază, ținând loc de dovadă de îndeplinire a procedurii.

Sub rezerva dezbaterii la prima zi de înfățișare, președintele, cu ocazia fixării termenului prevăzut la alin. 1, dacă s-a solicitat prin cerere, va putea dispune citarea pârâtului la interogatoriu, alte măsuri pentru administrarea probelor, precum și orice alte măsuri necesare pentru desfășurarea procesului potrivit legii.

De asemenea, în condițiile legii, președintele va putea încuviința, prin încheiere executorie, măsuri asigurătorii, precum și măsuri pentru asigurarea dovezilor ori pentru constatarea unei situații de fapt.

Secțiunea a III-a

Întâmpinarea

ART. 115

Întâmpinarea va cuprinde:

1. excepțiile de procedură ce pârâtul ridică la cererea reclamantului;
2. răspunsul la toate capetele de fapt și de drept ale cererii;
3. dovezile cu care se apără împotriva fiecărui capăt de cerere; când va cere dovada cu martori, pârâtul va arăta numele și locuința lor;
4. semnătura.

ART. 116

La întâmpinare se vor atașa atâtea copii de pe întâmpinare câți reclamanți sunt; de asemenea se va alătura același număr de copii certificate de pe înscrisurile pe care se sprijină, mai mult un rând de copii pentru instanță.

Dacă mai mulți reclamanți au un singur reprezentant, sau un reclamant stă în judecată în mai multe calități juridice, se va depune la dosar pentru aceste părți câte o singură copie.

ART. 117

Când sunt mai mulți pârâți, ei pot răspunde toți împreună sau numai o parte din ei, printr-o singură întâmpinare.

ART. 118

Întâmpinarea este obligatorie, afară de cazurile în care legea prevede în mod expres altfel.

Alineatul 2 *** Abrogat prin Legea nr. 219/2005.

În cazul în care pârâtul nu este reprezentat sau asistat de avocat, președintele îi va pune în vedere, la prima zi de înfățișare, să arate excepțiile, dovezile și toate mijloacele sale de apărare despre care se va face vorbire în încheierea de ședință; instanța îi va acorda, la cerere, un termen pentru pregătirea apărării și depunerea întâmpinării.

Secțiunea a IV-a

Cererea reconvențională

ART. 119

Dacă pârâtul are pretenții în legătură cu cererea reclamantului, el poate să facă cerere reconvențională.

Cererea trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute pentru cererea de chemare în judecată.

Cererea reconvențională se depune odată cu întâmpinarea sau, dacă pârâtul nu este obligat la întâmpinare, cel mai târziu în prima zi de înfățișare.

Când reclamantul și-a modificat cererea de chemare în judecată, cererea reconvențională se va depune cel mai târziu până la termenul ce se va încuviința pârâtului, spre acest sfârșit.

ART. 120

Cererea reconvențională se judecă odată cu cererea principală.

Când însă numai cererea principală este în stare de a fi judecată, instanța o poate judeca deosebit.

CAP. 2

Ședințele și poliția lor

ART. 121

Ședințele vor fi publice, afară de cazurile când legea dispune altfel.

Instanța poate să dispună ca dezbaterile să se facă în ședință secretă, dacă dezbaterile publice ar putea vătăma ordinea sau moralitatea publică sau pe părți. În acest caz, părțile vor putea fi însoțite, în afară de apărătorii lor, de cel mult două persoane desemnate de ele.

Hotărârea se pronunță întotdeauna în ședință publică.

ART. 122

Președintele exercită poliția ședinței, putând lua măsuri pentru păstrarea ordinii și buneicuvii.

Dacă nu mai este loc în sala de ședință, președintele poate înlătura pe cei ce ar veni mai târziu sau pe cei ce depășesc numărul locurilor.

Nimeni nu poate fi lăsat să intre cu arme în sala de ședință, afară numai dacă le poartă în vederea serviciului ce îndeplinește în fața instanței.

Acei care iau parte la ședință sunt obligați să aibă o purtare cuviincioasă. Acel ce vorbește instanței trebuie să stea în picioare. Președintele poate încuviința excepții de la această îndatorire.

Pot fi îndepărtați din sală minorii și persoanele care s-ar înfățișa într-o ținută necuviincioasă.

Președintele poate chema la ordine orice persoană care tulbură mersul dezbaterilor. Dacă această chemare rămâne fără rezultat, el poate obliga pe tulburător să părăsească sala și la nevoie va da ordin să fie scos din sală.

Dacă în cursul ședinței se săvârșește o faptă penală, se aplică dispozițiile din Codul de procedură penală.

Președintele poate să ordone îndepărtarea tuturor persoanelor din sală, dacă altfel nu se poate păstra ordinea.

ART. 123

Dacă printre cei îndepărtați din sală ar fi vreuna din părți, înainte de închiderea dezbaterilor, aceasta va fi chemată în sală și, sub pedeapsa de nulitate, i se vor pune în vedere toate faptele esențiale petrecute în lipsa sa, precum și declarațiile celor ascultați.

Dispoziția de mai sus nu se aplică în cazul când partea îndepărtată din ședință a fost asistată de un avocat, care a rămas mai departe în sală.

ART. 124

Dispozițiile de mai sus se aplică în toate locurile unde judecătorii sunt chemați să-și îndeplinească funcțiunile lor.

CAP. 3

Judecata

Secțiunea I

Înfățișări și dezbateri

ART. 125

Președintele va dispune să se întocmească pentru fiecare ședință o listă cu pricinile fixate să se judece în acea zi și care va fi afișată la ușa sălii de ședință cu cel puțin o oră înainte de începerea ședinței.

Pricinile declarate urgente și cele rămase în divergență se vor judeca înaintea celorlalte.

Părțile pot cere schimbarea rândului, dacă împlicinații având pricini fixate înaintea lor nu se împotrivesc.

ART. 126

Părțile pot cere instanței, la începutul ședinței, amânarea pricinilor care nu sunt în stare de judecată, dacă aceste cereri nu provoacă dezbateri. Această amânare se poate face și de un singur judecător.

ART. 127

Pricinile se dezbat verbal, dacă legea nu dispune altfel.

ART. 128

Președintele deschide, suspendă și ridică ședința.

Președintele va da cuvântul mai întâi reclamantului și în urmă pârâtului.

În caz de trebuință, președintele poate da cuvântul de mai multe ori, putându-l mărgini în timp de fiecare dată.

ART. 129

Părțile au îndatorirea ca, în condițiile legii, să urmărească desfășurarea și finalizarea procesului. De asemenea, ele au obligația să îndeplinească actele de procedură în condițiile, ordinea și termenele stabilite de lege sau de judecător, să-și exercite drepturile procedurale conform dispozițiilor art. 723 alin. 1, precum și să-și probeze pretențiile și apărările.

Judecătorul va pune în vedere părților drepturile și obligațiile ce le revin în calitatea lor din proces și va stăruie, în toate fazele procesuale, pentru soluționarea amiabilă a cauzei.

Alineatul 3 *** Abrogat prin Legea nr. 219/2005.

Cu privire la situația de fapt și motivarea în drept pe care părțile le invocă în susținerea pretențiilor și apărărilor lor, judecătorul este în drept să le ceară acestora să prezinte explicații, oral sau în scris, precum și să pună în dezbaterea lor orice împrejurări de fapt ori de drept, chiar dacă nu sunt menționate în cerere sau în întâmpinare.

Judecătorii au îndatorirea să stăruie, prin toate mijloacele legale, pentru a preveni orice greșală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale. Ei vor putea ordona administrarea probelor pe care le consideră necesare, chiar dacă părțile se împotrivesc.

În toate cazurile, judecătorii hotărăsc numai asupra obiectului cererii deduse judecării.

ART. 130

Judecătorii sau părțile pot pune întrebări martorilor sau experților numai prin mijlocirea președintelui, care poate însă încuviința ca aceștia să pună întrebările direct.

ART. 131

În fața primei instanțe judecătorii au datoria de a încerca împăcarea părților. În acest scop ei pot solicita înfățișarea personală a părților, chiar dacă acestea sunt reprezentate.

Dacă părțile se împacă, judecătorul va constata condițiile împăcării în cuprinsul hotărârii pe care o va da. Dispozițiile art. 273 sunt aplicabile.

ART. 132

La prima zi de înfățișare instanța va putea da reclamantului un termen pentru întregirea sau modificarea cererii precum și pentru a propune noi dovezi. În acest caz, instanța dispune amânarea pricinii și comunicarea cererii modificate pârâtului, în vederea facerii întâmpinării.

Cererea nu se socotește modificată și nu se va da termen, ci se vor trece în încheierea de ședință declarațiile verbale făcute în instanță:

1. când se îndreaptă greșelile materiale din cuprinsul cererii;
2. când reclamantul mărește sau micșorează câtimea obiectului cererii;
3. când cere valoarea obiectului pierdut sau pierit;

4. când înlocuiește cererea în constatare printr-o cerere pentru realizarea dreptului sau dimpotrivă, în cazul în care cererea în constatare poate fi primită.

Reclamantul va putea cere un termen pentru a depune întâmpinare la cererea reconvențională și a propune dovezile în apărare.

ART. 133

Cererea de chemare în judecată care nu cuprinde numele reclamantului sau al pârâtului, obiectul ei sau semnătura, va fi declarată nulă.

Lipsa semnăturii se poate totuși împlini în tot cursul judecății. Dacă pârâtul invocă lipsa de semnătură, reclamantul va trebui să semneze cel mai târziu la prima zi de înfățișare următoare, iar când este prezent în instanță, în chiar ședința în care a fost invocată nulitatea.

ART. 134

Este socotită ca prima zi de înfățișare aceea în care părțile, legal citate, pot pune concluzii.

ART. 135

Cererea reconvențională și introducerea unei alte persoane în judecată, care nu se vor fi făcut înăuntrul termenului prevăzut de lege, se vor judeca deosebit, afară de cazul când amândouă părțile consimt să se judece împreună.

ART. 136

Excepțiile de procedură care nu au fost propuse în condițiile art. 115 și 132 nu vor mai putea fi invocate în cursul judecății, afară de cele de ordine publică.

ART. 137

Instanța se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care fac de prisos, în totul sau în parte, cercetarea în fond a pricinii.

Excepțiile nu vor putea fi unite cu fondul decât dacă pentru judecarea lor este nevoie să se administreze dovezi în legătură cu dezlegarea în fond a pricinii.

ART. 138

Dovezile care nu au fost cerute în condițiile art. 112, 115 și 132 nu vor mai putea fi invocate în cursul instanței, afară de cazurile:

1. Abrogat prin Decretul 208/1950;
2. când nevoia dovezii ar reieși din dezbateri și partea nu o putea prevedea;
3. când administrarea dovezii nu pricinuieste amânarea judecății;

4. când dovada nu a fost cerută în condițiile legii, din pricina neștiinței sau lipsei de pregătire a părții, care nu a fost asistată sau reprezentată de avocat.

În cazurile prevăzute la pct. 2 și 4, partea adversă are dreptul la contraprobă numai asupra aceluiași aspect.

În cazul amânării, partea este obligată, sub pedeapsa decăderii, să depună, cu cel puțin 5 zile înainte de termenul fixat pentru judecată, copii certificate de pe înscrisurile invocate.

ART. 139

Partea care a depus un înscris în copie certificată este datoare să aibă asupra sa la ședință originalul înscrisului sau să-l depună mai înainte în păstrarea grefei, sub pedeapsa de a nu se ține seama de înscris.

Dacă partea potrivnică nu poate să-și dea seama de exactitatea copiei față cu originalul înfățișat în ședință, judecătorul va putea acorda un termen scurt, obligând partea să depună originalul în păstrarea grefei.

ART. 140

Înscrisurile depuse de părți rămân dobândite judecării și nu se mai pot retrage fără învoirea părții potrivnice.

Înscrisurile depuse în original nu vor putea fi retrase decât după ce se vor lăsa copii legalizate de grefa instanței, la care s-a făcut depunerea.

ART. 141

Când se tăgăduiește exactitatea traducerii în limba română sau a scrierii cu litere latine, făcută de parte, instanța poate dispune ca traducerea sau scrierea cu litere latine să se facă de un traducător autorizat sau, în lipsă, de o persoană de încredere, în care caz se vor aplica dispozițiile privitoare la experți.

Pârâtul va face această cerere prin întâmpinare, iar reclamantul la primul termen de înfățișare.

ART. 142

Dacă partea sau martorul nu cunoaște limba română, se va folosi un traducător autorizat sau, în lipsă, o persoană de încredere, în care caz se vor aplica dispozițiile privitoare la experți.

Judecătorul poate îndeplini funcțiunea de traducător fără a depune jurământ.

ART. 143

Când cel ce urmează a fi ascultat este mut sau surd și nu poate fi înțeles, va fi pus să scrie răspunsul. Dacă nu știe să scrie, se va folosi un interpret, aplicându-se dispozițiile privitoare la experți.

ART. 144

Când cel obligat să semneze declarațiile făcute nu vrea sau nu poate să semneze, se va face arătare în actul de procedură.

ART. 144¹

În cazurile în care potrivit prevederilor Codului familiei, instanța de judecată urmează a asculta un copil minor, ascultarea se va face în camera de consiliu. Dacă, față de împrejurările cauzei, instanța găsește potrivit, ea va asculta copilul minor fără ca părțile sau alte persoane să fie de față.

ART. 145

Dezbaterile în continuare vor fi fixate în ședințe deosebite, chiar în afara orelor statornicite pentru judecarea pricinilor.

ART. 146

Părțile vor putea fi îndatorate, după închiderea dezbaterilor, să depună concluzii scrise sau prescurtări scrise, semnate de ele, a susținerilor lor verbale. Părțile vor putea depune concluzii sau prescurtări chiar fără să fie obligate. Ele vor fi înregistrate.

ART. 147

Dezbaterile urmate în ședință se vor trece în încheierea de ședință, care va fi semnată de judecători și de grefier.

ART. 148

La cerere, grefa va elibera copii de pe încheierea de ședință, de pe hotărâre sau dispozitiv sau de pe celelalte înscrisuri aflate la dosar.

Copiile de pe încheieri, dispozitiv sau hotărâri se vor putea elibera numai după ce acestea au fost semnate de toți judecătorii, sub pedeapsa pentru grefieri de a fi urmăriți ca falsificatori.

În cazul când dezbaterile s-au urmat în ședință secretă, alte persoane decât părțile nu pot dobândi copii de pe încheieri, expertize sau declarații de martori decât cu încuviințarea președintelui.

ART. 149

Instanța va încuviința stenografierea dezbaterilor, în total sau în parte, la cererea părții. În acest caz se vor aplica dispozițiile privitoare la experti.

ART. 150

Când instanța se va socoti lămurită, președintele va declara dezbaterile închise.

ART. 151

Pricina poate fi repusă pe rol, dacă instanța găsește necesare noi lămuriri.

ART. 152

Dacă, la orice termen fixat pentru judecată, se înfățișează numai una din părți, instanța, după ce va cerceta toate lucrările din dosar și va asculta susținerile părții, se va pronunța pe temeiul dovezilor administrate, putând primi excepțiile și apărările părții care lipsește.

ART. 153

Partea care a depus cererea personal sau prin mandatar și a luat termenul în cunoștință, precum și partea care a fost prezentă la o înfățișare, ea însăși sau prin mandatar, chiar neîmputernicit cu dreptul de a cunoaște termenul, nu va fi citată în tot cursul judecării la acea instanță, prezumându-se că ea cunoaște termenele ulterioare.

Această dispoziție nu se aplică:

1. în cazul redeschiderii judecării după ce a fost suspendată;
2. în cazul stabilirii unui termen pentru chemarea la interogatoriu;
3. în cazul când procesul se repune pe rol;
4. în cazul militarilor în termen și al deținuților.

Termenul luat în cunoștință sau pentru care au fost trimise citațiile nu poate fi preschimbat decât pentru motive temeinice și cu citarea părților. Citarea acestora se face în termen scurt, în camera de consiliu. Soluționarea cererii de preschimbare a primului termen de judecată este de competența președintelui instanței, a vicepreședintelui instanței, a președintelui de secție ori a judecătorului care îl înlocuiește. În cursul judecării procesului cererea de preschimbare a termenului se soluționează de către completul de judecată.

ART. 154

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 155

Amânarea judecării în temeiul învoielii părților nu se poate încuviința decât o singură dată în cursul instanței.

După o asemenea amânare, judecata, dacă părțile nu stăruiesc, va fi suspendată și nu va fi redeschisă decât după plata sumelor prevăzute de legea timbrului pentru redeschiderea pricinilor.

Instanța este obligată să cerceteze dacă amânarea cerută de amândouă părțile pentru un motiv anumit nu tinde la o amânare prin învoiala părților; este socotită ca atare cererea de amânare la care cealaltă parte s-ar putea împotrivi.

ART. 155¹

Când constată că desfășurarea normală a procesului este împiedicată din vina părții reclamante, prin neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de lege ori stabilite în cursul judecării, instanța poate suspenda judecata, arătând în încheiere care anume obligații nu au fost respectate. Dispozițiile art. 108³ sunt aplicabile.

La cererea părții, judecata va fi reluată dacă obligațiile la care se referă alin. 1 au fost îndeplinite și, potrivit legii, aceasta poate continua. Dispozițiile art. 155 alin. 2 se aplică în mod corespunzător.

ART. 156

Instanța va putea da un singur termen pentru lipsă de apărare, temeinic motivată.

Când instanța refuză amânarea judecării pentru acest motiv, va amâna, la cererea părții, pronunțarea în vederea depunerii de concluzii scrise.

ART. 157

Pricinile în care procedura este îndeplinită și care nu se pot judeca din lipsă de timp vor fi amânate, la cererea uneia din părți, la un termen scurt pentru când părțile nu se vor mai cita. Aceste pricini vor fi judecate cu precădere.

Secțiunea a II-a

Excepțiile de procedură și excepția puterii de lucru judecat

ART. 158

Când în fața instanței de judecată se pune în discuție competența acesteia, ea este obligată să stabilească instanța competentă ori, dacă este cazul, un alt organ cu activitate jurisdicțională competent.

Dacă instanța se declară competentă, va trece la judecarea pricinii, cel nemulțumit putând să facă, potrivit legii, apel sau recurs după darea hotărârii asupra fondului.

Dacă instanța se declară incompetentă, împotriva hotărârii se poate exercita recurs în termen de 5 zile de la pronunțare. Dosarul va fi trimis instanței competente sau, după caz, altui organ cu activitate jurisdicțională competent, de îndată ce hotărârea de declinare a competenței a devenit irevocabilă.

Trimiterea dosarului, după caz, instanței competente sau altui organ cu activitate jurisdicțională competent, nu este împiedicată de exercitarea căii de atac de către partea care a obținut declararea necompetenței.

Dacă necompetența nu este de ordine publică, partea care a făcut cererea la o instanță incompetentă nu va putea cere declararea necompetenței.

ART. 159

Necompetența este de ordine publică:

1. când pricina nu este de competența instanțelor judecătorești;
2. când pricina este de competența unei instanțe de alt grad;
3. când pricina este de competența unei alte instanțe de același grad și părțile nu o pot înlătura;

ART. 160

În cazul declarării necompetenței, dovezile administrate în instanța incompetentă rămân câștigate judecării și instanța competentă nu va dispune refacerea lor decât pentru motive temeinice.

ART. 161

Când instanța constată lipsa capacității de exercițiu a drepturilor procedurale a părții sau când reprezentantul părții nu face dovada calității sale, se poate da un termen pentru împlinirea acestor lipsuri.

Dacă lipsurile nu se împlinesc, instanța va anula cererea.

ART. 162

Excepțiile de procedură de ordine publică pot fi ridicate înaintea instanței de recurs numai când nu este nevoie de o verificare a împrejurărilor de fapt în afara dosarului.

ART. 163

Nimeni nu poate fi chemat în judecată pentru aceeași cauză, același obiect și de aceeași parte înaintea mai multor instanțe.

Această excepție se va putea ridica de părți sau de judecător în orice stare a pricinii în fața instanțelor de fond.

Dacă excepția este primită, dosarul se va trimite instanței care a fost mai întâi investită, iar în cazul când pricinile se află în judecata unor instanțe de grade deosebite, la instanța cu grad mai înalt.

ART. 164

Părțile vor putea cere întrunirea mai multor pricini ce se află înaintea aceleiași instanțe sau instanțe deosebite, de același grad, în care sunt aceleași părți sau chiar împreună cu alte părți și al căror obiect și cauză au între dânsle o strânsă legătură.

Întrunirea poate fi făcută de judecător chiar dacă părțile nu au cerut-o.

Dosarul va fi trimis instanței mai întâi investită, afară numai dacă amândouă părțile cer trimiterea lui la una din celelalte instanțe.

Când una din pricini este de competența unei instanțe, și părțile nu o pot înlătura, întrunirea se va face la acea instanță.

ART. 165

În orice stare a judecății se pot despărți pricinile întrunite, dacă instanța socotește că numai una din ele este în stare de a fi judecată.

ART. 166

Excepția puterii lucrului judecat se poate ridica, de părți sau de judecător, chiar înaintea instanțelor de recurs.

Secțiunea a III-a

Administrarea dovezilor

& 1. Dispoziții generale

ART. 167

Dovezile se pot încuviința numai dacă instanța socotește că ele pot să aducă dezlegarea pricinii, afară de cazul când ar fi primejdie ca ele să se piardă prin întârziere.

Ele vor fi administrate înainte de începerea dezbaterilor asupra fondului.

Dovada și dovada contrarie vor fi administrate pe cât cu puțință în același timp.

Când dovada cu martori a fost încuviințată în condițiile [art. 138](#), dovada contrară va fi cerută sub pedeapsa decăderii în aceeași ședință, dacă amândouă părțile sunt de față.

Partea lipsă la încuviințarea dovezii este obligată să ceară dovada contrarie la ședința următoare, iar în caz de împiedicare, la prima zi când se înfățișează.

ART. 168

Încheierea prin care se încuviințează dovezile va arăta faptele ce vor trebui dovedite, precum și mijloacele de dovadă încuviințate pentru dovedirea lor.

Administrarea dovezilor se va face în ordinea statornicită de instanță.

Când o parte renunță la dovezile ce a propus, cealaltă parte poate să și le însușească.

ART. 169

Administrarea probelor se face în fața instanței de judecată, dacă legea nu dispune altfel.

Când administrarea dovezilor urmează să se facă în altă localitate, ea se va îndeplini, prin delegație, de către o instanță de același grad sau chiar mai mică în grad, dacă în acea localitate nu există o instanță de același grad. Dacă felul dovezii îngăduie și părțile se învoiesc, instanța care administrează dovada poate fi scutită de citarea părților.

ART. 170

Când s-a încuviințat o cercetare locală, expertiză sau dovadă cu martori, partea care a propus-o este obligată ca, în termen de 5 zile de la încuviințare, să depună suma statornicită de instanță pentru cheltuielile de cercetare, drumul și despăgubirea martorilor sau plata expertului; recipisa se va depune la grefa instanței.

Când s-au încuviințat părților dovezi potrivit dispozițiilor art. 138 pct. 2 și 4, termenul de mai sus poate fi prelungit până la 15 zile.

Neîndeplinirea acestor obligații atrage decăderea, pentru acea instanță, din dovada încuviințată.

Depunerea sumei se va putea însă face și după împlinirea termenului, dacă prin aceasta nu se amână judecata.

ART. 171

Partea decăzută din dreptul de a administra o dovadă va putea totuși să se apere, discutând în fapt și în drept temeinicia susținerilor și a dovezilor părții potrivnice.

ART. 171¹

În cazurile în care proba a fost dispusă din oficiu sau la cererea procurorului în procesul pornit de acesta în condițiile art. 45 alin. 2, instanța va stabili, prin încheiere, cheltuielile de administrare a probei și partea care trebuie să le plătească, putându-le pune și în sarcina ambelor părți.

& 2. Dovada cu înscrisuri

ART. 172

Când partea învederează că partea potrivnică deține un înscris privitor la pricină, instanța poate ordona înfățișarea lui.

Cererea de înfățișare nu poate fi respinsă dacă înscrisul este comun părților sau dacă însăși partea potrivnică s-a referit în judecată la înscris ori dacă, după lege, ea este obligată să înfățișeze înscrisul.

ART. 173

Instanța va respinge cererea de înfățișare a înscrisului, în întregime sau în parte, în cazurile:

1. când cuprinsul înscrisului privește chestiuni cu totul personale;
2. când înfățișarea înscrisului ar încălca îndatorirea de a păstra secretul;
3. când înfățișarea ar atrage urmărirea penală împotriva părții sau a unei alte persoane, ori ar expune-o disprețului public.

ART. 174

Dacă partea refuză să răspundă la interogatoriul ce s-a propus în dovedirea deținerii sau existenței înscrisului, dacă reiese din dovezile administrate că l-a ascuns sau l-a distrus sau dacă, după ce s-a dovedit deținerea înscrisului, nu-l înfățișează la cererea instanței, aceasta va putea socoti ca dovedite pretențiile părții care a cerut înfățișarea, cu privire la cuprinsul aceluși înscris.

ART. 175

Dacă înscrisul se găsește în păstrarea unei autorități sau a altei persoane, instanța va dispune aducerea lui în termenul fixat în acest scop. Cel care deține înscrisul este îndreptățit să refuze aducerea acestuia în cazurile prevăzute de art. 173.

Înfățișarea și aducerea înscrisului se fac pe cheltuiala părții care a cerut dovada; suma de plată va fi stabilită prin încheiere irevocabilă.

ART. 176

Instanța nu va putea cere trimiterea cărților funciare și a planurilor, a registrelor autorităților, precum și a înscrisurilor originale depuse la instanțe sau notari publici.

Cercetarea acestor înscrisuri se va face, cu citarea părților, de un magistrat delegat sau, dacă înscrisul se găsește în altă localitate, prin delegație, de către instanța respectivă.

& 3. Verificarea de scripte

ART. 177

Acela căruia i se opune un înscris sub semnătură privată este dator, fie să recunoască, fie să tăgăduiască scrisul ori semnătura.

Moștenitorii sau urmașii în drepturi ai aceluia de la care se pretinde a fi înscrisul pot declara că nu cunosc scrisul sau semnătura acestuia.

ART. 178

Când una din părți declară că nu recunoaște fie scrisul, fie semnătura, instanța va păși la verificarea înscrisului.

Spre acest sfârșit, președintele instanței va obliga pe cel căruia i se atribuie scrierea sau semnătura să scrie și să semneze sub dictarea sa, părți din înscris.

Refuzul de a scrie va putea fi socotit ca o recunoaștere a scrisului.

ART. 179

Dacă instanța, după verificarea înscrisului cu scrisul sau semnătura făcută în fața ei sau cu alte înscrisuri, nu este lămurită, va dispune ca verificarea să se facă prin expert, obligând părțile să depună de îndată înscrisuri pentru verificare.

Se primesc ca atare:

1. înscrisurile autentice;
2. înscrisurile private, netăgăduite de părți;
3. partea din înscris netăgăduită;
4. scrisul sau semnătura făcută înaintea instanței.

Înscrisurile depuse pentru verificare vor fi semnate de președinte, greșier și părți.

Părțile iau cunoștință de înscrisuri în ședință.

ART. 180

Dacă una din părți declară că scrisul sau semnătura este falsă și cealaltă parte nu este de față, instanța va dispune înfățișarea părților în persoană, la alt termen, când partea care a invocat înscrisul va arăta mijloacele sale de apărare și va depune înscrisul pentru verificare.

Părțile pot fi reprezentate și prin mandatar cu procură specială, dacă dovedesc o împiedicare bine întemeiată.

ART. 181

Președintele va constata, prin proces-verbal, starea materială a înscrisului defăimat, dacă există pe el ștersături, adăugiri sau îndreptări, apoi îl va semna, spre neschimbare și-l va încredința greșiei, după ce va fi semnat de greșier și de părți.

Dacă părțile nu vor sau nu pot să semneze, se va face arătare în procesul-verbal.

ART. 182

La ziua fixată, președintele întreabă partea care a înfățișat înscrisul dacă înțelege să se folosească de el.

Dacă partea lipsește, nu voiește să răspundă sau declară că nu se mai folosește de înscris, acesta va fi înlăturat.

Dacă partea care a defăimat înscrisul ca fals lipsește sau nu voiește să răspundă sau nu stăruie în declarație, înscrisul va fi socotit ca recunoscut.

ART. 183

Dacă partea care defaimă înscrisul ca fals arată pe autorul sau complicele falsului, instanța poate suspenda judecata pricinii, înaintând înscrisul procurorului împreună cu procesul-verbal ce se va încheia.

ART. 184

Când nu este caz de judecată penală sau dacă acțiunea publică s-a stins sau s-a prescris, falsul se va cerceta de instanța civilă, prin orice mijloace de dovadă.

ART. 185

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

& 4. Dovada cu martori

ART. 186

Când instanța a încuviințat dovada cu martori, ea va dispune ascultarea acelor care au fost propuși prin cerere și întâmpinare.

În cazurile prevăzute de art. 138 pct. 2 și 4, lista martorilor se va depune, sub pedeapsa decăderii, în termen de 5 zile de la încuviințare.

Înlocuirea martorilor nu se va încuviința decât în caz de moarte, dispariție sau motive bine întemeiate, în care caz lista se va depune în termenul și sub pedeapsa mai sus-arătate.

Decăderea din dovada cu martori pentru neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de art. 170 se acoperă dacă aceștia se înfățișează la termenul fixat pentru ascultarea lor.

ART. 187

Instanța va putea mărgini numărul martorilor propuși.

ART. 188

Împotriva martorului care lipsește la prima citare instanța poate emite mandat de aducere.

În pricinile urgente, se poate dispune aducerea martorilor cu mandat chiar la primul termen.

Dacă, după mandatul de aducere, martorul nu se înfățișează, instanța va putea păși la judecată.

Instanța poate încuviința ascultarea martorului la locuința sa, când acesta este împiedicat de a veni în instanță.

ART. 189

Nu pot fi ascultați ca martori:

1. rudele și afinii până la gradul al treilea inclusiv;
2. soțul, chiar despărțit;
3. interzișii și cei declarați de lege incapabili de a mărturisi;
4. cei condamnați pentru jurământ*) sau mărturie mincinoasă.

Părțile pot conveni, expres sau tacit, să fie ascultate ca martori și persoanele prevăzute la alin. 1 pct. 1 și 2.

*) Conform art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000, "jurământul" - ca mijloc de probă - se elimină din tot cuprinsul Codului de procedură civilă.

ART. 190

În pricinile privitoare la starea civilă sau divorț se vor putea asculta rudele și afinii mai sus-arătați, în afară de descendenți.

ART. 191

Sunt scutiți de a fi martori:

1. slujitorii cultelor, medicii, moașele, farmaciștii, avocații, notarii publici*) și orice alți muncitori pe care legea îi obligă să păstreze secretul cu privire la faptele încredințate lor în exercițiul îndeletnicirii;
2. funcționarii publici și foștii funcționari publici, asupra împrejurărilor secrete de care au avut cunoștință în această calitate;
3. cei care prin răspunsurile lor s-ar expune ei înșiși sau ar expune pe vreuna dintre persoanele arătate în art. 189 la pct. 1 și 2 la o pedeapsă penală sau la disprețul public.

*) A se vedea Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995.

ART. 192

Președintele, înainte de a lua mărturia, va cere martorilor să arate:

1. numele, îndeletnicirea, locuința și vârsta;
2. dacă este rudă sau afîn cu una din părți și în ce grad;
3. dacă se află în serviciul uneia din părți;
4. dacă este în judecată, în dușmănie sau în legături de interes cu vreuna din părți.

ART. 193

Înainte de a fi ascultat, martorul depune următorul jurământ: "Jur că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu. Așa să-mi ajute Dumnezeu!".

În timpul depunerii jurământului, martorul ține mâna pe cruce sau pe biblie.

Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă potrivit credinței religioase a martorului.

Martorului de altă religie decât cea creștină nu îi sunt aplicabile prevederile alin. 2.

Martorul fără confesiune va depune următorul jurământ: "Jur pe onoare și conștiință că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu".

Martorii care din motive de conștiință sau confesiune nu depun jurământul vor rosti în fața instanței următoarea formulă: "Mă oblig că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu".

Situațiile la care se referă alin. 3, 4, 5 și 6 se rețin de organul judiciar pe baza afirmațiilor făcute de martor.

După depunerea jurământului, președintele va pune în vedere martorului că, dacă nu va spune adevărul, săvârșește infracțiunea de mărturie mincinoasă.

Despre toate acestea se face mențiune în declarația scrisă.

Minorul care nu a împlinit 14 ani nu depune jurământ; i se atrage însă atenția să spună adevărul.

ART. 194

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 195

Copilul mai mic de 14 ani și persoanele care din pricina debilității mintale sau în mod vremelnic sunt lipsite de discernământ, pot fi ascultate, însă la aprecierea depoziției, instanța va ține seama de situația specială a martorului.

ART. 196

Fiecare martor va fi ascultat deosebit, cei neascultați neputând fi de față.

Ordinea ascultării martorilor va fi statornicită de președinte, ținând seama și de cererea părților.

După ascultare, martorul rămâne în sala de ședință până la sfârșitul cercetării, afară numai dacă instanța hotărăște altfel. Martorul nu are voie să citească un răspuns scris de mai înainte; el se poate folosi însă de însemnări cu încuviințarea președintelui, dar numai cu privire la cifre sau denumiri.

ART. 197

Martorii pot fi din nou întrebați, dacă instanța găsește de cuviință.

Martorii ale căror arătări nu se potrivesc vor fi din nou întrebați, fiind puși față.

Dacă instanța găsește că întrebarea pusă de parte nu poate să ducă la dezlegarea pricinii, este jignitoare sau tinde să dovedească un fapt a cărui dovedire e oprită de lege, nu o va încuviința. Instanța, la cererea părții, va trece în încheierea de ședință atât întrebarea cât și motivul pentru care s-a înlăturat.

ART. 198

Mărturia se va scrie de greșier, după dictarea președintelui sau a judecătorului delegat, și va fi semnată pe fiecare pagină și la sfârșitul ei de judecător, greșier și martor, după ce acesta a luat cunoștință de cuprins. Dacă martorul nu voiește sau nu poate să semneze, se face vorbire despre aceasta.

Orice adăugiri, ștersături sau schimbări în cuprinsul mărturiei trebuie încuviințate și semnate de judecător, de greșier și martor, sub pedeapsă de a nu fi ținute în seamă.

Locurile nescrise din declarație trebuie împlinite cu linii, astfel încât să nu se poată adăuga nimic.

ART. 199

Dacă din cercetare reiese bănuieli puternice de mărturie mincinoasă sau de mituire de martor, instanța va încheia proces-verbal și va trimite pe martor în fața autorităților penale.

ART. 200

Martorul poate cere să i se plătească cheltuielile de drum și să fie despăgubit după starea sau îndeletnicirea sa și potrivit cu depărtarea domiciliului și timpul pierdut.

Încheierea instanței este executorie.

& 5. Expertiza

ART. 201

Când pentru lămurirea unor împrejurări de fapt instanța consideră necesar să cunoască părerea unor specialiști, va numi, la cererea părților ori din oficiu, unul sau trei experți, stabilind prin încheiere punctele asupra cărora ei urmează să se pronunțe și termenul în care trebuie să efectueze expertiza. Termenul va fi stabilit astfel încât depunerea expertizei la instanță să aibă loc conform dispozițiilor art. 209.

Când este necesar, instanța va solicita efectuarea expertizei unui laborator sau unui institut de specialitate.

În domeniile strict specializate, în care nu există experți autorizați, din oficiu sau la cererea oricăreia dintre părți judecătorul poate solicita punctul de vedere al uneia sau mai multor personalități ori specialiști din domeniul respectiv. Punctul de vedere va fi prezentat în camera de consiliu sau în ședință publică, părțile fiind îndreptățite să pună și ele întrebări.

Dispozițiile referitoare la expertiză, cu excepția celor privind aducerea cu mandat, sancționarea cu amendă și obligarea la plata de despăgubiri, sunt aplicabile în mod corespunzător în cazurile prevăzute la alin. 2 și 3.

La efectuarea expertizei în condițiile alin. 2 pot participa și experți desemnați de părți, dacă prin lege nu se dispune altfel.

ART. 202

Dacă părțile nu se învoiesc asupra numirii experților, ei se vor numi de către instanță, prin tragere la sorți, în ședință publică, de pe lista întocmită și comunicată de către biroul local de expertiză, cuprinzând persoanele înscrise în evidența celor autorizate, potrivit legii, să efectueze expertize judiciare.

Încheierea de numire va stabili și plata experților.

ART. 203

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 204

Experții se pot recuza pentru aceleași motive ca și judecătorii.

Recuzarea trebuie să fie cerută în termen de 5 zile de la numirea expertului, dacă motivul ei există la această dată; în celelalte cazuri termenul va curge de la data când s-a ivit motivul de recuzare.

Recuzările se judecă în ședință publică, cu citarea părților și a expertului.

ART. 205

Dispozițiile privitoare la citare, aducerea cu mandat și sancționarea martorilor care lipsesc sunt deopotrivă aplicabile experților.

Dacă expertul nu se înfățișează, instanța poate dispune înlocuirea lui.

Alineatul 3 *** Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 206 *** Abrogat

Articolul 206 a fost abrogat prin Decretul nr. 38/1959.

Ulterior art. 206 a fost reintrodus prin punctul 67 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000. Punctul 67 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000 a fost abrogat prin Legea nr. 219/2005.

ART. 207

Dacă experții pot să-și dea de îndată părerea, vor fi ascultați chiar în ședință, iar părerea lor se va trece într-un proces-verbal, întocmit potrivit art. 198.

ART. 208

Dacă pentru expertiză este nevoie de o lucrare la fața locului, ea nu poate fi făcută decât după citarea părților prin carte poștală recomandată, cu dovada de primire, arătând zilele și orele când începe și continuă lucrarea. Dovada de primire va fi alăturată lucrării expertului.

Părțile sunt obligate să dea expertului orice lămuriri în legătură cu obiectul lucrării.

ART. 209

Expertul numit este dator să-și depună lucrarea cu cel puțin 5 zile înainte de termenul fixat pentru judecată.

Alineatul 2 *** Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

Alineatul 3 *** Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 210

Când sunt mai mulți experți cu păreri deosebite lucrarea trebuie să cuprindă părerea motivată a fiecăruia.

ART. 211

Experții sunt datori să se înfățișeze înaintea instanței spre a da lămuriri ori de câte ori li se va cere, caz în care au dreptul la despăgubiri, ce se vor stabili prin încheiere executorie.

ART. 212

Dacă instanța nu este lămurită prin expertiza făcută, poate dispune întregirea expertizei sau o nouă expertiză.

Expertiza contrarie va trebui cerută motivat la primul termen după depunerea lucrării.

ART. 213

Experții care vor cere sau vor primi mai mult decât plata statornicită se vor pedepsi pentru luare de mită.

La cererea experților, ținându-se seama de lucrare, instanța le va putea mări plata cuvenită prin încheiere executorie dată cu citarea părților.

ART. 214

Dacă expertiza se face de o altă instanță prin delegație, numirea experților și statornicirea plății ce li se cuvine se va putea lăsa în sarcina acestei instanțe.

& 6. Cercetarea la fața locului

ART. 215

În cazul când instanța va socoti de trebuință, va putea hotărî ca în întregul ei sau numai unul din magistrați să meargă la fața locului spre a se lămuri asupra unor împrejurări de fapt care se vor arăta prin încheiere.

ART. 216

Cercetarea la fața locului se va face cu citarea părților, putându-se asculta martorii și experții pricinii.

Despre cele urmate la fața locului se va încheia proces-verbal.

ART. 217

Când instanța merge la fața locului, va fi însoțită de procuror, în cazurile în care prezența acestuia este cerută de lege.

& 7. Interogatoriul

ART. 218

Se va putea încuviința chemarea la interogatoriu, când este privitor la fapte personale, care, fiind în legătură cu pricina, pot duce la dezlegarea ei.

ART. 219

Cel chemat va fi întrebat de către președinte asupra fiecărui fapt în parte.

Cu încuviințarea președintelui, fiecare dintre judecători, procurorul, precum și partea potrivnică pot pune de-a dreptul întrebări celui chemat la interogatoriu.

Partea nu are voie să citească un răspuns scris de mai înainte. Ea se poate folosi însă de însemnări, cu încuviințarea președintelui, dar numai cu privire la cifre sau denumiri.

Dacă partea declară că pentru a răspunde trebuie să cerceteze înscrisuri, se va putea fixa un nou termen pentru interogatoriu.

ART. 220

Reprezentantul legal poate fi chemat personal la interogatoriu pentru actele încheiate și faptele săvârșite de el în această calitate.

ART. 221

Răspunsurile la interogatoriu vor fi trecute pe aceeași foaie cu întrebările. Interogatoriul va fi semnat pe fiecare pagină de președinte, grefier, de cel care l-a propus, precum și de partea care a răspuns după ce a luat cunoștință de cuprins. Tot astfel vor fi semnate adăugirile, ștersăturile sau schimbările aduse, sub pedeapsă de a nu fi ținute în seamă.

Dacă părțile nu voiesc sau nu pot să semneze, se va face arătare în josul interogatoriului.

ART. 222

Statul și celelalte persoane juridice de drept public, precum și persoanele juridice de drept privat, vor răspunde în scris la interogatoriul ce li se va comunica.

Se exceptează societățile comerciale de persoane, ai căror asociați cu drept de reprezentare vor fi citați personal la interogatoriu.

ART. 223

Partea care are domiciliu în străinătate va putea fi interogată prin cel care o reprezintă în judecată.

În acest caz, interogatoriul va fi comunicat în scris mandatarului, care va depune răspunsul părții dat în cuprinsul unei procuri speciale și autentice. Dacă mandatarul este avocat, procura specială certificată de acesta este îndestulătoare.

ART. 224

Instanța poate încuviința luarea interogatoriului la locuință, dacă partea este împiedicată de a veni în fața instanței.

ART. 225

Dacă partea, fără motive temeinice, refuză să răspundă la interogatoriu sau nu se înfățișează, instanța poate socoti aceste împrejurări ca o mărturisire deplină sau numai ca un început de dovadă în folosul părții potrivnice.

& 8. Jurământul

Textele art. 226 - 234 inclusiv au fost abrogate prin Decretul nr. 208/1950.

& 9. Asigurarea dovezilor

ART. 235

Oricine are interes să constate de urgență mărturia unei persoane, părerea unui expert, starea unor lucruri, mobile sau imobile, sau să dobândească recunoașterea unui înscris, a unui fapt ori a unui drept, va putea cere administrarea acestor dovezi dacă este primejdie ca ele să dispară sau să fie greu de administrat în viitor.

Cererea poate fi făcută chiar dacă nu este primejdie în întârziere, în cazul când pârâtul își dă învoirea.

ART. 236

Cererea se va îndrepta, înainte de judecată, la judecătoria în circumscripția căreia se află martorul sau obiectul cercetării, iar în timpul judecării, la instanța care judecă pricina.

Partea va arăta în cerere dovezile a căror administrare o pretinde, faptele ce voiește să dovedească, precum și primejdia întârzierii sau învoirea pârâtului.

Pârâtul nu este obligat să depună întâmpinare. Instanța va hotărî prin încheiere dată în camera de consiliu.

În caz de primejdie în întârziere, instanța va putea încuviința cererea și fără citarea părților.

ART. 237

Administrarea dovezii va putea fi făcută de îndată sau la termenul ce se va fixa.

ART. 238

Încheierea instanței este executorie și poate fi atacată cu recurs în termen de 5 zile de la pronunțare, dacă s-a dat cu citarea părților, și de la comunicare, dacă s-a dat fără citarea lor.

Încheierea dată în timpul judecării unei pricini nu poate fi atacată decât o dată cu fondul.

ART. 239

Orice persoană care are interes să constate de urgență o anumită stare de fapt care ar putea să înceteze ori să se schimbe până la administrarea dovezilor va putea cere instanței în circumscripția căreia urmează să se facă constatarea să delege un executor judecătoresc din aceeași circumscripție să constate la fața locului această stare de fapt.

Președintele poate încuviința facerea constatării fără înștiințarea aceluia împotriva căruia se cere.

Procesul-verbal de constatare va fi comunicat în copie celui împotriva căruia s-a făcut constatarea, dacă nu a fost de față.

El va face dovada până la dovada contrarie.

ART. 240

În caz de primejdie în întârziere, administrarea dovezii și constatarea prin executori judecătorești se vor putea face și în zilele de sărbătoare și chiar în afara orelor legale, cu încuviințarea anume a magistratului.

ART. 241

Dovezile administrate în condițiile mai sus prevăzute pot să fie folosite și de partea care nu a cerut administrarea lor.

Cheltuielile făcute cu administrarea dovezilor vor fi ținute în seamă de instanța care judecă pricina în fond.

Secțiunea a III-a¹

Cercetarea procesului în cazul administrării probelor de către avocați

ART. 241¹

Dispozițiile prezentei secțiuni sunt aplicabile numai în cazul litigiilor patrimoniale, afară de acelea ce privesc drepturi asupra cărora legea nu permite a se face tranzacție.

ART. 241²

La prima zi de înfățișare părțile pot conveni ca avocații care le asistă și le reprezintă să administreze probele în cauză, potrivit dispozițiilor prezentei secțiuni.

Consimțământul pentru administrarea probelor, prevăzut la alin. 1, se va da de către părți, personal sau prin mandatar cu împuternicire specială, în fața instanței, luându-se act despre aceasta în încheiere, sau prin înscris întocmit în fața avocatului, care este obligat să certifice consimțământul și semnătura părții pe care o asistă sau o reprezintă. Dacă sunt mai multe părți asistate de același avocat, consimțământul se va da de fiecare dintre ele separat.

Totodată, fiecare parte este obligată să declare că pentru procedura din prezenta secțiune își alege domiciliul la avocatul care o reprezintă.

Consimțământul dat potrivit alin. 2 nu poate fi revocat de către una dintre părți.

ART. 241³

În cazul reprezentării părților în condițiile art. 241², ședințele de judecată se pot desfășura în camera de consiliu, cu participarea obligatorie a avocaților, fiind admise și părțile ori, când este cazul, mandatarii lor.

ART. 241⁴

După constatarea valabilității consimțământului dat conform art. 241² instanța:

1. va rezolva excepțiile ce se invocă ori pe care le poate ridica din oficiu;
2. va hotărî asupra cererilor de intervenție formulate de părți sau de terțe persoane, în condițiile legii;
3. va examina fiecare pretenție și apărare în parte, pe baza cererii de chemare în judecată, a întâmpinării și a explicațiilor avocaților;
4. va constata care dintre pretenții sunt recunoscute și care sunt contestate;
5. la cerere, va dispune, în condițiile legii, măsuri asigurătorii, măsuri pentru asigurarea dovezilor ori pentru constatarea unei situații de fapt, în cazul în care aceste măsuri nu au fost luate, în tot sau în parte, potrivit art. 114¹ alin. 6;

6. va lua act de renunțarea reclamantului, de achiesarea pârâtului sau de tranzacția părților;

7. va încuviința probele solicitate de părți, pe care le găsește concludente, precum și pe cele pe care, din oficiu, le consideră necesare pentru judecarea procesului; dispozițiile art. 168 sunt aplicabile;

8. va decide în legătură cu orice alte cereri care se pot formula la prima zi de înfățișare.

Când, potrivit legii, cererile arătate la alin. 1 pot fi formulate și ulterior primei zile de înfățișare, instanța poate acorda în acest scop un termen scurt dat în cunoștință părților reprezentate prin avocat.

Dispozițiile art. 131 și 138, cu excepția celor de la pct. 4 al acestui din urmă articol, sunt aplicabile.

Partea care lipsește nejustificat la termenul de încuviințare a dovezilor va fi decăzută din dreptul de a mai propune și administra orice dovadă, cu excepția celei cu înscrisuri, dar va putea participa la administrarea dovezilor de către cealaltă parte și va putea combate aceste dovezi.

ART. 241⁵

Pentru administrarea probelor de către avocați instanța va stabili un termen de până la 6 luni, ținând seama de volumul și complexitatea acestora.

Termenul prevăzut la alin. 1 va putea fi prelungit dacă în cursul administrării probelor:

1. se invocă o excepție sau un incident procedural asupra căruia, potrivit legii, instanța trebuie să se pronunțe; în acest caz, termenul se prelungește cu timpul necesar soluționării excepției sau incidentului;

2. a încetat, din orice cauză, contractul de asistență juridică dintre una din părți și avocatul său; în acest caz, termenul se prelungește cu cel mult o lună pentru angajarea altui avocat;

3. una dintre părți a decedat; în acest caz, termenul se prelungește cu timpul în care procesul este suspendat potrivit art. 243 alin. 1 pct. 1 sau cu termenul acordat părții interesate pentru introducerea în proces a moștenitorilor;

4. în orice alte cazuri în care legea prevede suspendarea procesului, termenul se prelungește cu perioada suspendării, dispozițiile art. 242 alin. 1 pct. 2 nefiind însă aplicabile.

ART. 241⁶

În cel mult 15 zile de la încuviințarea probelor avocații părților vor prezenta instanței programul de administrare a acestora, purtând semnătura avocaților, în care se vor arăta locul și data administrării fiecărei probe. Programul se încuviințează de instanță, în camera de consiliu, și este obligatoriu pentru părți și avocații lor.

În procesele prevăzute la art. 45 alin. 3 și 4 programul încuviințat potrivit alin. 1 va fi comunicat de îndată procurorului, în condițiile art. 241¹⁷.

Probele pot fi administrate în cabinetul unuia dintre avocați sau în orice alt loc convenit, dacă natura probei impune aceasta. Părțile, prin avocați, sunt obligate să-și comunice înscrisurile și orice alte acte, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau în mod direct, sub luare de semnătură.

Nerespectarea nejustificată a programului prevăzut la alin. 1 atrage decăderea părții din dreptul de a mai administra proba respectivă.

Dispozițiile art. 170 sunt aplicabile.

ART. 241⁷

Dacă în cursul administrării probelor una dintre părți formulează o cerere, invocă o excepție, inadmisibilitatea vreunei probe sau orice alt incident privind administrarea probelor, ea va sesiza instanța care, cu citarea celeilalte părți, prin încheiere dată în camera de consiliu, se va

pronunța de îndată, iar când este necesar, în cel mult 30 de zile de la data la care a fost sesizată. Încheierea poate fi atacată numai o dată cu fondul procesului.

ART. 241⁸

În cazul în care se dispune înfățișarea unui înscris deținut de o autoritate sau de o altă persoană, instanța, potrivit dispozițiilor art. 175, va dispune solicitarea înscrisului și, îndată ce acesta este depus la instanță, comunicarea lui în copie fiecărui avocat.

ART. 241⁹

Dacă una dintre părți nu recunoaște scrisul sau semnătura dintr-un înscris, avocatul părții interesate, potrivit art. 241⁷, va solicita instanței să procedeze la verificarea de scripte.

ART. 241¹⁰

Martorii vor fi ascultați, la locul și data prevăzute în programul încuviințat de instanță, de către avocații părților, în condițiile art. 192 și 196, care se aplică în mod corespunzător. Ascultarea martorilor se face fără prestare de jurământ, punându-li-se însă în vedere că, dacă nu vor spune adevărul, săvârșesc infracțiunea de mărturie mincinoasă. Despre toate acestea se face mențiune în declarația scrisă.

Martorii arătați la art. 195 vor fi ascultați numai de către instanță.

ART. 241¹¹

Mărturia se va consemna întocmai de către o persoană convenită de părți și se va semna, pe fiecare pagină și la sfârșitul ei, de către avocații părților, de cel ce a consemnat-o și de martor, după ce acesta a luat cunoștință de cuprinsul consemnării.

Orice adăugiri, ștersături sau schimbări în cuprinsul mărturiei trebuie încuviințate prin semnătura celor arătați la alin. 1, sub sancțiunea de a nu fi luate în seamă.

Dacă mărturia a fost stenodactilografiată, aceasta va fi transcrisă. Atât stenograma, cât și transcrierea ei vor fi semnate potrivit alin. 1 și depuse la dosar.

ART. 241¹²

Părțile pot conveni ca declarațiile martorilor să fie consemnate și autentificate de un notar public. Dispozițiile art. 241¹⁰ sunt aplicabile.

ART. 241¹³

În cazul în care este încuviințată o expertiză, în programul administrării probelor părțile vor trece numele expertului pe care îl vor alege prin învoiala lor, precum și numele consilierilor fiecăreia dintre ele.

Dacă părțile nu se învoiesc asupra alegerii expertului, ele vor cere instanței să procedeze la desemnarea acestuia, potrivit art. 202.

Expertul este obligat să efectueze expertiza și să o predea avocaților părților, sub semnătură de primire, cu cel puțin 30 de zile înainte de termenul fixat de instanță potrivit art. 241⁵. De asemenea, el are îndatorirea să dea explicații avocaților și părților, iar după fixarea termenului de judecată, să se conformeze dispozițiilor art. 211 și următoarele.

ART. 241¹⁴

Dacă s-a dispus o cercetare la fața locului, aceasta se va face de către instanță potrivit dispozițiilor art. 215 - 217. Procesul-verbal prevăzut la art. 216 alin. 2 va fi întocmit în atâtea exemplare câte părți sunt și va fi înmănat avocaților acestora în cel mult 5 zile de la efectuarea cercetării.

ART. 241¹⁵

Când s-a încuviințat chemarea la interogatoriu, instanța va cita părțile, la termenul stabilit, în camera de consiliu. Copii de pe interogatoriul astfel luat, precum și de pe cel dispus și primit potrivit art. 222 alin. 1 vor fi înmănate de îndată avocaților părților.

ART. 241¹⁶

Instanța, în condițiile art. 241⁷, va hotărî asupra cererii de înlocuire a martorilor, de ascultare din nou sau de confruntare a acestora.

De asemenea, în condițiile arătate la alin. 1, instanța se va pronunța cu privire la cererea de a se admite noi martori sau alte probe ce se dovedesc necesare și care nu puteau fi prevăzute pentru a fi solicitate potrivit art. 241⁴ alin. 1 pct. 7.

ART. 241¹⁷

După administrarea tuturor probelor încuviințate de instanță reclamantul, prin avocatul său, va redacta concluziile scrise privind susținerea pretențiilor sale, pe care le va trimite, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, sau le va înmâna în mod direct, sub luare de semnătură, celorlalte părți din proces și, când este cazul, Ministerului Public.

După primirea concluziilor scrise ale reclamantului fiecare parte, prin avocatul său, va redacta propriile concluzii scrise pe care le va comunica, potrivit alin. 1, reclamantului, celorlalte părți, precum și, când este cazul, Ministerului Public.

ART. 241¹⁸

Avocații părților vor alcătui pentru fiecare parte câte un dosar și unul pentru instanță, în care vor depune câte un exemplar al tuturor înscrisurilor prin care, potrivit legii, se constată administrarea fiecărei probe.

Dosarele prevăzute la alin. 1 vor fi numerotate, șnuruite și vor purta semnătura avocaților părților pe fiecare pagină.

ART. 241¹⁹

La expirarea termenului stabilit de instanță potrivit art. 241⁵ avocații părților vor prezenta împreună instanței dosarul cauzei întocmit potrivit art. 241¹⁸.

Primind dosarul, instanța va fixa termenul de judecată dat în cunoștință părților, care nu va putea fi mai lung de o lună de la data primirii dosarului. La termen, instanța poate proceda la judecarea în fond a procesului, acordând părților cuvântul pentru a pune concluzii prin avocat.

ART. 241²⁰

La termenul prevăzut de art. 241¹⁹ alin. 2, dacă socotește necesar, instanța va dispune, prin încheiere motivată, să fie administrate nemijlocit în fața sa toate sau numai unele dintre probele administrate de avocați. În acest caz, pentru administrarea probelor instanța va stabili termene scurte, în continuare, date în cunoștință părților.

Pentru prezentarea în fața instanței martorii vor fi citați, de asemenea, în termen scurt, cauzele fiind considerate urgente. Dispozițiile art. 89 alin. 1 și ale art. 188 alin. 2 sunt aplicabile.

ART. 241²¹

Dispozițiile secțiunii a III-a a acestui capitol sunt aplicabile dacă în prezenta secțiune nu se prevede altfel.

La cererea avocatului sau a părții interesate instanța poate lua măsura amenzii și obligării la plata de despăgubiri, în cazurile și condițiile prevăzute de dispozițiile art. 108¹ - 108⁴.

ART. 241²²

Dispozițiile prezentei secțiuni sunt aplicabile în mod corespunzător și consilierilor juridici care, potrivit legii, reprezintă partea.

Secțiunea a IV-a

Suspendarea judecății

ART. 242

Instanța va suspenda judecata:

1. când amândouă părțile o cer;
2. dacă nici una din părți nu se înfățișează la strigarea pricinii.

Cu toate acestea pricina se judecă dacă reclamantul sau pârâțul au cerut în scris judecarea în lipsă.

ART. 243

Judecata pricinilor se suspendă de drept:

1. prin moartea uneia din părți, afară de cazul când partea interesată cere termen pentru introducerea în judecată a moștenitorilor;
2. prin interdicție sau punere sub curatelă a unei părți până la numirea tutorelui sau curatorului;
3. prin moartea mandatarului uneia din părți, întâmplată cu mai puțin de 15 zile înainte de ziua înfățișării;
4. prin încetarea funcției tutorelui sau curatorului;
5. prin deschiderea procedurii reorganizării judiciare și a falimentului asupra reclamantului, în temeiul unei hotărâri judecătorești irevocabile.

Faptele arătate mai sus nu împiedică pronunțarea hotărârii, dacă ele s-au ivit după închiderea dezbaterilor.

ART. 244

Instanța poate suspenda judecata:

1. când dezlegarea pricinii atârână, în totul sau în parte, de existența sau neexistența unui drept care face obiectul unei alte judecăți;
2. când s-a început urmărirea penală pentru o infracțiune care ar avea o înrâurire hotărâtoare asupra hotărârii ce urmează să se dea.

Suspendarea va dăinui până când hotărârea pronunțată în pricina care a motivat suspendarea a devenit irevocabilă.

ART. 244¹

Asupra suspendării judecării procesului, instanța se va pronunța prin încheiere care poate fi atacată cu recurs în mod separat, cu excepția celor pronunțate în recurs.

Recursul se poate declara cât timp durează suspendarea cursului judecării procesului, atât împotriva încheierii prin care s-a dispus suspendarea, cât și împotriva încheierii prin care s-a respins cererea de repunere pe rol a procesului.

ART. 245

Judecata reîncepe:

1. prin cererea de redeschidere făcută de una din părți, când ea s-a suspendat prin învoirea părților sau prin lipsa lor;
2. prin cererea de redeschidere, făcută cu arătarea moștenitorilor, tutorelui sau curatorului, a celui reprezentat de mandatarul defunct, a noului mandatar sau, după caz, a părții interesate, a administratorului judiciar sau a lichidatorului judiciar, în cazurile prevăzute de art. 243.

Secțiunea a V-a

Renunțarea la judecată și renunțarea la drept

ART. 246

Reclamantul poate să renunțe oricând la judecată, fie verbal în ședință, fie prin cerere scrisă. Renunțarea la judecată se constată prin încheiere dată fără drept de apel.

Dacă renunțarea s-a făcut după comunicarea cererii de chemare în judecată, instanța, la cererea pârâțului, va obliga pe reclamant la cheltuieli.

Când părțile au intrat în dezbateră fondului, renunțarea nu se poate face decât cu învoirea celeilalte părți.

ART. 247

În caz de renunțare la însuși dreptul pretins, instanța dă o hotărâre prin care va respinge cererea în fond și va hotărî asupra cheltuielilor.

Renunțarea la drept se poate face și fără învoirea celeilalte părți, atât în prima instanță cât și în apel.

Renunțarea se poate face în ședință sau prin înscris autentic.

Hotărârea se dă fără drept de apel.

Când renunțarea este făcută în instanță de apel, hotărârea primei instanțe va fi anulată în totul sau în parte, în măsura renunțării.

Secțiunea a VI-a

Perimarea

ART. 248

Orice cerere de chemare în judecată, contestație, apel, recurs, revizuire și orice altă cerere de reformare sau de revocare se perimă de drept, chiar împotriva incapabililor*) dacă a rămas în nelucrare din vina părții timp de un an. Partea nu se socotește în vină, când actul de procedură urma să fie îndeplinit din oficiu.

Termenul perimării nu curge cât timp, fără vina părții, cererea n-a ajuns încă la instanța competentă să o judece sau nu se poate fixa termen de judecată.

În materie comercială termenul de perimare este de șase luni.

*) Codul familiei folosește termenul de "cei lipsiți de capacitate" în loc de "incapabili".

ART. 249

Perimarea se întrerupe prin îndeplinirea unui act de procedură făcut în vederea judecării procesului de către partea care justifică un interes.

ART. 250

Cursul perimării este suspendat cât timp dăinuiește suspendarea judecării, pronunțată de instanță în cazurile prevăzute de art. 244, precum și în alte cazuri stabilite de lege, dacă suspendarea nu este cauzată de lipsa de stăruință a părților în judecată.

În cazurile prevăzute de art. 243, cursul perimării este suspendat timp de 3 luni de la data când s-au petrecut faptele care au prilejuit suspendarea judecării, dacă aceste fapte s-au petrecut în cele din urmă 6 luni ale termenului de perimare.

Perimarea se suspendă de asemenea pe timpul cât partea este împiedicată de a stăru în judecată din pricina unor împrejurări mai presus de voința sa.

ART. 251

În cazul când sunt mai mulți reclamanți sau pârâți împreună, cererea de perimare sau actul de procedură întrerupător de perimare al unuia folosește și celorlalți.

ART. 252

Perimarea se constată din oficiu sau la cererea părții interesate. Președintele instanței va cita de urgență părțile și va dispune ca grefa să întocmească o dare de seamă asupra actelor de procedură în legătură cu perimarea.

Perimarea poate fi invocată și pe cale de excepție, în camera de consiliu sau în ședință publică.

Perimarea cererii de chemare în judecată nu poate fi ridicată pentru prima oară în instanța de apel.

ART. 253

Dacă instanța constată că perimarea nu a operat, pronunță o încheiere, care poate fi atacată o dată cu fondul procesului.

Hotărârea care constată perimarea este supusă recursului în termen de 5 zile de la pronunțare.

ART. 254

Perimarea are drept urmare că toate actele de procedură făcute în acea instanță nu-și produc efectele.

Când, însă, se face o nouă cerere de chemare în judecată, părțile pot folosi dovezile administrate în cursul judecării cererii perimate, în măsura în care noua instanță socotește că nu este de trebuință refacerea lor.

CAP. 4

Hotărârile

Secțiunea I

Dispoziții generale

ART. 255

Hotărârile prin care se rezolvă fondul cauzei în primă instanță se numesc "sentințe", iar hotărârile prin care se soluționează apelul, recursul, precum și recursul în interesul legii ori în anulare se numesc "decizii".

Toate celelalte hotărâri date de instanță în cursul judecării se numesc "încheieri".

ART. 256

După sfârșitul dezbaterilor, judecătorii chibzuiesc în secret, fie în ședință, fie în camera de consiliu.

După chibzuire, președintele adună părerile judecătorilor, începând cu cel mai nou în funcțiune sau cu cel mai tânăr dintre asesorii populari*), el pronunțându-se cel din urmă.

*) Instituția asesorilor populari a fost desființată prin Legea nr. 45/1991 (Monitorul Oficial nr. 142 din 11 iulie 1991).

ART. 257

Dacă majoritatea legală nu se poate întruni, pricina se va judeca din nou în complet de divergență, în aceeași zi sau în cel mult 5 zile*).

La instanțele de fond, părerile vor trebui să fie totdeauna motivate înainte de judecarea divergenței, afară de cazul când judecata se face chiar în ziua când s-a ivit divergența.

Dezbaterile vor fi reluate asupra punctelor rămase în divergență; dacă, după judecarea divergenței, vor fi mai mult de două păreri, judecătorii ale căror păreri se apropie mai mult, sunt datori să se unească într-o singură părere.

Judecătorii pot reveni asupra părerilor lor, care au pricinuit divergența.

După judecarea punctelor rămase în divergență, completul care a judecat înainte de ivirea ei va putea continua judecarea pricinii.

Dispozițiile alin. 3 se aplică prin asemănare și în cazurile în care completele de judecată sunt alcătuite în număr fără soț.

*) A se vedea art. 57 alin. (3) și (4) și art. 58 alin. (3) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial nr. 576 din 29 iunie 2004.

ART. 258

După ce s-a întrunit majoritatea, se va întocmi de îndată dispozitivul hotărârii care se semnează, sub sancțiunea nulității, de către judecători și în care se va arăta, când este cazul, opinia separată a judecătorilor aflați în minoritate.

El se pronunță de președinte, în ședință, chiar în lipsa părților.

După pronunțarea hotărârii nici un judecător nu poate reveni asupra părerii sale.

Dispozitivul hotărârii se consemnează într-un registru special, ținut de fiecare instanță.

ART. 259

Abrogat prin Decretul nr. 132/1952.

ART. 260

Dacă instanța nu poate hotărî de îndată, pronunțarea se va amâna pentru un termen pe care președintele îl va anunța și care nu va putea fi mai mare de 7 zile.

Judecătorul care a luat parte la judecată este îndreptățit să se pronunțe, chiar dacă nu mai face parte din alcătuirea instanței, afară de cazul când i-a încetat calitatea de magistrat sau este suspendat din funcție. În acest caz procesul se repune pe rol, cu citarea părților, pentru ca acestea să pună din nou concluzii în fața instanței legal constituite.

ART. 261

Hotărârea se dă în numele legi și va cuprinde:

1. arătarea instanței care a pronunțat-o și numele judecătorilor care au luat parte la judecată;
2. numele, domiciliul sau reședința părților, calitatea în care s-au judecat; numele mandatarilor sau reprezentanților legali și al avocaților;
3. obiectul cererii și susținerile în prescurtare ale părților cu arătarea dovezilor;
4. arătarea concluziilor procurorului;
5. motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței, cum și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților;
6. dispozitivul;
7. calea de atac și termenul în care se poate exercita;
8. mențiunea că pronunțarea s-a făcut în ședință publică, precum și semnăturile judecătorilor și greșierului.

În cazul în care, după pronunțare, unul dintre judecători este în imposibilitate de a semna hotărârea, președintele instanței o va semna în locul său, iar dacă cel în imposibilitate să semneze este greșierul, hotărârea va fi semnată de greșierul șef, făcându-se mențiune despre cauza care a împiedicat pe judecător sau pe greșier să semneze hotărârea.

Hotărârea se va comunica părților, în copie, în cazul în care este necesar pentru curgerea termenului de exercitare a apelului sau recursului. Comunicarea se va face în termen de 7 zile de la pronunțarea hotărârii.

ART. 262

În cazurile în care judecătorii pot da termen pentru executarea hotărârii, ei vor face aceasta, prin chiar hotărârea care dezleagă pricina, arătând și motivele pentru care au încuviințat termenul.

ART. 263

Debitorul nu va putea cere termen, nici nu va putea să se bucure de termenul ce i s-a dat, dacă bunurile lui se vând după cererea altui creditor, dacă este în stare de faliment sau de

insolvabilitate îndeobște cunoscută sau dacă prin fapta sa a micșorat garanțiile ce a dat prin contract creditorului său, sau dacă nu a dat garanțiile făgăduite.

ART. 264

Motivarea hotărârii se va face în termen de cel mult 30 de zile de la pronunțare. Dacă instanța a fost alcătuită din mai mulți magistrați, președintele va putea însărcina pe unul dintre ei cu redactarea hotărârii.

Părerea judecătorilor rămași în minoritate va trebui redactată în același timp cu hotărârea.

ART. 265

Adăugirile, ștersăturile sau schimbările în cuprinsul hotărârii vor trebui semnate de judecător, sub pedeapsă de a nu fi ținute în seamă.

ART. 266

Hotărârea se va face în două exemplare originale, din care unul se atașează la dosarul cauzei, iar celălalt se va depune, spre conservare, la dosarul de hotărâri al instanței.

Pentru judecătorii, președintele va putea încuviința ca în locul celui de-al doilea exemplar al sentinței să se treacă într-un registru dispozitivul ei, semnat de judecătorul și greșierul care au luat parte la judecată.

Hotărârea se va comunica părților, în copie, în cazul când aceasta este necesară pentru curgerea termenului de exercitare a apelului sau recursului.

ART. 267

După pronunțarea hotărârii, partea poate renunța în instanță la calea de atac, făcându-se arătare despre aceasta într-un proces-verbal, semnat de președinte și de greșier.

Renunțările se pot face și în urmă, prin înfățișarea părții înaintea președintelui sau prin înscris autentic.

ART. 268

Încheierile premergătoare vor fi date cu același număr de voturi ca și hotărârile.

Judecătorii nu sunt legați prin aceste încheieri.

Ei sunt legați de acele încheieri care, fără a hotărî în totul pricina, pregătesc dezlegarea ei.

Orice dispoziție luată de instanță prin încheiere va fi motivată.

ART. 269

Hotărârile judecătorești vor fi învestite cu formula executorie, dacă legea nu prevede altfel. Formula executorie are următorul cuprins:

"Noi, Președintele României"

(Aici urmează cuprinsul hotărârii).

"Dăm împuternicire și ordonăm organelor de executare să pună în executare prezenta hotărâre. Ordonăm agenților forței publice să acorde concursul la executarea acestei hotărâri, iar procurorilor să stăruie pentru ducerea ei la îndeplinire, în condițiile legii. Spre credință, prezenta (hotărâre) s-a semnat de ... (Urmează semnătura președintelui și a greșierului)".

Hotărârea investită se va da numai părții care a câștigat sau reprezentantului ei.

ART. 269¹

Abrogat prin Legea nr. 59/1993.

Secțiunea a II-a

Hotărârile parțiale

ART. 270

Dacă pârâtul recunoaște o parte din pretențiile reclamantului, instanța, la cererea acestuia, va da o hotărâre parțială în măsura recunoașterii. Dispozițiile art. 273 sunt aplicabile.

Secțiunea a III-a

Hotărârile care consfințesc învoiala părților

ART. 271

Părțile se pot înfățișa oricând în cursul judecății, chiar fără să fi fost citate, pentru a cere să se dea hotărâre care să consfințească învoiala lor.

Dacă părțile se înfățișează la ziua fixată pentru judecată, cererea pentru darea hotărârii va putea fi primită, chiar de un singur judecător, urmând ca hotărârea să fie dată de instanță în ședință.

Dacă ele se înfățișează într-o altă zi, instanța va da hotărârea în camera de consiliu.

ART. 272

Învoiala va fi înfățișată în scris și va alcătui dispozitivul hotărârii.

Alineatul 2 *** Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 273

Hotărârea care consfințește învoiala părților se dă fără drept de apel.

Secțiunea a IV-a

Cheltuielile de judecată

ART. 274

Partea care cade în pretențiuni va fi obligată, la cerere, să plătească cheltuielile de judecată.

Judecătorii nu pot micșora cheltuielile de timbru, taxe de procedură și impozit proporțional, plata experților, despăgubirea martorilor, precum și orice alte cheltuieli pe care partea care a câștigat va dovedi că le-a făcut.

Judecătorii au însă dreptul să mărească sau să micșoreze onorariile avocaților, potrivit cu cele prevăzute în tabloul onorariilor minimale, ori de câte ori vor constata motivat că sunt nepotrivite de mici sau de mari, față de valoarea pricinii sau munca îndeplinită de avocat.

ART. 275

Pârâțul care a recunoscut la prima zi de înfățișare pretențiile reclamantului nu va putea fi obligat la plata cheltuielilor de judecată, afară numai dacă a fost pus în întârziere înainte de chemarea în judecată.

ART. 276

Când pretențiile fiecărei părți au fost încuviințate numai în parte, instanța va aprecia în ce măsură fiecare din ele poate fi obligată la plata cheltuielilor de judecată, putând face compensarea lor.

ART. 277

Dacă sunt mai mulți reclamânți sau mai mulți pârâți, ei vor fi obligați să plătească cheltuielile de judecată în mod egal, proporțional sau solidar, potrivit cu interesul ce are fiecare sau după felul raportului de drept dintre ei.

Secțiunea a V-a

Executarea vremelnică

ART. 278

Hotărârile primei instanțe sunt executorii de drept când au ca obiect:

1. plata salariilor sau a altor drepturi izvorâte din raporturile juridice de muncă, precum și a sumelor cuvenite, potrivit legii, șomerilor;
2. despăgubiri pentru accidente de muncă;
3. rente ori sume datorate cu titlu de obligație de întreținere sau alocație pentru copii, precum și pensii acordate în cadrul asigurărilor sociale;
- 3¹. despăgubiri în caz de moarte sau vătămare a integrității corporale ori sănătății, dacă despăgubirile s-au acordat sub formă de prestații bănești periodice;
4. reparații grabnice;
5. punerea sau ridicarea sigiliilor ori facerea inventarului;
6. pricini privitoare la posesiune, numai în ce privește posesiunea;
7. în cazul prevăzut de art. 270;
8. în orice alte cazuri în care legea prevede că hotărârea este executorie.

ART. 279

Instanța poate încuviința executarea vremelnică a hotărârilor privitoare la bunuri ori de câte ori va găsi de cuviință că măsura este de trebuință față cu temeinicia vădită a dreptului, cu starea de insolvabilitate a debitorului sau că există primejdie vădită în întârziere; în acest caz instanța va putea obliga la darea unei cauțiuni.

Executarea vremelnică nu se poate încuviința:

1. în materie de strămutare de hotare, desființare de construcții, plantații sau a oricăror lucrări având o așezare fixă;
2. când prin hotărâre se dispune intabularea unui drept sau radierea lui din cartea funciară.

Cererea de executare vremelnică se va putea face și verbal în instanță până la închiderea dezbaterilor.

Dacă cererea a fost respinsă de prima instanță, ea poate fi făcută din nou în apel.

ART. 280

Cererea pentru suspendarea executării vremelnice se va putea face fie o dată cu apelul fie deosebit în tot cursul instanței de apel.

Cererea se va depune la prima instanță sau instanța de apel, în care caz se va alătura în copie legalizată dispozitivul hotărârii.

Cererea de suspendare se va judeca de instanța de apel. Dispozițiile art. 403 alin. 3 sunt aplicabile.

Suspendarea va putea fi încuviințată numai cu dare de cauțiune, al cărei quantum îl va fixa instanța.

Până la dezlegarea cererii de suspendare aceasta va putea fi încuviințată vremelnic, prin ordonanță președințială, chiar înainte de sosirea dosarului, cu respectarea cerinței prevăzute la alin. 4.

Secțiunea a VI-a

Îndreptarea, lămurirea și completarea hotărârii

ART. 281

Erorile sau omisiunile cu privire la numele, calitatea și susținerile părților sau cele de calcul, precum și orice alte erori materiale din hotărâri sau încheieri pot fi îndreptate din oficiu sau la cerere.

Instanța se pronunță prin încheiere dată în camera de consiliu. Părțile vor fi citate numai dacă instanța socotește că este necesar să dea anumite lămuriri.

În cazul hotărârilor, îndreptarea se va face în ambele exemplare ale hotărârii.

ART. 281¹

În cazul în care sunt necesare lămuriri cu privire la înțelesul, întinderea sau aplicarea dispozitivului hotărârii ori acesta cuprinde dispoziții potrivnice, părțile pot cere instanței care a pronunțat hotărârea să lămurească dispozitivul sau să înlătore dispozițiile potrivnice.

Instanța va rezolva cererea de urgență, prin încheiere dată în camera de consiliu, cu citarea părților.

Încheierea se va atașa la hotărâre atât în dosarul cauzei, cât și în dosarul de hotărâri al instanței.

ART. 281²

Dacă prin hotărârea dată instanța a omis să se pronunțe asupra unui capăt de cerere principal sau accesoriu ori asupra unei cereri conexe sau incidentale, se poate cere completarea hotărârii în același termen în care se poate declara, după caz, apel sau recurs împotriva acelei hotărâri, iar în cazul hotărârilor date în fond după casarea cu reținere, în termen de 15 zile de la pronunțare.

Cererea se soluționează de urgență, cu citarea părților, prin hotărâre separată. Prevederile art. 281¹ alin. 3 se aplică în mod corespunzător.

Dispozițiile prezentului articol se aplică și în cazul când instanța a omis să se pronunțe asupra cererilor martorilor, experților, traducătorilor, interpreților sau apărătorilor, cu privire la drepturile lor.

ART. 281³

Încheierile pronunțate în temeiul art. 281 și 281¹, precum și hotărârea pronunțată potrivit art. 281² sunt supuse acelorași căi de atac ca și hotărârile în legătură cu care s-a solicitat, după caz, îndreptarea, lămurirea sau înlăturarea dispozițiilor potrivnice ori completarea.

Părțile nu pot fi obligate la plata cheltuielilor legate de îndreptarea, lămurirea sau completarea hotărârii.

TITLUL IV

Apelul

CAP. 1

Termenul și formele apelului

ART. 282

Hotărârile date în primă instanță de judecătorie sunt supuse apelului la tribunal, iar hotărârile date în primă instanță de tribunal sunt supuse apelului la curtea de apel.

Împotriva încheierilor premergătoare nu se poate face apel decât odată cu fondul, în afară de cazul când prin ele s-a întrerupt cursul judecării.

ART. 282¹

Nu sunt supuse apelului hotărârile judecătorești date în primă instanță în cererile introduse pe cale principală privind pensii de întreținere, litigii al căror obiect are o valoare de până la 100.000 lei inclusiv, atât în materie civilă, cât și în materie comercială, acțiunile posesorii, precum și cele referitoare la înregistrările în registrele de stare civilă, luarea măsurilor asigurătorii și în alte cazuri prevăzute de lege.

Hotărârile instanțelor judecătorești prin care se soluționează plângerile împotriva hotărârilor autorităților administrației publice cu activitate jurisdicțională și ale altor organe cu astfel de activitate nu sunt supuse apelului, dacă legea nu prevede altfel.

ART. 283

Partea care a renunțat expres la apel cu privire la o hotărâre nu mai are dreptul de a face apel.

ART. 284

Termenul de apel este de 15 zile de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel.

Termenul de apel curge chiar dacă comunicarea hotărârii a fost făcută o dată cu somația de executare.

Dacă o parte face apel înainte de comunicarea hotărârii, aceasta se socotește comunicată la data depunerii cererii de apel.

Pentru procuror termenul de apel curge de la pronunțarea hotărârii, în afară de cazurile în care procurorul a participat la judecarea cauzei, când termenul curge de la comunicarea hotărârii.

Apelul declarat în termen suspendă executarea hotărârii de primă instanță, cu excepția cazurilor anume prevăzute de lege.

ART. 285

Termenul de apel se întrerupe prin moartea părții care are interes să facă apel. În acest caz se face din nou o singură comunicare a hotărârii, la cel din urmă domiciliu al părții, pe numele moștenirii, fără să se arate numele și calitatea fiecărui moștenitor.

Termenul de apel va începe să curgă din nou de la data comunicării prevăzute la alin. 1. Pentru moștenitorii incapabili, cei cu capacitate restrânsă sau dispăruți ori în caz de moștenire vacantă, termenul va curge din ziua în care se va numi tutorele, curatorul sau administratorul provizoriu.

Apelul nu constituie prin el însuși un act de acceptare a moștenirii.

ART. 286

Termenul de apel se întrerupe și prin moartea mandatarului căruia i s-a făcut comunicarea. În acest caz se va face o nouă comunicare părții, la domiciliul ei, iar termenul de apel va începe să curgă din nou de la această dată.

ART. 287

Cererea de apel va cuprinde:

1. numele, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul, precum și, după caz, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice, codul fiscal și contul bancar. Dacă apelantul locuiește în străinătate, va arăta și domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

2. arătarea hotărârii care se atacă;

3. motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul;

4. dovezile invocate în susținerea apelului;

5. semnătura.

Cerințele de la pct. 2 și 5 sunt prevăzute sub sancțiunea nulității, iar cele de la pct. 3 și 4, sub sancțiunea decăderii. Aceste cerințe pot fi împlinite până cel mai târziu la prima zi de înfățișare, iar lipsa semnăturii, în condițiile prevăzute de [art. 133](#) alin. 2.

Când dovezile propuse sunt martori sau înscrisuri nearătate la prima instanță, se vor aplica în mod corespunzător dispozițiile [art. 112](#) pct. 5.

Termenul pentru depunerea motivelor de apel se socotește de la comunicarea hotărârii, chiar dacă apelul s-a făcut mai înainte de comunicare.

ART. 288*)

La cererea de apel se vor alătura atâtea copii câți intimați sunt.

Apelul se depune la instanța a cărei hotărâre se atacă, sub sancțiunea nulității.

Președintele va înainta instanței de apel dosarul, împreună cu apelurile făcute, numai după împlinirea termenului de apel pentru toate părțile.

Cu toate acestea, apelul va fi trimis de îndată dacă s-a făcut cerere pentru suspendarea executării hotărârii primei instanțe.

*) Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 303/2009, a constatat că dispozițiile art. 288 alin. 2 teza finală, "sub sancțiunea nulității", din Codul de procedură civilă sunt neconstituționale.

ART. 289

Președintele instanței de apel, îndată ce primește dosarul, va fixa termen de înfățișare, potrivit dispozițiilor art. 114¹, și va dispune citarea părților.

Totodată, președintele va dispune să se comunice intimatului, o dată cu citația, o copie de pe cererea și de pe motivele de apel, împreună cu copiile certificate de pe înscrisurile alăturate și care nu au fost înfățișate la prima instanță, punându-i-se în vedere obligația de a depune la dosar întâmpinare cu cel puțin 5 zile înainte de termenul stabilit pentru judecată.

Dispozițiile art. 113 alin. 2 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Apelurile făcute împotriva aceleiași hotărâri vor fi repartizate la o singură secție a instanței de apel.

ART. 290

Când apelurile făcute împotriva aceleiași hotărâri au fost repartizate la secții deosebite, președintele ultimei secții investite va dispune trimiterea apelului la secția cea dintâi investită.

ART. 291

În cazul când intimatul nu a primit, în termenul prevăzut de art. 114¹, comunicarea motivelor de apel și a dovezilor invocate, va putea cere, la prima zi de înfățișare, un termen înăuntrul căruia să depună la dosar întâmpinare.

Dacă intimatul lipsește la prima zi de înfățișare și instanța constată că motivele de apel nu au fost comunicate, va dispune amânarea cauzei și efectuarea comunicării, iar dacă motivele nu au fost comunicate în termen, instanța va dispune amânarea cauzei cu îndeplinirea cerințelor art. 114¹ alin. 3 sau 4, după caz.

ART. 292

Părțile nu se vor putea folosi înaintea instanței de apel de alte motive, mijloace de apărare și dovezi decât de cele invocate la prima instanță sau arătate în motivarea apelului ori în întâmpinare. Instanța de apel poate încuviința și administrarea probelor a căror necesitate rezultă din dezbateri.

În cazul în care apelul nu se motivează ori motivarea apelului sau întâmpinarea nu cuprinde motive, mijloace de apărare sau dovezi noi, instanța de apel se va pronunța, în fond, numai pe baza celor invocate la prima instanță.

ART. 293

Intimatul este în drept, chiar după împlinirea termenului de apel, să adere la apelul făcut de partea potrivnică, printr-o cerere proprie, care să tindă la schimbarea hotărârii primei instanțe. Cererea se poate face până la prima zi de înfățișare.

Dacă apelantul principal își retrage apelul sau dacă acesta este respins ca tardiv, ca inadmisibil ori pentru alte motive care nu implică cercetarea fondului, aderarea la apel prevăzută la alin. 1 rămâne fără efecte. Cu toate acestea, dacă aderarea s-a făcut înăuntrul termenului de apel, ea se consideră apel principal.

ART. 293¹

În caz de coparticipare procesuală, precum și atunci când la prima instanță au intervenit terțe persoane în proces, intimatul este în drept, chiar după împlinirea termenului de apel, să declare apel împotriva altui intimat sau unei persoane care a figurat în primă instanță și care nu este

parte în apelul principal, dacă acesta din urmă ar fi de natură să producă consecințe asupra situației sale juridice în proces. Dispozițiile art. 293 se aplică în mod corespunzător.

CAP. 2

Judecarea apelului

ART. 294

În apel nu se poate schimba calitatea părților, cauza sau obiectul cererii de chemare în judecată și nici nu se pot face alte cereri noi. Excepțiile de procedură și alte asemenea mijloace de apărare nu sunt considerate cereri noi.

Se vor putea cere însă dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri ivite după darea hotărârii primei instanțe. De asemenea, se va putea solicita compensația legală.

ART. 295

Instanța de apel va verifica, în limitele cererii de apel, stabilirea situației de fapt și aplicarea legii de către prima instanță. Motivele de ordine publică pot fi invocate și din oficiu.

Instanța va putea încuviința refacerea sau completarea probelor administrate la prima instanță, precum și administrarea probelor noi propuse în condițiile art. 292, dacă consideră că sunt necesare pentru soluționarea cauzei.

ART. 296

Instanța de apel poate păstra ori schimba, în tot sau în parte, hotărârea atacată. Apelantului nu i se poate însă crea în propria cale de atac o situație mai grea decât aceea din hotărârea atacată.

ART. 297

În cazul în care se constată că, în mod greșit, prima instanță a rezolvat procesul fără a intra în cercetarea fondului ori judecata s-a făcut în lipsa părții care nu a fost legal citată, instanța de apel va desființa hotărârea atacată și va trimite cauza spre rejudecare primei instanțe.

Dacă prima instanță s-a declarat competentă și instanța de apel stabilește că a fost necompetentă, anulând hotărârea atacată, va trimite cauza spre judecare instanței competente sau altui organ cu activitate jurisdicțională competent, afară de cazul când constată propria sa competență. În acest caz, precum și atunci când există vreun alt motiv de nulitate, iar prima instanță a judecat în fond, instanța de apel, anulând în tot sau în parte procedura urmată și hotărârea pronunțată, va reține procesul spre judecare.

ART. 298

Dispozițiile de procedură privind judecata în primă instanță se aplică și în instanța de apel, în măsura în care nu sunt potrivnice celor cuprinse în prezentul titlu.

TITLUL V

Căile extraordinare de atac

CAP. 1

Recursul

Secțiunea I

Termenul și formele recursului

ART. 299

Hotărârile date fără drept de apel, cele date în apel, precum și, în condițiile prevăzute de lege, hotărârile altor organe cu activitate jurisdicțională sunt supuse recursului. Dispozițiile art. 282 alin. 2 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Recursul se soluționează de instanța imediat superioară celei care a pronunțat hotărârea în apel.

Alineatul 3 *** Abrogat prin Legea nr. 219/2005.

ART. 300

Recursul suspendă executarea hotărârii numai în cauzele privitoare la strămutarea de hotare, desființarea de construcții, plantații sau a oricăror lucrări având o așezare fixă, precum și în cazurile anume prevăzute de lege.

La cerere, instanța sesizată cu judecarea recursului poate dispune, motivat, suspendarea executării hotărârii recurate și în alte cazuri decât cele la care se referă alin. 1.

Suspendarea la cerere a executării hotărârii poate fi acordată numai după depunerea unei cauțiuni ce se va stabili, prin încheiere, cu ascultarea părților în camera de consiliu, scop în care acestea vor fi citate în termen scurt, chiar înainte de primul termen de judecată, dacă este cazul. Dispozițiile art. 403 alin. 3 și 4 se aplică în mod corespunzător.

Alineatul 4 *** Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

Pentru motive temeinice, instanța poate reveni asupra suspendării acordate, dispozițiile alin. 3 aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 301

Termenul de recurs este de 15 zile de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel. Dispozițiile art. 284 alin. 2 - 4 se aplică în mod corespunzător.

ART. 302*)

Recursul se depune la instanța a cărei hotărâre se atacă, sub sancțiunea nulității.

*) Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 737/2008, a constatat că dispozițiile art. 302 din Codul de procedură civilă sunt neconstituționale în partea care prevede "sub sancțiunea nulității".

ART. 302^1

Cererea de recurs va cuprinde, sub sancțiunea nulității, următoarele mențiuni:

a) numele, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor, precum și, după caz, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice, codul unic de înregistrare sau, după caz, codul fiscal și contul bancar. Dacă recurentul locuiește în străinătate, va arăta și domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul*);

b) indicarea hotărârii care se atacă;

c) motivele de nelegalitate pe care se întemeiază recursul și dezvoltarea lor sau, după caz, mențiunea că motivele vor fi depuse printr-un memoriu separat;

d) semnătura.

La cererea de recurs se va atașa dovada achitării taxei de timbru, conform legii.

*) Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 176 din 24 martie 2005 a constatat că art. 302^1 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură civilă este neconstituțional în ceea ce privește sancționarea cu nulitate absolută a omisiunii de a se preciza în cuprinsul cererii de recurs "numele, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor, precum și, după caz, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul

persoanelor juridice, codul unic de înregistrare sau, după caz, codul fiscal și contul bancar", precum și - dacă recurentul locuiește în străinătate - "domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul".

ART. 303

Recursul se va motiva prin însăși cererea de recurs sau înăuntrul termenului de recurs.

Termenul pentru depunerea motivelor se socotește de la comunicarea hotărârii, chiar dacă recursul s-a făcut mai înainte.

Alineatul 3 *** Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 58/2003.

În cazurile în care Ministerul Public a participat în proces, se va depune o copie de pe motivele de casare pentru procuror.

Președintele instanței, care primește cererea de recurs, va putea să o înapoieze părții prezente, dacă nu îndeplinește condițiile prevăzute de lege, pentru a fi refăcută, prelungind termenul de recurs cu 5 zile.

După împlinirea termenului de recurs pentru toate părțile, instanța a cărei hotărâre este recurată va înainta instanței de recurs dosarul împreună cu dovezile de îndeplinire a procedurii de comunicare a hotărârii.

ART. 304

Modificarea sau casarea unor hotărâri se poate cere în următoarele situații, numai pentru motive de nelegalitate:

1. când instanța nu a fost alcătuită potrivit dispozițiilor legale;
2. când hotărârea s-a dat de alți judecători decât cei care au luat parte la dezbaterile în fond a pricinii;
3. când hotărârea s-a dat cu încălcarea competenței altei instanțe;
4. când instanța a depășit atribuțiile puterii judecătorești;
5. când, prin hotărârea dată, instanța a încălcat formele de procedură prevăzute sub sancțiunea nulității de art. 105 alin. 2;
6. dacă instanța a acordat mai mult decât s-a cerut, ori ceea ce nu s-a cerut;
7. când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se sprijină sau când cuprinde motive contradictorii ori străine de natura pricinii;
8. când instanța, interpretând greșit actul juridic dedus judecății, a schimbat natura ori înțelesul lămurit și vădit neîndoielnic al acestuia;
9. când hotărârea pronunțată este lipsită de temei legal ori a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a legii;
10. *** Abrogat prin Legea nr. 219/2005;
11. *** Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 304¹

Recursul declarat împotriva unei hotărâri care, potrivit legii, nu poate fi atacată cu apel nu este limitat la motivele de casare prevăzute în art. 304, instanța putând să examineze cauza sub toate aspectele.

ART. 305

În instanța de recurs nu se pot produce probe noi, cu excepția înscrisurilor, care pot fi depuse până la închiderea dezbaterilor.

ART. 306

Recursul este nul dacă nu a fost motivat în termenul legal, cu excepția cazurilor prevăzute în alin. 2.

Motivele de ordine publică pot fi invocate și din oficiu de instanța de recurs, care însă este obligată să le pună în dezbatere părților.

Indicarea greșită a motivelor de recurs nu atrage nulitatea recursului dacă dezvoltarea acestora face posibilă încadrarea lor într-unul din motivele prevăzute de art. 304.

ART. 307

Abrogat prin Legea nr. 59/1993.

ART. 308

Președintele instanței, după ce va constata că procedura de comunicare a hotărârii a fost îndeplinită, va fixa termen de judecată și va dispune citarea părților și comunicarea motivelor de recurs.

Intimatul este obligat să depună întâmpinare cu cel puțin 5 zile înainte de termenul de judecată.

Alineatul 3 *** Abrogat prin Legea nr. 219/2005.

Alineatul 4 *** Abrogat prin Legea nr. 219/2005.

Alineatul 5 *** Abrogat prin Legea nr. 219/2005.

Secțiunea a II-a

Judecarea recursului și efectele casării

ART. 309

Președintele va da cuvântul părților după citirea raportului.

Procurorul vorbește cel din urmă, afară de cazul când este parte principală sau recurent.

ART. 310

Dacă nu se dovedește, la prima zi de înfățișare, că recursul a fost depus peste termen sau dacă această dovadă nu reiese din dosar, el se va socoti făcut în termen.

ART. 311

Hotărârea casată nu are nici o putere.

Actele de executare sau de asigurare făcute în puterea unei asemenea hotărâri sunt desființate de drept, dacă instanța de recurs nu dispune altfel.

ART. 312

Instanța poate admite recursul, îl poate respinge sau anula ori poate constata perimarea lui.

În caz de admitere a recursului, hotărârea atacată poate fi modificată sau casată, în tot sau în parte.

Modificarea hotărârii atacate se pronunță pentru motivele prevăzute de art. 304 pct. 6, 7, 8 și 9, iar casarea pentru cele prevăzute de art. 304 pct. 1, 2, 3, 4 și 5, precum și în toate cazurile în care instanța a cărei hotărâre este recurată a soluționat procesul fără a intra în cercetarea fondului sau modificarea hotărârii nu este posibilă, fiind necesară administrarea de probe noi. Dacă sunt găsite întemeiate mai multe motive, dintre care unele atrag modificarea, iar altele casarea, instanța de recurs va casa în întregime hotărârea atacată pentru a se asigura o judecată unitară.

În caz de casare, curțile de apel și tribunalele vor rejudeca pricina în fond, fie la termenul când a avut loc admiterea recursului, situație în care se pronunță o singură decizie, fie la un alt termen stabilit în acest scop.

Cu toate acestea, în cazul în care instanța a cărei hotărâre este recurată a soluționat procesul fără a intra în cercetarea fondului ori judecata s-a făcut în lipsa părții care nu a fost regulat citată atât la administrarea probelor, cât și la dezbaterea fondului, instanța de recurs, după

casare, trimite cauza spre judecare instanței care a pronunțat hotărârea casată sau altei instanțe de același grad.

În caz de casare a hotărârii atacate, pentru motivul prevăzut de art. 304 pct. 3, instanța va trimite dosarul spre judecare instanței judecătorești competente sau organului cu activitate jurisdicțională competent, potrivit legii, iar pentru motivul prevăzut de art. 304 pct. 4 va respinge cererea ca inadmisibilă.

Dacă instanța de recurs constată că ea însăși era competentă să soluționeze pricina în primă instanță sau în apel, va casa hotărârea recurată și va soluționa cauza potrivit competenței sale.

ART. 313

Înalta Curte de Casație și Justiție, în caz de casare, trimite cauza spre o nouă judecată instanței care a pronunțat hotărârea casată ori, atunci când interesele bunei administrări a justiției o cer, altei instanțe de același grad, cu excepția cazului casării pentru lipsă de competență, când trimite cauza instanței competente sau altui organ cu activitate jurisdicțională competent potrivit legii.

ART. 314

Înalta Curte de Casație și Justiție hotărăște asupra fondului pricinii în toate cazurile în care casează hotărârea atacată numai în scopul aplicării corecte a legii la împrejurări de fapt ce au fost deplin stabilite.

ART. 315

În caz de casare, hotărârile instanței de recurs asupra problemelor de drept dezlegate, precum și asupra necesității administrării unor probe sunt obligatorii pentru judecătorii fondului.

Când hotărârea a fost casată pentru nerespectarea formelor procedurale, judecata va reîncepe de la actul anulat.

După casare, instanța de fond va judeca din nou, ținând seama de toate motivele invocate înaintea instanței a cărei hotărâre a fost casată.

La judecarea recursului, precum și la rejudecarea procesului după casarea hotărârii de către instanța de recurs, dispozițiile art. 296 sunt aplicabile în mod corespunzător.

ART. 316

Dispozițiile de procedură privind judecata în apel se aplică și în instanța de recurs, în măsura în care nu sunt potrivnice celor cuprinse în acest capitol.

CAP. 1¹

Contestația în anulare

ART. 317

Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu contestație în anulare, pentru motivele arătate mai jos, numai dacă aceste motive nu au putut fi invocate pe calea apelului sau recursului:

1. când procedura de chemare a părții, pentru ziua când s-a judecat pricina, nu a fost îndeplinită potrivit cu cerințele legii;

2. când hotărârea a fost dată de judecători cu călcarea dispozițiilor de ordine publică privitoare la competență.

Cu toate acestea, contestația poate fi primită pentru motivele mai sus-arătate, în cazul când aceste motive au fost invocate prin cererea de recurs, dar instanța le-a respins pentru că aveau nevoie de verificări de fapt sau dacă recursul a fost respins fără ca el să fi fost judecat în fond.

ART. 318

Hotărârile instanțelor de recurs mai pot fi atacate cu contestație când dezlegarea dată este rezultatul unei greșeli materiale sau când instanța, respingând recursul sau admitându-l numai în parte, a omis din greșeală să cerceteze vreunul dintre motivele de modificare sau de casare.

Alineatul 2 *** Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 319

Contestația se introduce la instanța a cărei hotărâre se atacă.

Contestația se poate face oricând înainte de începutul executării silite, iar în timpul ei, până la împlinirea termenului stabilit la art. 401 alin. 1 lit. b) sau c). Împotriva hotărârilor irevocabile care nu se aduc la îndeplinire pe cale de executare silită, contestația poate fi introdusă în termen de 15 zile de la data când contestatorul a luat cunoștință de hotărâre, dar nu mai târziu de un an de la data când hotărârea a rămas irevocabilă.

ART. 319¹

Instanța poate suspenda executarea hotărârii a cărei anulare se cere, sub condiția depunerii unei cauțiuni. Dispozițiile art. 403 alin. 3 și 4 se aplică în mod corespunzător.

ART. 320

Contestația se judecă de urgență și cu precădere.

Întâmpinarea este obligatorie și se depune la dosar cu cel puțin 5 zile înaintea termenului de judecată.

Hotărârea dată în contestație este supusă aceluiași căi de atac ca și hotărârea atacată.

ART. 321

Nu se poate face o nouă contestație pentru motive ce au existat la data celei dintâi.

CAP. 2

Revizuirea hotărârilor

ART. 322*)

Revizuirea unei hotărâri rămase definitivă în instanța de apel sau prin neapelare, precum și a unei hotărâri dată de o instanță de recurs atunci când evocă fondul, se poate cere în următoarele cazuri:

1. dacă dispozitivul hotărârii cuprinde dispoziții potrivnice ce nu se pot aduce la îndeplinire;
2. dacă s-a pronunțat asupra unor lucruri care nu s-au cerut sau nu s-a pronunțat asupra unui lucru cerut, ori s-a dat mai mult decât s-a cerut;
3. dacă obiectul pricinii nu se află în ființă;
4. dacă un judecător, martor sau expert, care a luat parte la judecată, a fost condamnat definitiv pentru o infracțiune privitoare la pricină sau dacă hotărârea s-a dat în temeiul unui înscris declarat fals în cursul sau în urma judecății ori dacă un magistrat a fost sancționat disciplinar pentru exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență în acea cauză;
5. dacă, după darea hotărârii, s-au descoperit înscrisuri doveditoare, reținute de partea potrivnică sau care nu au putut fi înfățișate dintr-o împrejurare mai presus de voința părților, ori dacă s-a desființat sau s-a modificat hotărârea unei instanțe pe care s-a întemeiat hotărârea a cărei revizuire se cere;
6. dacă statul ori alte persoane juridice de drept public sau de utilitate publică, dispăruții, incapabilii sau cei puși sub curatelă nu au fost apărați deloc sau au fost apărați cu viclenie de cei însărcinați să-i apere;
7. dacă există hotărâri definitive potrivnice date de instanțe de același grad sau de grade deosebite, în una și aceeași pricină, între aceleași persoane, având aceeași calitate.

Aceste dispoziții se aplică și în cazul când hotărârile potrivnice sunt date de instanțe de recurs. În cazul când una dintre instanțe este Înalta Curte de Casație și Justiție, cererea de revizuire se va judeca de această instanță;

8. dacă partea a fost împiedicată să se înfățișeze la judecată și să înștiințeze instanța despre aceasta, dintr-o împrejurare mai presus de voința sa.

9. dacă Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale datorată unei hotărâri judecătorești, iar consecințele grave ale acestei încălcări continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

*) Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 66/2008, a constatat că dispozițiile art. I pct. 55 din Legea nr. 219/2005 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 138/2000 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă, prin care s-a eliminat din cuprinsul art. 322 pct. 4 din Codul de procedură civilă textul în conformitate cu care "[...] În cazul în care, în ambele situații, constatarea infracțiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală, instanța de revizuire se va pronunța mai întâi, pe cale incidentală, asupra existenței sau inexistenței infracțiunii invocate. La judecarea cererii va fi citat și cel învinuit de săvârșirea infracțiunii", sunt neconstituționale.

ART. 323

Cererea de revizuire se îndreaptă la instanța care a dat hotărârea rămasă definitivă și a cărei revizuire se cere.

În cazul art. 322 pct. 7, cererea de revizuire se va îndrepta la instanța mai mare în grad față de instanța sau instanțele care au pronunțat hotărârile potrivnice. Când cele două instanțe care au dat hotărârile potrivnice fac parte din circumscripții judecătorești deosebite, instanța mai mare în grad la care urmează să se îndrepte cererea de revizuire va fi aceea a instanței care a dat prima hotărâre.

ART. 324

Termenul de revizuire este de o lună și se va socoti:

1. în cazurile prevăzute de art. 322 pct. 1, 2 și 7 alin. 1, de la comunicarea hotărârilor definitive, iar când hotărârile au fost date de instanțe de recurs după evocarea fondului, de la pronunțare; pentru hotărârile prevăzute la punctul 7 alin. 2 de la pronunțarea ultimei hotărâri;

2. în cazul prevăzut de art. 322 pct. 3, de la cel din urmă act de executare;

3. în cazurile prevăzute de art. 322 pct. 4, din ziua în care partea a luat cunoștință de hotărârea instanței penale de condamnare a judecătorului, martorului sau expertului ori de hotărârea care a declarat fals înscrisul. În lipsa unei astfel de hotărâri termenul curge de la data când partea a luat cunoștință de împrejurările pentru care constatarea infracțiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală, dar nu mai târziu de 3 ani de la data producerii acestora;

4. în cazurile prevăzute de art. 322 pct. 5, din ziua în care s-au descoperit înscrisurile ce se invocă ori, după caz, din ziua în care partea a luat cunoștință de hotărârea desființată sau modificată pe care s-a întemeiat hotărârea a cărei revizuire se cere;

5. în cazurile prevăzute de art. 322 pct. 6, de la comunicarea hotărârii definitive făcută statului ori celorlalte persoane de drept public sau de utilitate publică, sau de la întoarcerea dispărutului ori de la dobândirea capacității; în aceste din urmă două cazuri termenul fiind de 6 luni.

În cazul art. 322 pct. 8 termenul de revizuire este de 15 zile și se socotește de la încetarea împiedicării.

Pentru motivul prevăzut la art. 322 pct. 9, termenul este de 3 luni de la data publicării hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului în Monitorul Oficial al României, Partea I.

ART. 325

Instanța poate suspenda executarea hotărârii a cărei revizuire se cere, sub condiția dării unei cauțiuni. Dispozițiile art. 403 alin. 3 și 4 se aplică în mod corespunzător.

ART. 326

Cererea de revizuire se judecă potrivit dispozițiilor prevăzute pentru cererea de chemare în judecată.

Întâmpinarea este obligatorie și se depune la dosar cu cel puțin 5 zile înaintea termenului de judecată.

Dezbaterile sunt limitate la admisibilitatea revizuirii și la faptele pe care se întemeiază.

ART. 327

Dacă instanța încuviințează cererea de revizuire, ea va schimba, în tot sau în parte, hotărârea atacată, iar în cazul hotărârilor definitive potrivnice, ea va anula cea din urmă hotărâre.

Se va face arătare de hotărârea dată în revizuire, în josul originalului hotărârii revizuite.

ART. 328

Hotărârea asupra revizuirii este supusă căilor de atac prevăzute de lege pentru hotărârea revizuită.

Dacă revizuirea s-a cerut pentru hotărâri potrivnice calea de atac este recursul, cu excepția cazului în care instanța de revizuire este Înalta Curte de Casație și Justiție, a cărei hotărâre este irevocabilă.

TITLUL VI

Recursul în interesul legii

ART. 329

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, precum și colegiile de conducere ale curților de apel au dreptul, pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii pe întreg teritoriul României, să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra chestiunilor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

Deciziile prin care se soluționează sesizările se pronunță de Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Soluțiile se pronunță numai în interesul legii, nu au efect asupra hotărârilor judecătorești examinate și nici cu privire la situația părților din acele procese. Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe.

ART. 330

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 58/2003.

ART. 330¹ - 330⁴

Abrogate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 58/2003.

CARTEA a III-a

Dispoziții generale privitoare la procedurile necontencioase

ART. 331

Cererile pentru dezlegarea cărora este nevoie de mijlocirea instanței fără însă să se urmărească stabilirea unui drept potrivit față de o altă persoană, precum sunt cele privitoare la

darea autorizațiilor judecătorești, sau la luarea unor măsuri legale de supraveghere, ocrotire ori asigurare, sunt supuse dispozițiilor de procedură mai jos arătate.

ART. 332

Cererile necontencioase care sunt în legătură cu o lucrare sau o pricină în curs la o instanță sau pe care aceasta a dezlegat-o, ori dacă au ca obiect eliberarea unor înscrisuri, titluri sau valori aflate în depozitul unei instanțe, se vor îndrepta la acea instanță.

ART. 333

Cererea va cuprinde numele și domiciliul celui care o face și ale persoanelor pe care acesta cere să fie chemate înaintea instanței, precum și arătarea pe scurt a obiectului, motivarea cererii și semnătura.

Ea va fi însoțită de înscrisurile pe care se sprijină.

ART. 334

Instanța își verifică competența din oficiu, putând cere părții lămuririle necesare.

Dacă instanța se declară incompetentă va trimite dosarul instanței în drept să hotărască.

ART. 335

Dacă cererea, prin însuși cuprinsul ei sau prin obiecțiile ridicate de persoanele citate sau care intervin, prezintă caracter contencios, instanța o va respinge.

ART. 336

Încheierea prin care se încuviințează cererea este executorie. Ea este supusă recursului.

Termenul de recurs va curge de la pronunțare, pentru cei care au fost de față, și de la comunicare, pentru cei care au lipsit.

Recursul poate fi făcut de orice persoană interesată, chiar dacă nu a fost citată la dezlegarea cererii.

Executarea încheierii poate fi suspendată de instanța de recurs cu sau fără cauțiune.

Recursul se judecă în camera de consiliu.

ART. 337

Încheierile nu au puterea lucrului judecat.

ART. 338

Procedura prevăzută în articolele de mai sus se întregește cu dispozițiile de procedură contencioasă, în măsura în care nu sunt potrivnice naturii necontencioase a cererii.

Materiile necontencioase cu privire la care legea prevede o procedură specială rămân supuse dispozițiilor speciale, care se vor întregi cu cele prevăzute în cuprinsul cărții de față.

ART. 339

Procedura necontencioasă se aplică și în cazurile în care legea dă în căderea președintelui instanței luarea unor măsuri cu caracter necontencios.

În aceste cazuri, președintele este ținut să pronunțe încheierea în termen de cel mult 3 zile de la primirea cererii.

Recursul împotriva încheierii date de președintele judecătoriei se judecă de tribunal, iar recursul împotriva încheierii date de președintele tribunalului sau curții de apel se judecă de un complet al instanței respective.

CARTEA a IV-a

Despre arbitraj

CAP. 1

Dispoziții generale

ART. 340

Persoanele care au capacitatea deplină de exercițiu al drepturilor pot conveni să soluționeze pe calea arbitrajului litigiile patrimoniale dintre ele, în afară de acelea care privesc drepturi asupra cărora legea nu permite a se face tranzacție.

ART. 340¹

Arbitrajul poate fi încredințat, prin convenția arbitrală, uneia sau mai multor persoane, investite de părți sau în conformitate cu acea convenție să judece litigiul și să pronunțe o hotărâre definitivă și obligatorie pentru ele. Arbitrul unic sau, după caz, arbitrii investiți constituie, în sensul dispozițiilor de față, tribunalul arbitral.

ART. 341

Arbitrajul se organizează și se desfășoară potrivit convenției arbitrale, încheiată conform cu prevederile cap. II.

Sub rezerva respectării ordinii publice sau a bunelor moravuri, precum și a dispozițiilor imperative ale legii, părțile pot stabili prin convenția arbitrală sau prin act scris încheiat ulterior, fie direct, fie prin referire la o anumită reglementare având ca obiect arbitrajul, normele privind constituirea tribunalului arbitral, numirea, revocarea și înlocuirea arbitrilor, termenul și locul arbitrajului, normele de procedură pe care tribunalul arbitral trebuie să le urmeze în judecarea litigiului, inclusiv procedura unei eventuale concilierii prealabile, repartizarea între părți a cheltuielilor arbitrale, conținutul și forma hotărârii arbitrale și, în general, orice alte norme privind buna desfășurare a arbitrajului.

În lipsa unor asemenea norme, tribunalul arbitral va putea reglementa procedura de urmat așa cum va socoti mai potrivit.

Dacă nici tribunalul arbitral nu a stabilit aceste norme, se vor aplica dispozițiile ce urmează.

ART. 341¹

Părțile pot conveni ca arbitrajul să fie organizat de o instituție permanentă de arbitraj sau de o terță persoană.

ART. 342

Pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi în organizarea și desfășurarea arbitrajului, partea interesată poate sesiza instanța de judecată, care în lipsa convenției arbitrale, ar fi fost competentă să judece litigiul în fond, în primă instanță.

În cazul în care părțile au încheiat convenția arbitrală în cursul judecării litigiului la o instanță judecătorească, aceasta devine competentă să soluționeze cererile prevăzute în alin. 1.

Instanța va soluționa aceste cereri de urgență și cu precădere, cu procedura ordonanței președințiale.

CAP. 2

Convenția arbitrală

ART. 343

Convenția arbitrală se încheie, în scris, sub sancțiunea nulității.

Ea se poate încheia fie sub forma unei clauze compromisorii, înscrisă în contractul principal, fie sub forma unei înțelegeri de sine stătătoare, denumită compromis.

ART. 343¹

Prin clauza compromisorie părțile convin ca litigiile ce se vor naște din contractul în care este inserată sau în legătură cu acesta să fie soluționate pe calea arbitrajului, arătându-se numele arbitrilor sau modalitatea de numire a lor.

Validitatea clauzei compromisorii este independentă de valabilitatea contractului în care a fost înscrisă.

ART. 343²

Prin compromis părțile convin ca un litigiu ivit între ele să fie soluționat pe calea arbitrajului, arătându-se, sub sancțiunea nulității, obiectul litigiului și numele arbitrilor sau modalitatea de numire a lor.

ART. 343³

Încheierea convenției arbitrale exclude, pentru litigiul care face obiectul ei, competența instanțelor judecătorești.

Tribunalul arbitral își verifică propria sa competență de a soluționa un litigiu și hotărăște în această privință printr-o încheiere care se poate desființa numai prin acțiunea în anulare introdusă împotriva hotărârii arbitrale, conform art. 364.

ART. 343⁴

În cazul în care părțile în proces au încheiat o convenție arbitrală, pe care una dintre ele o invocă în instanța judecătorească, aceasta își verifică competența.

Instanța va reține spre soluționare procesul dacă:

- a) pârâtul și-a formulat apărările în fond, fără nici o rezervă întemeiată pe convenția arbitrală;
- b) convenția arbitrală este lovită de nulitate ori este inoperantă;
- c) tribunalul arbitral nu poate fi constituit din cauze vădit imputabile pârâtului în arbitraj.

În celelalte cazuri, instanța judecătorească, la cererea uneia dintre părți, se va declara necompetentă, dacă va constata că există convenție arbitrală.

În caz de conflict de competență, hotărăște instanța judecătorească ierarhic superioară instanței înaintea căreia s-a ivit conflictul.

CAP. 3

Arbitrii. Constituirea tribunalului arbitral. Termenul și locul arbitrajului

ART. 344

Poate fi arbitru orice persoană fizică, de cetățenie română, care are capacitatea deplină de exercițiu al drepturilor.

ART. 345

Părțile stabilesc dacă litigiul se judecă de un arbitru unic sau de doi ori de mai mulți arbitri.

Dacă părțile n-au stabilit numărul arbitrilor, litigiul se judecă de trei arbitri, câte unul numit de fiecare dintre părți, iar al treilea - supraarbitrul - desemnat de cei doi arbitri.

Dacă există mai mulți reclamanți sau mai mulți pârâți, părțile care au interese comune vor numi un singur arbitru.

ART. 346

Este nulă clauza din convenția arbitrală care prevede dreptul uneia dintre părți de a numi arbitru în locul celeilalte părți sau de a avea mai mulți arbitri decât cealaltă parte.

ART. 347

Arbitrii sunt numiți, revocați sau înlocuiți conform convenției arbitrale.

Când arbitrul unic sau, după caz, arbitrii nu au fost numiți prin convenția arbitrală și nici nu s-a prevăzut modalitatea de numire, partea care vrea să recurgă la arbitraj invită cealaltă parte, în scris, să procedeze la numirea lor.

În comunicare se arată numele, domiciliul și, pe cât posibil, datele personale și profesionale ale arbitrului unic propus sau ale arbitrului desemnat de partea care vrea să recurgă la arbitraj, precum și enunțarea succintă a pretențiilor și a temeiului lor.

ART. 348

Partea căreia i s-a făcut comunicarea trebuie să transmită, la rândul său, în termen de 10 zile de la primirea acesteia, răspunsul la propunerea de numire a arbitrilor unic sau, după caz, numele, domiciliul și, pe cât posibil, datele personale și profesionale ale arbitrilor desemnați de ea.

ART. 349

Acceptarea însărcinării de arbitru trebuie să fie făcută în scris și comunicată părților în termen de 5 zile de la data primirii propunerii de numire.

ART. 350

Cei doi arbitri vor proceda la numirea supraarbitrilor, în termen de 10 zile de la ultima acceptare. Supraarbitrul se va conforma prevederilor art. 349.

ART. 351

În caz de neînțelegere între părți cu privire la numirea arbitrilor unic sau dacă o parte nu numește arbitri ori dacă cei doi arbitri nu cad de acord asupra persoanei supraarbitrilor, partea care vrea să recurgă la arbitraj poate cere instanței judecătorești să procedeze la numirea arbitrilor ori, după caz, a supraarbitrilor.

Încheierea de numire se va da în termen de 10 zile de la sesizare, cu citarea părților. Ea nu este supusă căilor de atac.

ART. 351¹

Arbitrul poate fi recuzat pentru cauze care pun la îndoială independența și imparțialitatea sa. Cauzele de recuzare sunt cele prevăzute pentru recuzarea judecătorilor. Poate constitui o cauză de recuzare și neîndeplinirea condițiilor de calificare sau a altor condiții privitoare la arbitri, prevăzute în convenția arbitrală.

O parte nu poate recuza arbitrul numit de ea decât pentru cauze survenite după numire.

Persoana care știe că în privința sa există o cauză de recuzare este obligată să înștiințeze părțile și pe ceilalți arbitri mai înainte de a fi acceptat însărcinarea de arbitru, iar dacă asemenea cauze survin după acceptare, de îndată ce le-a cunoscut.

Această persoană nu poate participa la judecarea litigiului decât dacă părțile, înștiințate potrivit alineatului precedent, comunică în scris că înțeleg să nu ceară recuzarea. Chiar în acest caz, ea are dreptul să se abțină de la judecarea litigiului, fără ca abținerea să însemne recunoașterea cauzei de recuzare.

ART. 351²

Recuzarea trebuie să fie cerută, sub sancțiunea decăderii, în termen de 10 zile de la data când partea a luat cunoștință de numirea arbitrilor sau, după caz, de la survenirea cauzei de recuzare.

Cererea de recuzare se soluționează de instanța judecătorească, prevăzută de art. 342, cu citarea părților și a arbitrilor recuzați, în termen de 10 zile de la sesizare. Încheierea nu este supusă căilor de atac.

ART. 352

În caz de vacanță, pentru orice cauză, recuzare, revocare, abținere, renunțare, împiedicare, deces, și dacă nu s-a numit un supleant sau dacă acesta este împiedicat să-și exercite însărcinarea, se va proceda la înlocuirea arbitrilor potrivit dispozițiilor stabilite pentru numirea lui.

ART. 353

Arbitrii sunt răspunzători de daune, în condițiile legii:

- a) dacă, după acceptare, renunță în mod nejustificat la însărcinarea lor;
- b) dacă, fără motiv justificat, nu participă la judecarea litigiului ori nu pronunță hotărârea în termenul stabilit de convenția arbitrală sau de lege;

c) dacă nu respectă caracterul confidențial al arbitrajului, publicând sau divulgând date de care iau cunoștință în calitate de arbitri, fără a avea autorizarea părților;

d) dacă încalcă în mod flagrant îndatoririle ce le revin.

ART. 353¹

În cazul arbitrajului organizat de o instituție permanentă, toate atribuțiile ce revin instanței judecătorești în temeiul dispozițiilor din prezentul capitol se exercită de acea instituție, conform regulamentului său, afară numai dacă acel regulament prevede altfel.

ART. 353²

Tribunalul arbitral se consideră constituit pe data ultimei acceptări a însărcinării de arbitru, de supraarbitru sau, după caz, de arbitru unic.

Data acceptării este cea a expedierii prin poștă a comunicării prevăzute de art. 349.

ART. 353³

Dacă părțile n-au prevăzut altfel, tribunalul arbitral trebuie să pronunțe hotărârea în termen de cel mult 5 luni de la data constituirii sale.

Termenul se suspendă pe timpul judecării unei cereri de recuzare sau a oricărei alte cereri incidente adresate instanței judecătorești prevăzute de art. 342.

Părțile pot consimți în scris la prelungirea termenului arbitrajului.

De asemenea, tribunalul arbitral poate dispune, pentru motive temeinice, prelungirea termenului cu cel mult două luni.

Termenul se prelungește de drept cu două luni în cazul prevăzut de art. 360³, precum și în cazul decesului uneia dintre părți.

Trecerea termenului prevăzut în prezentul articol nu poate să constituie un motiv de caducitate a arbitrajului afară de cazul în care una dintre părți a notificat celeilalte părți și tribunalului arbitral, până la primul termen de înfățișare, că înțelege să invoce caducitatea.

ART. 354

Părțile stabilesc locul arbitrajului. În lipsa unei asemenea prevederi, locul arbitrajului se stabilește de tribunalul arbitral.

CAP. 4

Sesizarea tribunalului arbitral. Cuprinsul cererii de arbitrare. Întâmpinarea. Cererea reconvențională

ART. 355

Tribunalul arbitral este sesizat de reclamant printr-o cerere scrisă, care va cuprinde:

a) numele, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor, precum și, după caz, numărul de înmatriculare în Registrul comerțului, numărul de telefon, contul bancar;

b) numele și calitatea celui care angajează sau reprezintă partea în litigiu, anexându-se dovada calității;

c) menționarea convenției arbitrale, anexându-se copie de pe contractul în care este inserată, iar dacă s-a încheiat un compromis, copie de pe acesta;

d) obiectul și valoarea cererii, precum și calculul prin care s-a ajuns la determinarea acestei valori;

e) motivele de fapt și de drept, precum și probele pe care se întemeiază cererea;

f) numele și domiciliul membrilor tribunalului arbitral;

g) semnătura părții.

Cererea se poate face și printr-un proces-verbal încheiat în fața tribunalului arbitral și semnat de părți sau numai de reclamant, precum și de arbitri.

ART. 356

Reclamantul va comunica pârâtului, precum și fiecărui arbitru, copie de pe cererea de arbitrare și de pe înscrisurile anexate.

ART. 356¹

În termen de 30 de zile de la primirea copiei de pe cererea de arbitrare, pârâtul va face întâmpinare cuprinzând excepțiile privind cererea reclamantului, răspunsul în fapt și în drept la această cerere, probele propuse în apărare, precum și, în mod corespunzător, celelalte mențiuni prevăzute în art. 355, pentru cererea de arbitrare.

Excepțiile și alte mijloace de apărare, care nu au fost arătate prin întâmpinare, trebuie ridicate, sub sancțiunea decăderii, cel mai târziu la primul termen de înfățișare. Dispozițiile art. 358¹² alin. 3 rămân aplicabile.

Dacă prin nedeplinirea întâmpinării litigiul se amână, pârâtul va putea fi obligat la plata cheltuielilor de arbitrare cauzate prin amânare.

Dispozițiile art. 356 se aplică în mod corespunzător.

ART. 357

Dacă pârâtul are pretenții împotriva reclamantului, derivând din același raport juridic, el poate face cerere reconvențională.

Cererea reconvențională va fi introdusă în cadrul termenului pentru depunerea întâmpinării sau cel mai târziu până la primul termen de înfățișare și trebuie să îndeplinească aceleași condiții ca și cererea principală.

CAP. 5

Procedura arbitrală

ART. 358

În întreaga procedură arbitrală trebuie să se asigure părților, sub sancțiunea nulității hotărârii arbitrale, egalitatea de tratament, respectarea dreptului de apărare și a principiului contradictorialității.

ART. 358¹

Comunicarea între părți sau către părți a înscrisurilor litigiului, a citațiilor, hotărârilor arbitrale și încheierilor de ședință se face prin scrisoare recomandată cu recipisă de predare sau cu confirmare de primire. Informațiile și înștiințările pot fi făcute și prin telegramă, telex, fax sau orice alt mijloc de comunicare care permite stabilirea probei comunicării și a textului transmis.

Înscrisurile pot fi înmânate și personal părții, sub semnătură.

Dovezile de comunicare se depun la dosar.

ART. 358²

Îndată după expirarea termenului pentru depunerea întâmpinării, tribunalul arbitral verifică stadiul pregătirii litigiului pentru dezbateri și, dacă va socoti necesar, va dispune măsurile corespunzătoare pentru completarea dosarului.

După această verificare și, dacă este cazul, după completarea dosarului, tribunalul arbitral fixează termen de dezbateri a litigiului și dispune citarea părților.

ART. 358³

Între data primirii citației și termenul de dezbateri trebuie să existe un interval de timp de cel puțin 15 zile.

ART. 358⁴

Părțile pot participa la dezbaterile litigiului personal sau prin reprezentanți și pot fi asistate de orice persoană.

ART. 358⁵

Neprezentarea părții legal citate nu împiedică dezbaterile litigiului, afară numai dacă partea lipsă nu va cere, cel mai târziu până în prețuia dezbaterii, amânarea litigiului pentru motive temeinice, încunoștințând în același termen și cealaltă parte, precum și arbitrii. Amânarea se poate acorda o singură dată.

ART. 358⁶

Oricare dintre părți poate cere în scris ca soluționarea litigiului să se facă în lipsa sa, pe baza actelor de la dosar, art. 358³ rămânând însă aplicabil.

ART. 358⁷

Dacă ambele părți, deși legal citate, nu se prezintă în termen, tribunalul arbitral va soluționa litigiul în afară de cazul în care s-a cerut amânarea pentru motive temeinice. Tribunalul arbitral poate, de asemenea, să amâne judecarea litigiului, citând părțile, dacă apreciază că prezența lor la dezbateri este necesară.

ART. 358⁸

Înainte sau în cursul arbitrajului oricare dintre părți poate cere instanței judecătorești competente să încuviințeze măsuri asigurătoare și măsuri vremelnice cu privire la obiectul litigiului sau să constate anumite împrejurări de fapt.

La această cerere se vor anexa, în copie, cererea de arbitraj sau, în lipsă, dovada comunicării prevăzute de art. 347 alin. 2 și 3, precum și convenția arbitrală.

Încuviințarea acestor măsuri va fi adusă la cunoștința tribunalului arbitral de către partea care le-a cerut.

ART. 358⁹

În cursul arbitrajului, măsurile asigurătoare și măsurile vremelnice, ca și constatarea anumitor împrejurări de fapt, pot fi încuviințate și de tribunalul arbitral. În caz de împotrivire, executarea acestor măsuri se dispune de către instanța judecătorească.

ART. 358¹⁰

Fiecare dintre părți are sarcina să dovedească faptele pe care își întemeiază în litigiu pretenția sau apărarea.

În vederea soluționării litigiului, tribunalul arbitral poate cere părților explicații scrise cu privire la obiectul cererii și faptele litigiului și poate dispune administrarea oricăror probe prevăzute de lege.

ART. 358¹¹

Administrarea probelor se efectuează în ședința tribunalului arbitral. Acesta poate dispune ca administrarea probelor să fie efectuată în fața unui arbitru din componența tribunalului arbitral.

Ascultarea martorilor și a experților se face fără prestare de jurământ.

Tribunalul arbitral nu poate să recurgă la mijloace de constrângere și nici să aplice sancțiuni martorilor sau experților. Pentru luarea acestor măsuri părțile se pot adresa instanței judecătorești prevăzute de art. 342.

Aprecierea probelor se face de către arbitri potrivit intimei lor convingeri.

ART. 358¹²

Orice excepție privind existența și validitatea convenției arbitrale, constituirea tribunalului arbitral, limitele însărcinării arbitrilor și desfășurarea procedurii până la primul termen de înfățișare, trebuie ridicată, sub sancțiunea decăderii, cel mai târziu la acest prim termen, dacă nu s-a stabilit un termen mai scurt.

Orice cereri ale părților și orice înscrisuri vor fi depuse cel mai târziu până la primul termen de înfățișare.

Probele care nu au fost cerute cel mai târziu până la prima zi de înfățișare nu vor mai putea fi invocate în cursul arbitrajului, afară de cazurile în care:

- a) necesitatea probei ar reieși din dezbateri;
- b) administrarea probei nu pricinuiește amânarea soluționării litigiului.

ART. 358¹³

Dezbaterile arbitrale vor fi consemnate în încheierea de ședință.

Orice dispoziție a tribunalului arbitral va fi consemnată în încheiere și va fi motivată.

Încheierea de ședință va cuprinde, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 361 lit. a) și b), și următoarele mențiuni:

- a) o scurtă descriere a desfășurării ședinței;
- b) cererile și susținerile părților;
- c) motivele pe care se sprijină măsurile dispuse;
- d) dispozitivul;
- e) semnăturile arbitrilor, cu observarea prevederilor art. 360².

Părțile au dreptul să ia cunoștință de conținutul încheierilor și de actele dosarului. La cererea părților sau din oficiu tribunalul arbitral poate îndrepta sau completa încheierea de ședință, printr-o altă încheiere. Părților li se comunică, la cerere, copie de pe încheierea de ședință.

CAP. 6

Cheltuielile arbitrale

ART. 359

Cheltuielile pentru organizarea și desfășurarea arbitrajului, precum și onorariile arbitrilor, cheltuielile de administrare a probelor, cheltuielile de deplasare a părților, arbitrilor, experților, martorilor, se suportă potrivit înțelegerii dintre părți.

În lipsa unei asemenea înțelegeri, cheltuielile arbitrale se suportă de partea care a pierdut litigiul, integral dacă cererea de arbitraj este admisă în totalitate sau proporțional cu ceea ce s-a acordat, dacă cererea este admisă în parte.

ART. 359¹

Tribunalul arbitral poate evalua, în mod provizoriu, cuantumul onorariilor arbitrilor și poate obliga părțile să consemneze suma respectivă prin contribuție egală.

Părțile pot fi obligate solidar la plată.

Dacă pârâțul nu-și îndeplinește obligația care îi revine potrivit alin. 1, în termenul stabilit de tribunalul arbitral, reclamantul va consemna întreaga sumă, urmând ca prin hotărârea arbitrală să se stabilească cuantumul onorariilor convenite arbitrilor, precum și modul de suportare de către părți.

De asemenea, tribunalul arbitral poate obliga părțile sau pe fiecare dintre ele la avansarea altor cheltuieli arbitrale.

ART. 359²

Tribunalul arbitral poate să nu dea curs arbitrajului până la consemnarea, avansarea sau plata sumelor prevăzute în prezentul capitol.

ART. 359³

La cererea oricăreia dintre părți, instanța judecătorească prevăzută de art. 342 va examina temeinicia măsurilor dispuse de tribunalul arbitral și va stabili cuantumul onorariilor arbitrilor și al celorlalte cheltuieli arbitrale, precum și modalitățile de consemnare, avansare sau de plată.

ART. 359⁴

Plata onorariilor arbitrilor se va face după comunicarea către părți a hotărârii arbitrale.

Dacă arbitrajul se întrerupe, fără a se pronunța hotărâre, onorariile arbitrilor pentru activitatea depusă se reduc în mod corespunzător.

ART. 359⁵

Orice diferență în plus sau în minus de cheltuieli arbitrale se regularizează cel mai târziu prin hotărârea arbitrală și se plătește până la comunicarea către părți sau până la depunerea acesteia la instanța judecătorească. Neplata diferenței atrage suspendarea comunicării sau depunerii hotărârii arbitrale.

ART. 359⁶

În cazul arbitrajului organizat de o instituție permanentă, taxele pentru organizarea arbitrajului, onorariile arbitrilor, precum și celelalte cheltuieli arbitrale se stabilesc și se plătesc conform regulamentului acelei instituții.

CAP. 7

Hotărârea arbitrală

ART. 360

Tribunalul arbitral soluționează litigiul în temeiul contractului principal și al normelor de drept aplicabile, ținând seama când este cazul și de uzanțele comerciale.

Pe baza acordului expres al părților, tribunalul arbitral poate soluționa litigiul în echitate.

ART. 360¹

În toate cazurile, pronunțarea trebuie să fie precedată de deliberarea în secret, cu participarea tuturor arbitrilor în persoană, consemnându-se în hotărâre această participare.

Pronunțarea poate fi amânată cu cel mult 21 de zile, sub condiția încadrării în termenul arbitrajului.

ART. 360²

Când tribunalul arbitral este compus dintr-un număr fără soț de arbitri, hotărârea se ia cu majoritate de voturi. Arbitrul care a avut o altă părere își va redacta și va semna opinia separată, cu arătarea considerentelor pe care aceasta se sprijină.

ART. 360³

Când tribunalul arbitral este compus dintr-un număr cu soț de arbitri și aceștia nu se înțeleg asupra soluției, se va proceda la numirea unui supraarbitru conform înțelegerii dintre părți sau, în lipsă, conform art. 351. Supraarbitrul numit se va uni cu una dintre soluții, o va putea modifica sau va putea pronunța o altă soluție, dar numai după ascultarea părților și a celorlalți arbitri.

ART. 361

Hotărârea arbitrală se redactează în scris și trebuie să cuprindă:

- a) componența nominală a tribunalului arbitral, locul și data pronunțării hotărârii;
- b) numele părților, domiciliul sau reședința lor sau, după caz, denumirea și sediul, numele reprezentanților părților, precum și al celorlalte persoane care au participat la dezbaterile litigiului;
- c) menționarea convenției arbitrale în temeiul căreia s-a procedat la arbitraj;
- d) obiectul litigiului și susținerile pe scurt ale părților;
- e) motivele de fapt și de drept ale hotărârii, iar în cazul arbitrajului în echitate, motivele care sub acest aspect întemeiază soluția;
- f) dispozitivul;

g) semnăturile tuturor arbitrilor, sub rezerva art. 360².

ART. 362

Dacă prin hotărârea pronunțată tribunalul arbitral a omis să se pronunțe asupra unui capăt de cerere, oricare dintre părți poate solicita, în termen de 10 zile de la data primirii hotărârii, completarea ei. Hotărârea de completare se dă cu citarea părților.

Greșelile materiale din textul hotărârii arbitrale sau alte greșeli evidente care nu schimbă fondul soluției, precum și greșelile de calcul, pot fi rectificate, la cererea oricăreia dintre părți, formulată în termenul prevăzut de alin. 1 sau din oficiu, printr-o încheiere de îndreptare.

Hotărârea de completare sau încheierea de îndreptare face parte integrantă din hotărârea arbitrală.

Părțile nu pot fi obligate la plata cheltuielilor legate de completarea sau îndreptarea hotărârii.

ART. 363

Hotărârea arbitrală va fi comunicată părților în termen de cel mult o lună de la data pronunțării ei.

La cererea oricăreia dintre părți, tribunalul arbitral îi va elibera o dovadă privind comunicarea hotărârii, în condițiile alin. 1.

Hotărârea arbitrală comunicată părților are efectele unei hotărâri judecătorești definitive.

ART. 363¹

În termen de 20 de zile de la data comunicării hotărârii, tribunalul arbitral va depune dosarul litigiului la instanța judecătorească prevăzută de art. 342 atașând și dovezile de comunicare a hotărârii arbitrale.

În cazul arbitrajului organizat de o instituție permanentă, dosarul se păstrează la acea instituție.

CAP. 8

Desființarea hotărârii arbitrale

ART. 364

Hotărârea arbitrală poate fi desființată numai prin acțiune în anulare pentru unul din următoarele motive:

- a) litigiul nu era susceptibil de soluționare pe calea arbitrajului;
- b) tribunalul arbitral a soluționat litigiul fără să existe o convenție arbitrală sau în temeiul unei convenții nule sau inoperante;
- c) tribunalul arbitral nu a fost constituit în conformitate cu convenția arbitrală;
- d) partea a lipsit la termenul când au avut loc dezbaterile și procedura de citare nu a fost legal îndeplinită;
- e) hotărârea a fost pronunțată după expirarea termenului arbitrajului prevăzut de art. 353³;
- f) tribunalul arbitral s-a pronunțat asupra unor lucruri care nu s-au cerut sau nu s-a pronunțat asupra unui lucru cerut ori s-a dat mai mult decât s-a cerut;
- g) hotărârea arbitrală nu cuprinde dispozitivul și motivele, nu arată data și locul pronunțării, nu este semnată de arbitri;
- h) dispozitivul hotărârii arbitrale cuprinde dispoziții care nu se pot aduce la îndeplinire;
- i) hotărârea arbitrală încalcă ordinea publică, bunele moravuri ori dispoziții imperative ale legii.

ART. 364¹

Părțile nu pot renunța prin convenția arbitrală la dreptul de a introduce acțiunea în anulare împotriva hotărârii arbitrale.

Renunțarea la acest drept se poate face, însă, după pronunțarea hotărârii arbitrale.

ART. 365

Competența de a judeca în primă instanță acțiunea în anulare revine instanței judecătorești imediat superioare celei prevăzute la art. 342, în circumscripția căreia a avut loc arbitrajul.

Acțiunea în anulare poate fi introdusă în termen de o lună de la data comunicării hotărârii arbitrale.

Instanța judecătorească va putea suspenda executarea hotărârii arbitrale împotriva căreia a fost introdusă acțiunea în anulare, numai după depunerea unei cauțiuni fixate de ea. Dispozițiile art. 403 alin. 3 și 4 se aplică în mod corespunzător.

ART. 366

Instanța judecătorească, admitând acțiunea, va anula hotărârea arbitrală, iar, dacă litigiul este în stare de judecată, se va pronunța și în fond, în limitele convenției arbitrale. Dacă, însă, pentru a hotărî în fond este nevoie de noi probe, instanța judecătorească se va pronunța în fond după administrarea lor. În acest din urmă caz, hotărârea de anulare nu se va putea ataca decât o dată cu hotărârea asupra fondului.

Hotărârea instanței judecătorești cu privire la acțiunea în anulare poate fi atacată numai cu recurs.

ART. 366¹

În toate cazurile privind hotărârea arbitrală, acțiunea în anulare formulată potrivit art. 364 se judecă în completul prevăzut pentru judecata în primă instanță, iar recursul se judecă în completul prevăzut pentru această cale de atac.

CAP. 9

Executarea hotărârii arbitrale

ART. 367

Hotărârea arbitrală este obligatorie. Ea se aduce la îndeplinire de bună voie de către partea împotriva căreia s-a pronunțat, de îndată sau în termenul arătat în hotărâre.

ART. 367¹

La cererea părții câștigătoare, hotărârea arbitrală se învestește cu formulă executorie.

Încheierea de investire se dă de către instanța judecătorească prevăzută de art. 342, fără citarea părților, în afară de cazul în care există îndoieli cu privire la regularitatea hotărârii arbitrale, când se vor cita părțile.

ART. 368

Hotărârea arbitrală investită cu formulă executorie constituie titlu executoriu și se execută silit întocmai ca și o hotărâre judecătorească.

CAP. 10

Arbitrajul internațional

ART. 369

În sensul prezentului capitol, un litigiu arbitral care se desfășoară în România este socotit internațional dacă s-a născut dintr-un raport de drept privat cu element de extraneitate.

ART. 369¹

Prin convenția arbitrală referitoare la un arbitraj internațional, părțile pot stabili ca acesta să aibă loc în România sau într-o altă țară.

ART. 369²

În arbitrajul internațional care se judecă în România sau potrivit legii române, tribunalul arbitral va fi compus dintr-un număr impar de arbitri, fiecare dintre părți având dreptul să numească un număr egal de arbitri. Dispozițiile art. 369³ rămân aplicabile.

Partea străină poate numi arbitri de cetățenie străină.

Părțile pot conveni ca arbitrul unic sau supraarbitrul să fie cetățean al unui al treilea stat.

ART. 369³

În arbitrajul internațional, durata termenelor stabilite de art. 349, 350, 351², 358³ și 362 se dublează.

ART. 369⁴

Dezbaterea litigiului în fața tribunalului arbitral se face în limba stabilită prin convenția arbitrală sau, dacă nu s-a prevăzut nimic în această privință ori nu a intervenit o înțelegere ulterioară, în limba contractului din care s-a născut litigiul ori într-o limbă de circulație internațională stabilită de tribunalul arbitral.

Dacă o parte nu cunoaște limba în care se desfășoară dezbaterea, la cererea și pe cheltuiala ei, tribunalul arbitral îi asigură serviciile unui traducător.

Părțile pot să participe la dezbateri cu traducătorul lor.

ART. 369⁵

În afară de cazul în care părțile convin altfel, onorariile arbitrilor și cheltuielile de deplasare ale acestora se suportă de partea care i-a numit; în cazul arbitrului unic sau al supraarbitrului, aceste cheltuieli se suportă de părți în cote egale.

CAP. 11

Recunoașterea și executarea hotărârilor arbitrale străine

ART. 370

În sensul prezentului capitol, prin hotărâre arbitrală străină se înțelege o hotărâre dată pe teritoriul unui stat străin sau care nu este considerată ca hotărâre națională în România.

ART. 370¹

Hotărârile arbitrare străine pot fi recunoscute în România, spre a beneficia de puterea lucrului judecat, prin aplicarea în mod corespunzător a prevederilor art. 167 - 172 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat.

ART. 370²

Hotărârile arbitrale străine, care nu sunt aduse la îndeplinire de bună voie de către cei obligați a le executa, pot fi puse în executare silită pe teritoriul României, prin aplicarea în mod corespunzător a prevederilor art. 173 - 177 din Legea nr. 105/1992.

ART. 370³

Hotărârile arbitrale străine, pronunțate de către un tribunal arbitral competent, au forță probantă în fața instanțelor din România cu privire la situațiile de fapt pe care le constată.

ART. 371

Abrogat prin Legea nr. 59/1993.

CARTEA a V-a

Despre executarea silită

CAP. 1

Dispoziții generale

Secțiunea I

Scopul și obiectul executării silite

ART. 371¹

Obligația stabilită prin hotărârea unei instanțe sau printr-un alt titlu se aduce la îndeplinire de bunăvoie.

În cazul în care debitorul nu execută de bunăvoie obligația sa, aceasta se aduce la îndeplinire prin executare silită, potrivit dispozițiilor prezentei cărți, dacă legea nu prevede altfel.

Executarea silită are loc în oricare dintre formele prevăzute de lege, simultan sau succesiv, până la realizarea dreptului recunoscut prin titlu executoriu, achitarea dobânzilor, penalităților sau a altor sume, acordate potrivit legii prin acesta, precum și a cheltuielilor de executare.

ART. 371²

Pot fi executate silit obligațiile al căror obiect constă în plata unei sume de bani, predarea unui bun ori a folosinței acestuia, desființarea unei construcții, plantații ori altei lucrări sau în luarea unei alte măsuri admise de lege.

În cazul în care prin titlul executoriu au fost acordate dobânzi, penalități sau alte sume, fără să fi fost stabilit quantumul acestora, ele vor fi calculate de organul de executare, potrivit legii.

Dacă titlul executoriu conține suficiente criterii în funcție de care organul de executare poate actualiza valoarea obligației principale stabilite în bani, indiferent de izvorul ei, se va proceda, la cererea creditorului, și la actualizarea acestei sume. În cazul în care titlul executoriu nu conține niciun asemenea criteriu, organul de executare va proceda la actualizare în funcție de rata inflației, calculată de la data când hotărârea judecătorească a devenit executorie sau, în cazul celorlalte titluri executorii, de la data când creanța a devenit exigibilă și până la data plății efective a obligației cuprinse în oricare dintre aceste titluri.

ART. 371³

Veniturile și bunurile debitorului pot fi supuse executării silite dacă, potrivit legii, sunt urmăribile și numai în măsura necesară pentru realizarea drepturilor creditorilor.

Bunurile supuse unui regim special de circulație pot fi urmărite numai cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

ART. 371⁴

În tot cursul executării silite, sub supravegherea organului de executare, creditorul și debitorul pot conveni ca aceasta să se efectueze, în total sau în parte, numai asupra veniturilor bănești ale debitorului, ca vânzarea bunurilor supuse urmăririi să se facă prin bună învoială sau ca plata obligației să se facă în alt mod admis de lege.

ART. 371⁵

Executarea silită încetează dacă:

a) s-a realizat integral obligația prevăzută în titlul executoriu, s-au achitat cheltuielile de executare, precum și alte sume datorate potrivit legii; în acest caz, executorul va preda debitorului titlul executoriu, menționând pe acesta stingerea totală a obligațiilor;

b) nu mai poate fi efectuată ori continuată din cauza lipsei de bunuri urmăribile ori a imposibilității de valorificare a unor astfel de bunuri; în aceste cazuri, executorul va remite personal creditorului sau reprezentantului acestuia titlul executoriu, menționând pe acesta cauza restituirii și partea de obligație ce a fost executată;

c) creditorul a renunțat la executare;

d) a fost desființat titlul executoriu.

ART. 371⁶

În cazurile prevăzute de art. 371⁵ lit. b) se poate cere reluarea executării silite, înăuntrul termenului de prescripție a dreptului de a cere executarea silită.

Reluarea executării silite poate fi cerută și asupra aceluiși bun, dacă acesta este un imobil. În acest caz, atât timp cât potrivit legii, poate avea loc reluarea executării silite, nu se va putea dispune radierea somației înscrise potrivit dispozițiilor art. 497 alin. 2.

ART. 371⁷

Partea care solicită îndeplinirea unui act sau a altei activități care interesează executarea silită este obligată să avanseze cheltuielile necesare în acest scop. Pentru actele sau activitățile dispuse din oficiu cheltuielile se avansează de către creditor.

Cheltuielile ocazionate de efectuarea executării silite sunt în sarcina debitorului urmărit, afară de cazul când creditorul a renunțat la executare sau dacă prin lege se prevede altfel. De asemenea, debitorul va fi ținut să suporte cheltuielile de executare făcute după înregistrarea cererii de executare și până la data realizării obligației stabilite în titlul executoriu prin executare voluntară.

Sumele ce urmează să fie plătite se stabilesc de către executorul judecătoresc, prin proces-verbal, pe baza dovezilor prezentate de partea interesată, în condițiile legii.

Pentru sumele stabilite potrivit prezentului articol procesul-verbal constituie titlu executoriu.

ART. 371⁸

(1) Depunerea sau consemnarea oricărei sume în scopul participării la desfășurarea, potrivit legii, a executării silite, cum sunt sumele cu titlu de cauțiune ori de preț al bunurilor supuse vânzării, se face numai la Casa de Economii și Consemnațiuni, la dispoziția instanței de executare sau a executorului judecătoresc.

(2) Dovada depunerii sau consemnării acestor sume se poate face cu recipisa de consemnare sau cu orice alt înscris admis de lege.

Secțiunea I¹

Sesizarea organului de executare. Titlul executoriu

ART. 372

Executarea silită se va efectua numai în temeiul unei hotărâri judecătorești ori al unui alt înscris care, potrivit legii, constituie titlu executoriu.

ART. 373

Hotărârile judecătorești și celelalte titluri executorii se execută de executorul judecătoresc din circumscripția judecătoriei în care urmează să se efectueze executarea ori, în cazul urmăririi bunurilor, de către executorul judecătoresc din circumscripția judecătoriei în care se află acestea. Dacă bunurile urmăribile se află în circumscripțiile mai multor judecătorii, este competent oricare dintre executorii judecătorești care funcționează pe lângă acestea.

Instanța de executare este judecătoria în circumscripția căreia se va face executarea, în afara cazurilor în care legea dispune altfel.

ART. 373¹

Cererea de executare silită, însoțită de titlul executoriu, se depune la executorul judecătoresc, dacă legea nu prevede altfel. Acesta, de îndată, va solicita instanței de executare încuviințarea executării silite, înaintându-i în copie cererea de executare și titlul respectiv.

Asupra cererii de încuviințare, președintele instanței de executare se pronunță prin încheiere dată în camera de consiliu, fără citarea părților. Încheierea de încuviințare a cererii de executare silită nu este supusă niciunei căi de atac. Încheierea prin care se respinge cererea de încuviințare

a executării silite poate fi atacată cu recurs numai de către creditor, în termen de 5 zile de la comunicare.

După încuviințarea cererii potrivit alin. 2, la instanța de executare se va alcătui un dosar privind executarea, la care executorul judecătoresc este obligat să depună câte un exemplar al fiecărui act de executare, în termen de 48 de ore de la efectuarea acestuia.

În tot cursul executării, executorul judecătoresc este obligat să aibă rol activ, stăruind, prin toate mijloacele admise de lege, pentru realizarea integrală și cu celeritate a obligației prevăzute în titlul executoriu, cu respectarea dispozițiilor legii, a drepturilor părților și ale altor persoane interesate.

Dacă socotește că este în interesul executării, executorul judecătoresc îl va putea invita pe debitor pentru a-i cere, în scris, în condițiile legii, lămuriri în legătură cu veniturile și bunurile sale asupra cărora se poate efectua executarea, cu arătarea locului unde se află acestea, precum și pentru a-l determina să execute de bunăvoie obligația sa, arătându-i consecințele la care s-ar expune în cazul executării silite.

Refuzul nejustificat al debitorului de a se prezenta ori de a da lămuririle necesare, precum și darea de informații incomplete ori eronate atrag răspunderea acestuia pentru toate prejudiciile cauzate, precum și aplicarea sancțiunii prevăzute de art. 108² alin. 2, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale unei fapte prevăzute de legea penală.

În situația prevăzută de art. 371⁷ alin. 1, executorul judecătoresc este dator să pună în vedere părții să își îndeplinească de îndată obligația de avansare a cheltuielilor de executare.

ART. 373²

În cazurile prevăzute de lege, precum și atunci când executorul judecătoresc consideră necesar, organele de poliție, jandarmerie sau alți agenți ai forței publice, după caz, sunt obligați să-i acorde concursul la îndeplinirea efectivă a executării silite.

La cererea instanței de executare sau a executorului judecătoresc cei care datorează sume de bani debitorului urmărit ori dețin bunuri ale acestuia, supuse urmăririi potrivit legii, au datoria să dea informațiile necesare pentru efectuarea executării.

De asemenea, la cererea instanței de executare sau a executorului judecătoresc instituțiile, băncile și orice alte persoane sunt obligate să-i comunice de îndată, în scris, datele și informațiile necesare realizării executării silite, chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel. La cererea executorului sau a părții interesate instanța de executare poate lua măsurile prevăzute de art. 108¹ alin. 1 pct. 2 lit. f) și de art. 108³.

Instanța de executare și executorul judecătoresc sunt obligați să asigure secretul informațiilor primite, dacă legea nu prevede altfel.

ART. 373³

Încheierea prin care președintele instanței respinge cererea de investire cu formulă executorie a hotărârii judecătorești sau a altui înscris ori cererea de eliberare de către instanță a titlului executoriu în cazurile prevăzute de lege poate fi atacată cu recurs de către creditor. Termenul de recurs este de 5 zile și curge de la pronunțare, pentru creditorul prezent, și de la comunicare, pentru cel lipsă.

Încheierea prin care președintele instanței admite cererea de investire cu formulă executorie a hotărârii judecătorești sau a altui înscris în cazurile prevăzute de lege nu este supusă nici unei căi de atac.

Dacă se refuză emiterea titlului executoriu de către alte organe competente potrivit legii și dacă legea specială nu prevede altfel, creditorul poate face plângere la judecătoria în circumscripția căreia se află organul care trebuia să emită titlul executoriu, în termen de 15 zile de la data când a luat cunoștință de refuz.

ART. 373⁴

Când privitor la aceleași bunuri se efectuează mai multe executări silite, instanța de executare în circumscripția căreia a început prima executare, la cererea persoanei interesate, va putea să le reunească, dispunând să se facă o singură executare de către executorul judecătoresc care a îndeplinit actul de executare cel mai înaintat, iar dacă executările sunt în același stadiu, de către executorul judecătoresc care a început cel dintâi executarea, chiar dacă ele au fost pornite de organe de executare diferite, în afară de cazul în care legea prevede altfel.

În cazul în care dispune conexarea executărilor, instanța, prin încheiere, se va pronunța și asupra cheltuielilor de executare efectuate până în momentul conexării. Totodată, va dispune trimiterea dosarelor conexe la executorul judecătoresc desemnat potrivit alin. 1.

Desistarea, după conexare, a oricăruia dintre creditorii urmăritori nu va putea să împiedice continuarea executării de la actul de executare cel mai înaintat.

ART. 374

Hotărârea judecătorească sau alt titlu se execută numai dacă este investit cu formula executorie prevăzută de art. 269 alin. 1, afară de încheierile executorii, de hotărârile executorii provizoriu și de alte hotărâri sau înscrisuri prevăzute de lege, care se execută fără formula executorie.

Investirea hotărârilor cu formula executorie se face de prima instanță.

Încuviințarea executării silite în România a hotărârilor date în țări străine se face potrivit legii speciale.

ART. 374¹

Înscrisurile cărora legea le recunoaște caracterul de titlu executoriu sunt puse în executare fără investirea cu formula executorie.

ART. 375

Abrogat prin Legea nr. 105/1992.

ART. 376

Se investesc cu formula executorie prevăzută de art. 269 alin. 1 hotărârile care au rămas definitive ori au devenit irevocabile, precum și orice alte hotărâri sau înscrisuri, pentru ca acestea să devină executorii, în cazurile anume prevăzute de lege.

Actele autentificate de o reprezentanță diplomatică sau consulară a României se vor putea investi cu formula executorie de judecătoria domiciliului unei din părțile părtașe la actul autentic.

Dacă nici una din părți nu are domiciliul cunoscut în țară, investirea cu formula executorie se face de Judecătoria sectorului III din Capitala României.

ART. 377

Sunt hotărâri definitive:

1. hotărârile date în primă instanță, potrivit legii, fără drept de apel;
2. hotărârile date în primă instanță care nu au fost atacate cu apel sau, chiar atacate cu apel, dacă judecata acestuia s-a perimat ori cererea de apel a fost respinsă sau anulată;
3. hotărârile date în apel;
4. orice alte hotărâri care, potrivit legii, nu mai pot fi atacate cu apel.

Sunt hotărâri irevocabile:

1. hotărârile date în primă instanță, fără drept de apel, nerecurate;
2. hotărârile date în primă instanță, care nu au fost atacate cu apel;
3. hotărârile date în apel, nerecurate;
4. hotărârile date în recurs chiar dacă prin acestea s-a soluționat fondul pricinii;
5. orice alte hotărâri care, potrivit legii, nu mai pot fi atacate cu recurs.

ART. 378

Pe când o hotărâre definitivă se află în curs de a se judeca în contestație sau în urma cererii de revizuire ea are încă puterea lucrului judecat până ce se va înlocui printr-o altă hotărâre.

ART. 379

Nici o urmărire asupra bunurilor mobile sau imobile nu poate avea loc decât pentru o creanță certă, lichidă și exigibilă.

Dacă datoria consistă în sumă nelămurită, urmăririle se vor amâna până mai întâi se va face lichidarea.

Creanța certă este aceea a cărei existență rezultă din însuși actul de creanță sau și din alte acte, chiar neautentice, emenate de la debitor sau recunoscute de dânsul.

Creanța este lichidă atunci când câtimea ei este determinată prin însuși actul de creanță sau când este determinabilă cu ajutorul actului de creanță sau și a altor acte neautentice, fie emanând de la debitor, fie recunoscute de dânsul, fie opozabile lui în baza unei dispoziții legale sau a stipulațiilor conținute în actul de creanță, chiar dacă prin această determinare ar fi nevoie de o osebă socoteală.

ART. 379¹

În cazul în care s-a desființat titlul executoriu, toate actele de executare efectuate în baza acestuia sunt desființate de drept. Dispozițiile art. 404¹ - 404³ sunt aplicabile.

Secțiunea a II-a

Persoanele și bunurile supuse executării silite

ART. 380

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

Secțiunea a III-a

Când se poate exercita executarea silită

ART. 381

Când printr-o hotărâre s-a dat un termen de plată, executarea nu se poate face până la sosirea aceluia termen.

ART. 382

Cu toate acestea, partea care a câștigat va putea și înaintea sosirii termenului să ceară executarea hotărârii:

a) dacă debitorul a fugit;

b) dacă debitorul risipește averea sa mobilă și imobilă;

c) dacă alți creditori execută alte hotărâri asupra averii sale;

d) dacă prin fapta sa el a micșorat asigurările date creditorului său, sau n-a dat asigurările promise ori încuviințate sau este în stare de insolvabilitate de obște cunoscută.

ART. 383

În cazurile arătate în articolele de mai sus, instanța care a investit hotărârea cu formula executorie va hotărî de urgență, după ce va cita pe părți în termen scurt.

În cazul în care debitorul a fugit, citația i se va da la ultimul domiciliu.

ART. 384

Hotărârile ce au să se execute provizoriu cu dare de cauțiune nu se vor executa mai înainte de a se da cauțiunea.

ART. 384¹

În vederea executării unei hotărâri judecătorești, executorul judecătoresc poate intra în încăperile ce reprezintă domiciliul, reședința sau sediul unei persoane, precum și în orice alte locuri, cu consimțământul acesteia, iar în caz de refuz, cu forța publică.

În cazul altor titluri executorii decât hotărârile judecătorești, la cererea executorului judecătoresc, instanța de executare va autoriza, prin hotărâre, intrarea în locurile menționate la alin. 1. Instanța se pronunță de urgență în camera de consiliu, fără citarea părților, prin hotărâre irevocabilă și executorie.

ART. 385

Nici o executare nu se va putea face înainte de ora 6,00 și după ora 20,00.

Executarea începută va putea continua în acea zi sau în zilele următoare.

ART. 386

Executarea silită nu se va putea face la alte ore decât cele menționate și nici în zilele nelucrătoare stabilite potrivit legii, afară de cazurile urgente în care executarea poate fi încuviințată de președintele instanței de executare.

ART. 387

În afară de cazurile în care legea prevede altfel, executarea poate începe numai după ce se va comunica debitorului o somație care va cuprinde următoarele:

1. denumirea și sediul organului de executare;
2. data emiterii somației și numărul dosarului de executare;
3. numele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul debitorului;
4. arătarea titlului executoriu anexat în baza căruia urmează să se facă executarea silită;
5. termenul în care cel somat urmează să-și execute de bunăvoie obligația prevăzută în titlul executoriu și arătarea consecințelor nerespectării acesteia;
6. semnătura și ștampila organului de executare.

Dacă în termenul arătat în somație debitorul nu-și execută de bunăvoie obligația, executorul judecătoresc va proceda de îndată la executarea silită.

ART. 388

Pentru toate actele de executare pe care le efectuează, executorul judecătoresc este obligat să încheie procese-verbale care vor cuprinde următoarele mențiuni:

1. denumirea și sediul organului de executare;
2. numele și calitatea celui care încheie procesul-verbal;
3. data întocmirii procesului-verbal și numărul dosarului de executare;
4. titlul executoriu în temeiul căruia se efectuează actul de executare;
5. numele și domiciliul ori, după caz, denumirea și sediul debitorului și creditorului urmăritor;
6. locul, data și ora efectuării actului de executare;
7. măsurile luate de executor sau constatările acestuia;
8. consemnarea explicațiilor și obiecțiunilor participanților la executare;
9. alte mențiuni cerute de lege sau considerate necesare de executor;
10. menționarea, când este cazul, a lipsei creditorului sau debitorului ori despre refuzul sau împiedicarea de a semna procesul-verbal;
11. menționarea numărului de exemplare în care s-a întocmit procesul-verbal, precum și a persoanelor cărora li s-a înmănat acesta;
12. semnătura executorului, precum și, când este cazul, a altor persoane interesate în executare sau care asistă la efectuarea actului de executare;
13. ștampila executorului judecătoresc.

Mențiunile de la pct. 2, 3, 4, 5, 7, 12 și 13 sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

ART. 389

Dacă creditorul a lăsat să treacă 6 luni de la data îndeplinirii oricărui act de executare, fără să fi urmat alte acte de urmărire, executarea se perimă de drept și orice parte interesată poate cere desființarea ei.

În caz de suspendarea executării, termenul de primare curge de la încetarea suspendării.

Dacă se face o nouă cerere de executare, se va face mai întâi, o nouă somație, la care nu se va mai alătura titlul ce se execută.

ART. 390

Dispozițiile art. 387 și 389 nu se aplică în cazurile când legea încuviințează executarea fără somație.

De asemenea, nu se va notifica debitorului nici somația, nici titlul executoriu, când executarea se face potrivit art. 382.

ART. 391

Încălcarea dispozițiilor art. 384, 385, 387 și 389 atrage anularea executării.

Secțiunea a IV-a

Despre cauțiuni

ART. 392

Hotărârea care obligă pe o parte ca să dea o cauțiune sau un garant va arăta și termenul când să se aducă acea cauțiune, sau să se înfățișeze acel garant.

ART. 393

Garantul se va înfățișa înaintea judecății în ședință publică, față cu toate părțile sau în lipsa lor, dacă au fost chemate formal.

Judecata va primi pe garant dacă solvabilitatea sa va fi de obște cunoscută, sau dacă se va dovedi cu acte.

ART. 394

Partea potrivnică va putea să conteste solvabilitatea garantului și instanța va hotărî de urgență.

ART. 395

Dacă se primește cauțiunea sau garantul, actul care le primește va fi executor, cu tot dreptul de apel.

ART. 396

Garantul fiind primit, va face înaintea judecății declarația că primește a garanta.

Această declarație se va trece în procesul-verbal al ședinței.

Din momentul acestei declarații, el va fi supus la toate consecințele ce aduce garanția sa.

Secțiunea a V-a

Executarea în contra moștenitorilor

ART. 397

Când debitorul a murit, lăsând numai moștenitori majori, executarea începută asupra bunurilor sale se va continua în contra lor 8 zile după ce printr-o notificare au fost înștiințați în mod colectiv la ultimul domiciliu al defunctului.

Când între moștenitori sunt minori, executarea începută se va suspenda până la alcătuirea reprezentanței lor legale, care se va face prin mijlocirea judecătoriei cât se poate de grabnic.

ART. 398

Dacă executarea nu începuse încă la moartea debitorului, hotărârile și titlurile executorii nu se vor putea executa în contra moștenitorilor, sub pedeapsă de nulitate, decât 8 zile după ce li s-a făcut o încunoștințare colectivă a acestor titluri sau hotărâri la domiciliul deschiderii succesiunii pe numele moștenirii, fără a se arăta numele și calitatea fiecărui moștenitor.

Secțiunea a VI-a

Contestația la executare

ART. 399

(1) Împotriva executării silită, precum și împotriva oricărui act de executare se poate face contestație de către cei interesați sau vătămați prin executare. De asemenea, dacă nu s-a utilizat procedura prevăzută de art. 281¹, se poate face contestație și în cazul în care sunt necesare lămuriri cu privire la înțelesul, întinderea sau aplicarea titlului executoriu, precum și în cazul în care organul de executare refuză să înceapă executarea silită ori să îndeplinească un act de executare în condițiile prevăzute de lege.

(2) Nerespectarea dispozițiilor privitoare la executarea silită însăși sau la efectuarea oricărui act de executare atrage sancțiunea anulării actului nelegal.

(2¹) De asemenea, după ce a început executarea silită, cei interesați sau vătămați pot cere, pe calea contestației la executare, și anularea încheierii prin care s-a dispus investirea cu formula executorie, dată fără îndeplinirea condițiilor legale.

(3) În cazul în care executarea silită se face în temeiul unui titlu executoriu care nu este emis de o instanță judecătorească, se pot invoca în contestația la executare apărări de fond împotriva titlului executoriu, dacă legea nu prevede în acest scop o altă cale de atac.

ART. 400

Contestația se introduce la instanța de executare.

Contestația privind lămurirea înțelesului, întinderii sau aplicării titlului executoriu se introduce la instanța care a pronunțat hotărârea ce se execută. Dacă o asemenea contestație vizează un titlu executoriu ce nu emană de la un organ de jurisdicție, competența de soluționare aparține instanței de executare.

ART. 400¹

Împărțirea bunurilor proprietate comună poate fi hotărâtă, la cererea părții interesate, și în cadrul judecării contestației la executare.

ART. 401

Contestația se poate face în termen de 15 zile de la data când:

a) contestatorul a luat cunoștință de actul de executare pe care-l contestă sau de refuzul de a îndeplini un act de executare;

b) cel interesat a primit, după caz, comunicarea ori înștiințarea privind înființarea popririi. Dacă poprirea este înființată asupra unor venituri periodice, termenul de contestație pentru debitor începe cel mai târziu la data efectuării primei rețineri din aceste venituri de către terțul poprit;

c) debitorul care contestă executarea însăși a primit somația ori de la data când a luat cunoștință de primul act de executare, în cazurile în care nu a primit somația sau executarea se face fără somație.

Contestația privind lămurirea înțelesului, întinderii sau aplicării titlului executoriu se poate face oricând înăuntrul termenului de prescripție a dreptului de a cere executarea silită.

Contestația prin care o terță persoană pretinde că are un drept de proprietate sau un alt drept real asupra bunului urmărit poate fi introdusă în termen de 15 zile de la efectuarea vânzării ori de la data predării silită a bunului.

Neintroducerea contestației în termenul prevăzut de alin. 2 nu-l împiedică pe cel de-al treilea să-și realizeze dreptul pe calea unei cereri separate, în condițiile legii.

ART. 402

Contestația la executare se judecă cu procedura prevăzută pentru judecata în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Părțile vor fi citate în termen scurt, iar judecarea contestației se face de urgență și cu precădere.

Hotărârea pronunțată cu privire la contestație se dă fără drept de apel, cu excepția hotărârii pronunțate în temeiul art. 400¹ și al art. 401 alin. 2.

Hotărârea prin care s-a soluționat contestația privind înțelesul, întinderea sau aplicarea titlului executoriu este supusă aceluiași căi de atac ca și hotărârea ce se execută.

ART. 403

Până la soluționarea contestației la executare sau a altei cereri privind executarea silită, instanța competentă poate suspenda executarea, dacă se depune o cauțiune în cuantumul fixat de instanță, în afară de cazul în care legea dispune altfel.

Dacă bunurile urmărite sunt supuse stricăciunii, pieirii sau deprecierii, se va suspenda numai distribuirea prețului.

Asupra cererii de suspendare formulate potrivit alin. 1 și 2 instanța, în toate cazurile, se pronunță prin încheiere, care poate fi atacată cu recurs, în mod separat.

În cazuri urgente, dacă s-a plătit cauțiunea, președintele instanței poate dispune, prin încheiere și fără citarea părților, suspendarea provizorie a executării până la soluționarea cererii de suspendare de către instanță. Încheierea nu este supusă nici unei căi de atac. Cauțiunea care trebuie depusă este în cuantum de 10% din valoarea obiectului cererii sau de 500 lei pentru cererile neevaluabile în bani. Cauțiunea depusă este deductibilă din cauțiunea stabilită de instanță, dacă este cazul.

ART. 404

(1) Dacă admite contestația la executare, instanța, după caz, anulează actul de executare contestat sau dispune îndreptarea acestuia, anularea ori încetarea executării înseși, anularea ori lămurirea titlului executoriu sau efectuarea actului de executare a cărui îndeplinire a fost refuzată.

(1¹) În cazul în care constată nejustificat refuzul executorului de a începe executarea silită sau de a îndeplini un act de executare silită, dacă fapta nu constituie infracțiune potrivit legii penale, instanța de executare, sesizată potrivit art. 399 alin. 1, va putea obliga executorul la plata unei amenzi de la 500 lei la 2.500 lei, precum și, la cererea părții interesate, la plata de despăgubiri pentru paguba astfel cauzată.

(2) În cazul respingerii contestației, contestatorul poate fi obligat, la cerere, la despăgubiri pentru pagubele cauzate prin întârzierea executării, iar când contestația a fost exercitată cu rea-credință, el va fi obligat și la plata unei amenzi de la 50 lei la 700 lei.

Secțiunea a VI-a¹

Întoarcerea executării

ART. 404¹

În toate cazurile în care se desființează titlul executoriu sau însăși executarea silită, cel interesat are dreptul la întoarcerea executării, prin restabilirea situației anterioare acesteia.

Bunurile asupra cărora s-a făcut executarea se vor restitui celui îndreptățit.

În cazul în care executarea silită s-a făcut prin vânzarea unor bunuri mobile, întoarcerea executării se va face prin restituirea de către creditor a sumei rezultate din vânzare, actualizată în funcție de rata inflației, cu excepția situației când își găsește aplicare art. 449.

ART. 404²

În cazul în care instanța judecătorească a desființat titlul executoriu sau actele de executare, la cererea celui interesat, va dispune, prin aceeași hotărâre, și asupra restabilirii situației anterioare executării.

Dacă instanța care a desființat hotărârea executată a dispus rejudecarea în fond a procesului și nu a luat măsura restabilirii situației anterioare executării, această măsură se va putea dispune de instanța care rejudecă fondul.

Dacă nu s-a dispus restabilirea situației anterioare executării în condițiile alin. 1 și 2, cel îndreptățit o va putea cere instanței judecătorești competente potrivit legii.

ART. 404³

Dacă titlul executoriu emis de un alt organ decât o instanță judecătorească a fost desființat de acel organ sau de un alt organ din afara sistemului instanțelor judecătorești, iar modalitatea restabilirii situației anterioare executării nu este prevăzută de lege ori, deși este prevăzută, nu s-a luat această măsură, ea se va putea obține pe calea unei cereri introduse la instanța prevăzută de art. 404² alin. 3.

Secțiunea a VI-a²

Prescripția dreptului de a cere executarea silită

ART. 405

Dreptul de a cere executarea silită se prescrie în termen de 3 ani, dacă legea nu prevede altfel. În cazul titlurilor emise în materia acțiunilor reale imobiliare, termenul de prescripție este de 10 ani.

Termenul de prescripție începe să curgă de la data când se naște dreptul de a cere executarea silită.

Prin împlinirea termenului de prescripție orice titlu executoriu își pierde puterea executorie.

ART. 405¹

Cursul prescripției se suspendă:

- a) în cazurile stabilite de lege pentru suspendarea termenului de prescripție a dreptului material la acțiune;
- b) pe timpul cât suspendarea executării silite este prevăzută de lege ori a fost stabilită de instanță sau de alt organ jurisdicțional competent;
- c) atâta timp cât debitorul își sustrage veniturile și bunurile de la urmărire;
- d) în alte cazuri prevăzute de lege.

După încetarea suspendării, prescripția își reia cursul, socotindu-se și timpul scurs înainte de suspendare.

Prescripția nu se suspendă pe timpul cât executarea silită este suspendată la cererea creditorului urmăritor.

ART. 405²

Cursul prescripției se întrerupe:

- a) pe data îndeplinirii de către debitor, înainte de începerea executării silite sau în cursul acesteia, a unui act voluntar de executare a obligației prevăzute în titlul executoriu ori a recunoașterii, în orice alt mod, a datoriei;

b) pe data depunerii cererii de executare, însoțită de titlul executoriu, chiar dacă a fost adresată unui organ de executare necompetent;

c) pe data trimiterii spre executare a titlului executoriu, în condițiile art. 453 alin. 2;

d) pe data îndeplinirii în cursul executării silite a unui act de executare;

e) pe data depunerii cererii de reluare a executării, în condițiile art. 371⁶ alin. 1;

f) în alte cazuri prevăzute de lege.

După întrerupere începe să curgă un nou termen de prescripție.

Prescripția nu este întreruptă dacă cererea de executare a fost respinsă, anulată sau dacă s-a perimat ori dacă cel care a făcut-o a renunțat la ea.

ART. 405³

După împlinirea termenului de prescripție creditorul poate cere repunerea în acest termen, numai dacă a fost împiedicat să ceară executarea datorită unor motive temeinice.

Cererea de repunere în termen se introduce la instanța de executare competentă, în termen de 15 zile de la încetarea împiedicării.

CAP. 2

Urmărirea silită asupra bunurilor mobile

Secțiunea I

Bunurile mobile care nu se pot urmări

ART. 406

Nu pot fi supuse executării silite:

a) bunurile de uz personal sau casnic strict necesare debitorului și familiei sale, precum și obiectele de cult religios, dacă nu sunt mai multe de același fel;

b) alimentele necesare debitorului și familiei sale pe timp de două luni, iar dacă debitorul se ocupă exclusiv cu agricultura, alimentele necesare până la noua recoltă, animalele destinate obținerii mijloacelor de existență și furajele necesare pentru aceste animale până la noua recoltă;

c) combustibilul necesar debitorului și familiei sale socotit pentru 3 luni de iarnă;

d) bunurile declarate neurmăribile prin alte dispoziții legale.

ART. 407

Bunurile care servesc la exercitarea ocupației debitorului nu pot fi supuse executării silite decât numai în lipsă de alte bunuri urmăribile și numai pentru obligații de întreținere, chirii, arenze sau alte creanțe privilegiate asupra mobilelor.

Dacă debitorul se ocupă cu agricultura, nu vor fi urmărite, în măsura necesară continuării lucrărilor în agricultură, inventarul agricol, inclusiv animalele de muncă, furajele pentru aceste animale și semințele pentru cultura pământului, în afară de cazul în care asupra acestor bunuri există un drept de gaj sau privilegiu pentru garantarea creanței.

ART. 408

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 409

Salariile și alte venituri periodice realizate din muncă, pensiile acordate în cadrul asigurărilor sociale, precum și alte sume ce se plătesc periodic debitorului și sunt destinate asigurării mijloacelor de existență ale acestuia pot fi urmărite:

a) până la 1/2 din venitul lunar net, pentru sumele datorate cu titlu de obligație de întreținere sau de alocație pentru copii;

b) până la 1/3 din venitul lunar net, pentru orice alte datorii.

Dacă sunt mai multe urmăriri asupra aceleiași sume, urmărirea nu poate depăși 1/2 din venitul lunar net al debitorului, indiferent de natura creanțelor, în afară de cazul în care legea prevede altfel.

Veniturile din muncă sau orice alte sume ce se plătesc periodic debitorului și sunt destinate asigurării mijloacelor de existență ale acestuia, în cazul în care sunt mai mici decât cuantumul salariului minim net pe economie, pot fi urmărite numai asupra părții ce depășește jumătate din acest cuantum.

Ajutoarele pentru incapacitate temporară de muncă, compensația acordată salariaților în caz de desfacere a contractului individual de muncă pe baza oricăror dispoziții legale, precum și sumele convenite șomerilor, potrivit legii, nu pot fi urmărite decât pentru sume datorate cu titlu de obligație de întreținere și despăgubiri pentru repararea daunelor cauzate prin moarte sau prin vătămări corporale, dacă legea nu dispune altfel.

Urmărirea drepturilor menționate la alin. 4 se va putea face în limita a 1/2 din cuantumul acestora.

Sumele reținute potrivit alin. 1 - 4 se eliberează sau se distribuie potrivit art. 562 și următoarele.

Alocațiile de stat și indemnizațiile pentru copii, ajutoarele pentru îngrijirea copilului bolnav, ajutoarele de maternitate, cele acordate în caz de deces, bursele de studii acordate de stat, diurnele, precum și orice alte asemenea indemnizații cu destinație specială, stabilite potrivit legii, nu pot fi urmărite pentru nici un fel de datorii.

ART. 410

Este nulă orice urmărire sau cesiune făcută cu încălcarea dispozițiilor prezentei secțiuni.

Secțiunea a II-a

Urmărirea bunurilor mobile

ART. 411

Dacă în termen de o zi de la primirea somației debitorul nu plătește suma datorată, executorul judecătoresc de pe lângă instanța de executare va proceda la sechestrarea bunurilor mobile urmăribile ale debitorului, chiar dacă acestea sunt deținute de un terț.

În cazul în care există pericol evident de sustragere a bunurilor de la urmărire, la cererea creditorului sau a executorului judecătoresc, președintele instanței de executare va putea dispune, prin încheiere irevocabilă, dată fără citarea părților, ca o dată cu înmânarea somației să se aplice și sechestrul.

Executorul judecătoresc este obligat să identifice și să evalueze cu acordul părților bunurile sechestrate, iar în caz contrar va solicita efectuarea unei expertize. Bunurile vor fi evaluate la valoarea lor de circulație. O copie de pe raportul de expertiză se comunică și debitorului.

Pentru bunurile sechestrate asigurator nu este necesară o nouă sechestrare, executorul judecătoresc fiind însă obligat să verifice dacă bunurile respective se găsesc la locul aplicării sechestrului și dacă nu au fost substituite sau degradate, precum și să sechestreze alte bunuri ale debitorului, în cazul în care cele găsite la verificare nu sunt suficiente pentru realizarea creanței.

ART. 412

Prezența unui ofițer de poliție sau ajutor al său, și, în lipsa lor, a primarului sau a viceprimarului, va fi necesară sub pedeapsă de nulitate:

1. dacă ușile debitorului sunt închise și nu voiește a le deschide;
2. dacă nu voiește a deschide camerele sau mobilele;

3. dacă debitorul lipsește și nu este, spre a-l reprezenta, nici o rudă locuind cu dânsul.

ART. 413

În aceste cazuri, odată ce casele sau mobilele s-au deschis de către debitor sau, nevoind el, ori în lipsa lui de către executorul judecătoresc, prezența ofițerului de poliție sau a primarului se va putea suplini prin doi martori majori.

ART. 414

Camerele și mobilele se vor deschide treptat, pe cât se va face și înscrierea lor în procesul-verbal.

ART. 415

Creditorul va putea să nu fie de față la lucrarea urmăririi.

ART. 416

Executorul judecătoresc, singur sau față cu persoanele însemnate în art. 412 și 413, va forma, îndată un proces-verbal care va cuprinde:

1. enunțarea titlului executor în virtutea căruia se face executarea;
2. arătarea creditorului pentru lucrurile ce au cerut a se urmări, dacă asemenea cerere s-a făcut;
3. numele, prenumele și domiciliul părților, al executorului judecătoresc, precum și al altor persoane care vor fi fost față la urmărire;
4. somația verbală făcută debitorului ca să plătească, precum și răspunsul lui dacă a fost față;
5. descrierea bunurilor sechestrate și indicarea valorii fiecăruia, după aprecierea executorului judecătoresc, dacă aceasta este cu putință;
6. arătarea locului, zilei și orei când s-a făcut urmărirea.

ART. 417

Procesul-verbal de sechestru se va semna de executorul judecătoresc și de toate persoanele care au fost de față la sechestrare. Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau nu vrea să semneze, executorul judecătoresc va menționa această împrejurare.

Câte un exemplar al procesului-verbal de sechestru se lasă debitorului sau la domiciliul acestuia, precum și, atunci când este cazul, custodelui, acesta din urmă semnând cu mențiunea de primire a bunurilor în păstrare.

ART. 418

Din momentul sechestrării bunurilor debitorul nu mai poate dispune de ele pe timpul cât durează executarea, sub sancțiunea unei amenzi de la 200 lei la 1.000 lei, dacă fapta nu constituie infracțiune. Dispozițiile art. 108³ - 108⁵ sunt aplicabile.

ART. 419

Bunurile sechestrate se lasă, cu acordul creditorului, în custodia debitorului; în acest caz, debitorul poate folosi bunurile sechestrate, dacă, potrivit naturii lor, ele nu pierd din valoare prin întrebuințare.

Dacă există pericolul ca debitorul să înstrăineze, să substituie ori să deterioreze bunurile sechestrate, executorul judecătoresc va proceda la sigilarea sau la ridicarea lor de la debitor.

Dacă debitorul refuză să primească în custodie bunurile sau nu este prezent la aplicarea sechestrului, precum și în cazul ridicării bunurilor, executorul judecătoresc dă în păstrare bunurile sechestrate unui custode, numit cu precădere dintre persoanele desemnate de creditor.

Sumele în lei sau în valută, titlurile de valoare, obiectele din metale prețioase, pietrele prețioase, obiectele de artă, colecțiile de valoare și altele asemenea se ridică și se depun, cel târziu a doua zi, la unități specializate. Cel care primește bunurile în custodie semnează procesul-verbal de sechestru.

În toate cazurile, executorul judecătoresc păstrează dovada depunerii.

ART. 420

Obiectele sechestrate se vor putea strămuta cu încuviințarea executorului judecătoresc din locul unde se află, pe cheltuiala părții interesate.

ART. 421

În cazul în care custode este o altă persoană decât debitorul, acesta va avea dreptul la o remunerație ce se va fixa de executorul judecătoresc, ținând seama de activitatea depusă. Remunerația și cheltuielile custodelui vor putea fi plătite cu anticipație de către creditorul urmăritor care le va prelua cu precădere din prețul bunurilor urmărite.

ART. 422

Custodele va fi răspunzător de orice pagubă ce va aduce creditorului din cauza neglijenței sale, putând fi, după împrejurări, supus și la pedeapsa arătată de legea penală pentru abuz de încredere.

ART. 423

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 424

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 425

Dacă bunul ce se sechestrează se află în proprietate comună sau asupra lui există un drept de gaj ori privilegiu constituit în favoarea unei alte persoane, executorul judecătoresc, luând cunoștință despre acest drept, va înștiința acea persoană despre aplicarea sechestrului și o va cita la termenele fixate pentru vânzarea bunului respectiv.

ART. 426

Executorul judecătoresc care, prezentându-se la locuința debitorului, va găsi o altă urmărire făcută și averea mobilă sub pecetei sau sub pază de custode, după ce va lua copie de pe procesul-verbal aflat în mâna custodelui sau în mâna debitorului, ori la domiciliul său, va face un proces-verbal arătând toate aceste împrejurări, precum și numele executorului care a urmărit, va declara urmărită această avere și de dânsul și va putea urmări și altă avere care nu ar fi deja urmărită.

ART. 427

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 428

Debitorul sau o altă persoană interesată va putea solicita încetarea sau suspendarea urmăririi, numai dacă depune valoarea ce i se cere sau, după caz, valoarea bunului reclamat, la Casa de Economii și Consemnațiuni, la dispoziția organului de executare.

Totodată, persoanele arătate la alin. 1 vor fi obligate să înmâneze executorului judecătoresc pe lângă recipisa de consemnare și o copie de pe cererea de suspendare sau de încetare a executării silite, depusă la instanța competentă. Până la soluționarea cererii de către instanță urmărirea se va opri în tot sau în parte.

Asupra cererii de încetare sau suspendare a executării silite instanța de executare se va pronunța prin încheiere, potrivit dispozițiilor privitoare la ordonanța președințială.

În orice alt caz, urmărirea va continua, dispozițiile art. 399 și următoarele fiind însă aplicabile.

ART. 429

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 430

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

Secțiunea a III-a

Vânzarea bunurilor mobile urmărite

ART. 431

(1) Executorul judecătoresc poate proceda la valorificarea bunurilor sechestrate prin vânzare la licitație publică, vânzare directă și prin alte modalități admise de lege.

(2) Executorul judecătoresc, cu acordul creditorului, poate să-i încuviințeze debitorului să procedeze el însuși la valorificarea bunurilor sechestrate. În acest caz, debitorul este obligat să-l informeze în scris pe executor despre ofertele primite, indicând, după caz, numele sau denumirea și adresa potențialului cumpărător, precum și termenul în care acesta din urmă se angajează să consemneze prețul propus.

(3) Executorul poate proceda, cu acordul ambelor părți, la valorificarea bunurilor urmărite prin vânzare directă cumpărătorului care oferă cel puțin prețul stabilit potrivit art. 439 alin. 1.

(4) Termenul pentru vânzarea directă va fi stabilit potrivit art. 434. Debitorul și creditorul vor fi înștiințați despre data, ora și locul vânzării, precum și despre oferta de preț depusă de potențialul cumpărător.

(5) La data vânzării, executorul va întocmi procesul-verbal prevăzut de art. 447, dispozițiile acestui articol fiind aplicabile în mod corespunzător. Dacă vreuna dintre părți lipsește la efectuarea vânzării, executorul îi va comunica o copie de pe procesul-verbal privind vânzarea.

ART. 431¹

Dacă valorificarea bunurilor urmează să se facă prin vânzare la licitație publică, executorul judecătoresc, în termen de cel mult o zi de la întocmirea procesului-verbal de sechestru sau de la expirarea termenului prevăzut la art. 431 alin. 2, va fixa data, ora și locul licitației.

ART. 432

Vânzarea la licitație se va face la locul unde se află bunurile sechestrate sau, dacă există motive temeinice, în alt loc.

ART. 433

Executorul judecătoresc îl va înștiința pe debitor despre data, ora și locul vânzării la licitație.

ART. 434

Vânzarea nu se va putea face în mai puțin de două săptămâni, nici în mai mult de două luni de la data procesului-verbal de sechestru sau de la expirarea termenului prevăzut la art. 431 alin. 2.

ART. 435

Când însă atât creditorul cât și debitorul vor cere, termenul vânzării se va putea scurta sau prelungi.

ART. 436

De asemenea, dacă bunurile sunt supuse pieirii sau stricăciunii, executorul judecătoresc va putea chiar din oficiu să scurteze termenul de vânzare.

ART. 437

Cu cel puțin 3 zile înainte de ținerea licitației executorul judecătoresc va întocmi și va afișa publicația de vânzare la locul licitației, la sediul organului de executare, al primăriei de la locul vânzării bunurilor și al instanței de executare, iar atunci când apreciază că este necesar, vânzarea la licitație va fi anunțată și într-un ziar de largă circulație.

În cazul nerespectării dispozițiilor prevăzute la alin. 1, la cererea părții interesate, instanța de executare poate lua împotriva executorului judecătoresc măsurile prevăzute la art. 108¹ alin. 1 pct. 2 lit. g) și de art. 108³.

ART. 438

Dacă, din cauza unei contestații sau a unei învoielii între părți, data, locul sau ora vânzării a fost schimbată de către autoritatea competentă, se vor face alte publicații și anunțuri, potrivit art. 437.

ART. 439

Publicațiile și anunțurile de vânzare vor cuprinde data, ora și locul licitației, enumerarea bunurilor ce vor fi oferite spre vânzare, cu indicarea pentru fiecare a prețului de începere a licitației, care este prețul prevăzut în procesul-verbal de sechestrul sau, după caz, cel stabilit prin expertiză.

Costul acestor publicații și anunțuri se va avansa de către creditor în contul bunurilor urmărite.

ART. 439¹

Poate participa la licitație orice persoană care, cel mai târziu până la începerea vânzării la licitație publică, a consemnat la Casa de Economii și Consemnațiuni, la dispoziția executorului judecătoresc, cel puțin 10% din prețul de începere a licitației pentru bunurile pe care intenționează să le cumpere.

ART. 440

În ziua publicată pentru vânzare, executorul judecătoresc însărcinat cu urmărirea va merge la locul unde se află obiectele, împreună cu grefierul sau ajutorul său; iar dacă aceste obiecte sunt în altă localitate, cu ofițerul de poliție sau cu primarul local sau cu un ajutor al lor.

ART. 441

Executorul judecătoresc va ridica peceteile sau va primi obiectele din mâna custodelui, dacă a fost asemenea custode.

Va verifica starea și numărul obiectelor după procesul-verbal de urmărire și va da chitanță de eliberare custodelui, iar acesta va prezenta toate obiectele ce i s-au încredințat și așa cum i s-au încredințat.

Dacă vânzarea se va face în alt loc decât acela unde se găsesc obiectele, ele vor fi duse la acel loc.

Dacă obiectele au să se vândă chiar în locul unde se află se va face îndată vânzarea.

ART. 442

Vânzarea la licitație se va face în mod public de către executorul judecătoresc, care va oferi spre vânzare fiecare bun în parte sau mai multe bunuri împreună, în funcție de natura și destinația lor.

ART. 443

Prețul de la care începe licitația este cel prevăzut în publicații sau anunțuri, potrivit art. 439 alin. 1.

Bunul se adjudecă celui care, după trei strigări succesive, făcute la intervale de timp care să permită opțiuni și supralicitări, oferă prețul cel mai mare, chiar și atunci când, în lipsă de alți concurenți, acesta a fost singurul ofertant.

Dacă nu se obține prețul de începere a licitației, la același termen, bunul va fi vândut la cel mai mare preț oferit. În toate cazurile, la preț egal va fi preferat cel care are un drept de preemțiune asupra bunului urmărit.

ART. 444

După adjudecarea bunului adjudecatarul este obligat să depună de îndată întregul preț, în numerar ori cu ordin de plată sau orice alt instrument legal de plată; la cererea sa, încuviințată de executorul judecătoresc, prețul se va putea depune în cel mult 5 zile.

Dacă prețul nu se va depune potrivit alin. 1, se va relua licitația sau, după caz, o altă modalitate de valorificare a bunului, iar primul adjudecatar este răspunzător atât de scăderea

prețului obținut la a doua vânzare, cât și de cheltuielile făcute pentru aceasta; sumele se vor stabili de către executorul judecătoresc prin proces-verbal cu putere de titlu executoriu și se vor reține cu precădere din suma depusă conform [art. 439¹](#).

Executorul judecătoresc va consemna de îndată sumele de bani încasate, păstrând dovada consemnării. Despre aceasta el va face mențiune și în procesul-verbal de licitație.

ART. 445

Creditorii urmăritori sau intervenienți nu pot să adjudece bunurile oferite spre vânzare la un preț mai mic de 75% din prețul de începere a licitației.

În cazul în care adjudecatar este însuși creditorul urmăritor, iar la urmărire nu participă alți creditori sau aceștia se află într-un rang de preferință inferior creditorului adjudecatar, el va putea depune în contul prețului creanța sa, în tot sau în parte.

ART. 446

Licitația se va închide de îndată ce din sumele obținute se pot acoperi creanțele ce se urmăresc, precum și toate cheltuielile de executare.

Executorul judecătoresc va declara închisă licitația și în cazul în care, în timpul acesteia, survine vreuna dintre situațiile prevăzute de [art. 371⁵](#) sau, după caz, de [art. 428](#).

ART. 447

După închiderea licitației executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal despre desfășurarea și rezultatul acesteia, care va fi semnat de executor, creditor, debitor, precum și de adjudecatar.

Executorul judecătoresc va elibera, sub semnătura sa, fiecărui adjudecatar în parte o dovadă care va cuprinde data și locul licitației, numele adjudecatarului, indicarea bunului adjudecat și, după caz, a prețului plătit sau care urmează să fie plătit.

Dovada eliberată fiecărui adjudecatar constituie titlu de proprietate asupra bunurilor vândute; în cazul titlurilor de credit nominative, adjudecatarul va putea obține transferul acestora pe numele său, în temeiul unei copii legalizate de pe acest proces-verbal.

În toate cazurile, predarea bunului se va face după achitarea integrală a prețului; până la predare adjudecatarul suportă riscul pieirii bunului adjudecat.

ART. 448

În cazul în care bunul sechestrat nu s-a putut vinde în condițiile prezentei secțiuni, orice creditor care, potrivit legii, putea cere executarea silită asupra bunurilor mobile ale debitorului îl poate prelua în contul creanței sale la prețul prevăzut de [art. 443](#) alin. 1. Dacă acest preț este mai mare decât valoarea creanței, creditorul poate prelua bunul numai dacă depune, în condițiile [art. 444](#) alin. 1, suma de bani ce reprezintă diferența dintre preț și valoarea creanței.

Dacă mai mulți creditori vor să preia bunul în condițiile alin. 1, acesta va fi atribuit potrivit ordinii de preferință stabilite de [art. 563](#) și [564](#).

Bunurile sechestrate, care nu au putut fi valorificate în condițiile prezentei secțiuni, rămân indisponibilizate cel mult 6 luni de la data sechestrului. În cursul acestui termen executorul poate proceda din nou la valorificarea acestor bunuri. Dacă nici după expirarea acestui termen bunurile nu pot fi valorificate, ele se restituie debitorului.

ART. 449

În cazul vânzărilor făcute în condițiile prezentei secțiuni nu este admisibilă nici o cerere de desființare a vânzării împotriva terțului adjudecatar care a plătit prețul, în afară de cazul în care a existat fraudă din partea acestuia.

Când adjudecatar a fost creditorul, vânzarea va putea fi desființată, dacă există temeii de nulitate.

Secțiunea a IV-a
Distribuția prețului

ART. 450

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 451

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

Secțiunea a V-a

Poprirea

ART. 452

(1) Sunt supuse executării silite prin poprire sumele de bani, titlurile de valoare sau alte bunuri mobile incorporale urmăribile datorate debitorului de o a treia persoană sau pe care aceasta i le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente.

(2) Nu sunt supuse executării silite prin poprire:

a) sumele care sunt destinate unei afectațiuni speciale prevăzute de lege și asupra cărora debitorul este lipsit de dreptul de dispoziție;

b) sumele reprezentând credite nerambursabile sau finanțări primite de la instituții sau organizații internaționale pentru derularea unor programe ori proiecte;

c) sumele necesare plății drepturilor salariale, dar nu mai mult de 6 luni de la data înființării popririi.

ART. 453

Poprirea se înființează la cererea creditorului, de executorul judecătoresc de la domiciliul sau sediul debitorului ori de la domiciliul sau sediul terțului poprit.

Pentru sumele datorate cu titlu de obligație de întreținere sau de alocație pentru copii, precum și în cazul sumelor datorate cu titlu de despăgubiri pentru repararea pagubelor cauzate prin moarte, vătămarea integrității corporale sau a sănătății, când executarea se face asupra salariului sau asupra altor venituri periodice cunoscute realizate de debitor, înființarea popririi se dispune de instanța de fond, din oficiu, de îndată ce hotărârea este executorie potrivit legii.

ART. 454

(1) Poprirea se înființează fără somație, prin adresă însoțită de o copie certificată de pe titlul executoriu, comunicată celei de-a treia persoane arătate la art. 452, înștiințându-se totodată și debitorul despre măsura luată.

(2) În adresa de poprire se va pune în vedere celei de-a treia persoane, care devine potrivit alin. 1 terț poprit, interdicția de a plăti debitorului sumele de bani sau bunurile mobile incorporale ce i le datorează ori pe care i le va datora, declarându-le poprite în măsura necesară pentru realizarea obligației ce se execută silit.

(2¹) Adresa de înființare a popririi va cuprinde numele și domiciliul debitorului persoană fizică ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor, precum și codul de identificare fiscală.

(2²) În cazul în care se solicită înființarea popririi pentru toate conturile unei persoane juridice, inclusiv pentru conturile subunităților fără personalitate juridică ale acesteia, se vor indica elementele de identificare pentru fiecare titular de cont în parte, respectiv pentru fiecare subunitate a societății debitoare.

(2³) În cazul în care adresa de înființare a popririi se adresează unei unități operaționale a unei bănci, poprirea va fi înființată asupra conturilor pe care debitoarea urmărită le are deschise la acea unitate.

(3) În cazul în care poprirea a fost înființată ca măsură asigurătorie și nu a fost desființată până la obținerea titlului executoriu, se va comunica terțului poprit copie certificată de pe titlul executoriu în vederea îndeplinirii obligațiilor prevăzute de art. 456.

(4) Indisponibilizarea sumelor de bani sau a bunurilor mobile corporale poprite va înceta dacă debitorul consemnează, cu afecțatiune specială, întreaga valoare a creanței la dispoziția creditorului urmăritor. Debitorul va înmâna recipisa de consemnare executorului judecătoresc, care va înștiința de îndată pe terțul poprit.

ART. 455

În cazurile prevăzute de art. 453 alin. 2 poprirea rămâne în ființă și atunci când debitorul își schimbă locul de muncă la o altă unitate sau este pensionat. În aceste cazuri, unitatea de la care pleacă debitorul va trimite actele prin care s-a înființat poprirea unității la care se află noul loc de muncă al debitorului sau organului competent de ocrotire socială care, de la data primirii acestor acte, devine terț poprit.

Dacă debitorul părăsește unitatea fără ca aceasta să cunoască noul loc de muncă, ea îl va încunoștința pe creditor despre această împrejurare. După aflarea noului loc de muncă al debitorului, creditorul îl va aduce la cunoștință unității de la care debitorul a plecat, pentru a se proceda potrivit alin. 1.

ART. 456

În termen de 15 zile de la comunicarea popririi, iar în cazul sumelor de bani datorate în viitor, de la scadența acestora, terțul poprit este obligat:

a) să consemneze suma de bani sau, după caz, să indisponibilizeze bunurile mobile corporale poprite și să trimită dovada executorului, în cazul popririi prevăzute la art. 453 alin. 1;

b) să plătească direct creditorului suma reținută și convenită acestuia, în cazul popririlor prevăzute de art. 453 alin. 2. La cererea creditorului suma îi va fi trimisă la domiciliul indicat sau, dacă este cazul, la reședința indicată, cheltuielile de trimitere fiind în sarcina debitorului.

Dacă sunt înființate mai multe popriri, terțul poprit va proceda potrivit alin. 1, comunicând, după caz, executorului ori creditorilor arătați la lit. a) și b) din același alineat numele și adresa celorlalți creditori, precum și sumele poprite de fiecare în parte.

ART. 457

(1) În cazul debitorului titular de conturi bancare, poprirea se înființează potrivit art. 453.

(1¹) În cazul popririi sumelor de bani din conturile bancare, pot face obiectul executării silite prin poprire atât soldul creditor al acestor conturi, cât și încasările viitoare.

(2) La data sesizării băncii, sumele existente, precum și cele provenite din încasările viitoare sunt indisponibilizate în măsura necesară realizării creanței. Din momentul indisponibilizării și până la achitarea integrală a obligațiilor prevăzute în titlul executoriu, inclusiv pe perioada suspendării executării silite prin poprire, terțul poprit nu va face nicio altă plată sau altă operațiune care ar putea diminua suma indisponibilizată, dacă legea nu prevede altfel.

(3) Dispozițiile alin. 2 sunt aplicabile și în cazurile în care poprirea se înființează asupra titlurilor de valoare sau altor bunuri mobile corporale urmăribile ce se află în păstrare la unități specializate.

(4) În cazul sumelor urmăribile reprezentând venituri și disponibilități în valută, băncile sunt autorizate să efectueze convertirea în lei a sumelor în valută, fără consimțământul titularului de

cont, la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a României pentru ziua respectivă, în vederea consemnării acestora potrivit dispozițiilor art. 456.

ART. 458

Executorul judecătoresc va proceda la eliberarea sau distribuirea sumei de bani consemnate, numai după împlinirea termenului de 15 zile de la primirea dovezii de consemnare a acestei sume.

Creditorilor care nu locuiesc sau nu-și au sediul în localitatea unde funcționează executorul, acesta le va trimite sumele plătite de terțul poprit pe cheltuiala debitorului.

ART. 459

În cazul în care sunt înființate mai multe popriri și sumele cuvenite creditorilor depășesc suma urmăribilă din veniturile debitorului, terțul poprit, în termenul prevăzut de art. 458 alin. 1, va reține și va consemna suma urmăribilă și va depune dovada consemnării la executorul judecătoresc. Distribuirea se va face potrivit dispozițiilor art. 562 - 571.

ART. 460

Dacă terțul poprit nu-și mai îndeplinește obligațiile ce-i revin pentru efectuarea popririi, inclusiv în cazul în care, în loc să consemneze suma urmăribilă a liberat-o debitorului poprit, creditorul, debitorul sau organul de executare, în termen de 3 luni de la data când terțul poprit trebuia să consemneze sau să plătească suma urmăribilă, poate sesiza instanța de executare, în vederea validării popririi.

Instanța va cita creditorul urmăritor, debitorul și terțul poprit și, dacă din probele administrate rezultă că terțul poprit datorează sume de bani debitorului, va da o hotărâre de validare a popririi prin care va obliga terțul poprit să plătească creditorului, în limita creanței, suma datorată debitorului, iar în caz contrar, va hotărî desființarea popririi. Terțul poprit, care, cu re-credință, a refuzat să-și îndeplinească obligațiile privind efectuarea popririi, va putea fi amendat, prin aceeași hotărâre, cu o sumă cuprinsă între 200 lei și 1.000 lei.

Dacă sumele sunt datorate periodic, poprirea se validează atât pentru sumele ajunse la scadență, cât și pentru cele care vor fi scadente în viitor, validarea producându-și efectele numai la data când sumele devin scadente.

După validarea popririi, terțul poprit va proceda, după caz, la consemnarea sau plata prevăzută la art. 456, în limita sumei determinate expres în hotărârea de validare. În caz de nerespectare a acestor obligații, executarea silită se va face împotriva terțului poprit, pe baza hotărârii de validare ce constituie titlu executoriu.

ART. 461

Dacă poprirea a fost înființată asupra unor titluri de valoare sau asupra altor bunuri mobile incorporale, executorul va proceda la valorificarea lor potrivit dispozițiilor secțiunii III din prezentul capitol, ținând seama și de reglementările speciale referitoare la aceste bunuri, precum și la eliberarea sau distribuirea sumelor obținute potrivit art. 562 - 571.

ART. 461¹

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 462

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

CAP. 3

Urmărirea silită a fructelor neculese și recoltelor prinse de rădăcini

ART. 463

Fructele neculese și recoltele prinse de rădăcini, care sunt ale debitorului, nu se pot urmări decât pe bază de titluri executorii; ele se pot însă sechestra potrivit art. 591 și următoarele.

ART. 464

Urmărirea acestor fructe nu se va putea face decât în 6 săptămâni înaintea coacerii lor și va fi precedată de o somație de plată cu două zile înaintea urmării. Sechestrarea însă se va putea face în orice timp.

ART. 465

Urmărirea acestor fructe se va face prin mijlocirea unui executor judecătoresc, față cu ofițerul de poliție, primarul sau unul din viceprimarii săi, sau în lipsa lor, a doi martori majori.

ART. 466

Dispozițiile art. 415 - 419, 421 și 422 se aplică în mod corespunzător.

ART. 467

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 468

Abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

ART. 469

Executorul judecătoresc va hotărî, după caz, vânzarea fructelor sau a recoltelor așa cum sunt prinse de rădăcini sau după ce vor fi culese.

ART. 470

Dispozițiile art. 437 și următoarele, precum și ale art. 562 - 571 se aplică în mod corespunzător.

ART. 471 - 487

Abrogate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

CAP. 4

Urmărirea silită asupra bunurilor imobile

Secțiunea I

Bunuri imobile care pot fi urmărite

ART. 488

Sunt supuse urmării silite imobiliare bunurile imobile.

Pot forma obiectul urmării silite imobiliare și dreptul de uzufruct asupra unui bun imobil, precum și dreptul de suprafață.

Dreptul de servitute poate fi urmărit silit numai o dată cu fondul dominant căruia îi profită.

ART. 489

Urmărirea imobilelor înscrise în cartea funciară se face pe corpuri de proprietate în întregimea lor.

Se pot urmări în mod separat construcțiile ce formează o proprietate distinctă de sol, drepturile privitoare la proprietatea pe etaje sau pe apartamente, precum și orice alte drepturi privitoare la bunuri pe care legea le declară imobile.

ART. 490

Urmărirea silită imobiliară se întinde deplin drept și asupra bunurilor accesorii imobilului, prevăzute de Codul civil.

Bunurile accesorii nu pot fi urmărite decât o dată cu imobilul.

ART. 491

Imobilul unui minor sau al unei persoane puse sub interdicție nu poate fi urmărit silit înaintea urmăririi mobilelor sale.

Dispozițiile alin. 1 nu împiedică executarea silită asupra unui imobil aflat în proprietatea comună a minorului sau a persoanei puse sub interdicție și a unei persoane cu capacitate deplină de exercițiu, dacă obligația prevăzută în titlul executoriu este comună.

ART. 492

Creditorul ipotecar poate urmări în același timp și imobilele neipotecate ale debitorului său.

În cazul în care se urmărește un imobil ipotecat înstrăinat, dobânditorul acestui bun, care nu este personal obligat pentru creanța ipotecară, poate să ceară instanței de executare urmărirea altor imobile ipotecate pentru aceeași obligație, aflate în posesiunea debitorului principal. Până la soluționarea cererii urmărirea imobilului ipotecat este suspendată.

Contestația prin care dobânditorul se opune la scoaterea la vânzare se va putea face numai în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii biroului de carte funciară prin care s-a dispus notarea în cartea funciară a somației de începere a urmăririi silită.

ART. 493

Creditorii personali ai unui debitor coproprietar sau codevălmaș nu vor putea să urmărească partea acestuia din imobilele aflate în proprietate comună, ci vor trebui să ceară mai întâi împărțea acestora.

Creditorii personali pot urmări însă cota-parte determinată a debitorului lor din imobilul aflat în coproprietate, fără a mai fi necesar să ceară împărțea.

Secțiunea a II-a

Formalitățile premergătoare vânzării la licitație

ART. 494

Imobilele urmărite silit se valorifică prin vânzare la licitație publică, vânzare directă și prin alte modalități admise de lege. Dispozițiile art. 431 sunt aplicabile.

ART. 495

În cazul în care obiectul executării silită îl formează mai multe bunuri imobile distincte ale debitorului, procedura de vânzare prin licitație publică se va îndeplini pentru fiecare bun în parte.

ART. 496

În vederea identificării imobilului urmărit, executorul judecătoresc se va deplasa la locul unde este situat acesta și va încheia un proces-verbal de situație. Procesul-verbal va cuprinde, pe lângă datele prevăzute la art. 504 alin. 1 pct. 1 - 3, 5, 6 și 14, și descrierea cât mai amănunțită a imobilului urmărit.

ART. 497

După întocmirea procesului-verbal de situație executorul va soma pe debitor că, dacă nu va plăti, se va trece la vânzarea imobilelor cuprinse în acest proces-verbal. Somația de plată ce va fi comunicată debitorului va cuprinde pe lângă cele arătate de art. 387 și datele de identificare a imobilului cuprinse în procesul-verbal de situație, precum și mențiunea că s-a luat măsura înscrierii în cartea funciară.

Executorul va lua măsuri ca somația prevăzută la alin. 1 să fie înscrisă în cartea funciară.

Când se urmăresc mai multe imobile, înscrise la același sau la birouri de carte funciară diferite, pentru o creanță garantată, cu ipotecă colectivă, somația se va înainta biroului de carte funciară la care este înscrisă ipoteca principală, care, după ce a săvârșit notările prevăzute de lege, va trimite din oficiu o copie de pe încheierile sale biroului de carte funciară secundară.

Drepturile reale înscrise după notarea somației de plată în cartea funciară nu vor putea fi opuse creditorului următor și adjudecatarului, în afară de cazurile expres prevăzute de lege sau de cazul în care creditorul sau adjudecatarul s-a declarat de acord cu acel act ori debitorul sau terțul dobânditor a consemnat sumele necesare acoperirii creanțelor ce se urmăresc, inclusiv dobânzile și cheltuielile de executare.

ART. 498

Închirierile sau arendările, precum și cesiunile de venituri făcute de debitor sau deținător după data înscrierii somației arătate la art. 497 alin. 1 nu vor fi opozabile creditorului următor sau adjudecatarului.

Închirierile sau arendările anterioare înscrierii somației sunt opozabile, în condițiile legii, atât creditorilor urmăritori, cât și adjudecatarului.

Chiriile sau arenzile plătite debitorului urmărit înainte de scadență nu pot fi opuse creditorilor urmăritori sau adjudecatarului decât dacă sunt constatate prin act scris cu dată certă.

ART. 499

După primirea somației debitorul poate cere instanței de executare, în termen de 10 zile de la comunicare, să-i încuviințeze ca plata integrală a datoriei, inclusiv dobânzile și cheltuielile de executare, să se facă din veniturile imobilului urmărit sau din alte venituri ale sale pe timp de 6 luni.

Instanța sesizată potrivit alin. 1 va cita părțile în camera de consiliu și se va pronunța de îndată prin încheiere irevocabilă. În caz de admitere a cererii debitorului, instanța va dispune suspendarea urmăririi silite imobiliare.

Pentru motive temeinice creditorul poate solicita instanței reluarea urmăririi înainte de expirarea termenului de 6 luni, dispozițiile alin. 2 fiind aplicabile în mod corespunzător.

Secțiunea a III-a

Vânzarea la licitație

ART. 500

Dacă în termen de 15 zile de la primirea somației debitorul nu plătește datoria, executorul judecătoresc va începe procedura de vânzare.

Executorul va stabili de îndată prețul imobilului, iar în cazul în care consideră necesar va cere părerea unui expert. Dispozițiile art. 411 alin. 3 sunt aplicabile.

Totodată, executorul va cere biroului de carte funciară să-i comunice drepturile reale și alte sarcini care grevează imobilul urmărit. Titularii acestor drepturi vor fi înștiințați despre executare și vor fi citați la termenele fixate pentru vânzarea imobilului.

Separat de prețul imobilului se va determina prin expertiză și valoarea drepturilor de uzufruct, uz, abitație sau servitute, dacă aceste drepturi au fost intabulate ulterior înscrierii vreunei ipotece; în cazul imobilelor înscrise în cartea funciară se va avea în vedere valoarea acestor drepturi menționată în cartea funciară, iar dacă nu este înscrisă, ea se va stabili, când este cazul, prin expertiză.

ART. 501

După emiterea somației și în tot cursul executării silite executorul judecătoresc poate numi un administrator-sechestrar dacă această măsură este necesară în vederea unei mai bune administrări a imobilului urmărit, precum încasarea veniturilor, efectuarea cheltuielilor necesare și apărarea în litigiile privitoare la acest bun. De asemenea, la cererea creditorului, executorul va numi un administrator-sechestrar.

Administrator-sechestrul poate fi numit creditorul, debitorul sau o altă persoană fizică ori persoană juridică.

Administratorul-sechestrul va consemna veniturile încasate și va depune recipisa la executor.

Când administrator-sechestrul este numită o altă persoană decât debitorul, executorul îi va fixa drept remunerație o sumă, ținând seama de activitatea depusă, stabilind totodată și modalitatea de plată.

ART. 502

În cazul neîndeplinirii obligațiilor stabilite în sarcina sa, administratorul-sechestrul, la cererea oricărei persoane interesate, poate fi revocat de către executorul judecătoresc.

De asemenea, la cerere, administratorul-sechestrul poate fi obligat la despăgubiri de către instanța de executare.

ART. 503

Dacă debitorul nu are alt mijloc de existență decât veniturile imobilului urmărit, la cererea acestuia, executorul judecătoresc, prin proces-verbal, poate să-i fixeze o cotă de cel mult 20% din aceste venituri pentru traiul lui și al familiei sale.

Împotriva măsurii luate de către executorul judecătoresc cei interesați se pot adresa instanței de executare. Instanța va cita părțile în termen scurt, în camera de consiliu, și va hotărî prin încheiere irevocabilă.

ART. 504

În termen de 5 zile de la stabilirea prețului imobilului executorul va întocmi și va afișa publicația de vânzare a acestuia, care va cuprinde următoarele mențiuni:

1. denumirea și sediul organului de executare;
2. numărul dosarului de executare;
3. numele și calitatea executorului;
4. numele și domiciliul ori, după caz, denumirea și sediul debitorului și creditorului;
5. titlul executoriu în temeiul căruia se face urmărirea imobiliară;
6. identificarea imobilului și descrierea lui sumară;
7. prețul la care a fost evaluat imobilul;

8. mențiunea, dacă va fi cazul, că imobilul se vinde grevat de drepturile de uzufruct, uz, abitație sau servitute, intabulate ulterior înscrierii vreunei ipoteci, și că, în cazul în care aceste creanțe nu ar fi acoperite la prima licitație, se va proceda, în aceeași zi, la o nouă licitație pentru vânzarea imobilului liber de acele drepturi. Prețul de la care vor începe aceste licitații va fi cel prevăzut de art. 509 alin. 3 și 4;

9. data, ora și locul vânzării la licitație;

10. invitația pentru toți cei care pretind vreun drept asupra imobilului să-l anunțe executorului înainte de data stabilită pentru vânzare;

11. invitația către toți cei care vor să cumpere imobilul să se prezinte la termenul de vânzare la locul fixat în acest scop și, până la acel termen, să prezinte oferte de cumpărare;

12. mențiunea că ofertanții sunt obligați să depună, până la termenul de vânzare, o cauțiune reprezentând 10% din prețul la care a fost evaluat imobilul;

13. data afișării publicației de vânzare;

14. semnătura și ștampila executorului judecătoresc.

Termenul stabilit pentru vânzare nu va fi mai scurt de 30 de zile și nici mai lung de 60 de zile de la afișarea publicației de vânzare la locul unde va avea loc licitația.

Publicația de vânzare se va afișa la sediul organului de executare și al instanței de executare, la locul unde se află imobilul urmărit, la sediul primăriei în a cărei rază teritorială este situat

imobilul, precum și la locul unde se desfășoară licitația, dacă acesta este altul decât locul unde este situat imobilul.

Executorul judecătoresc, la cererea celui interesat, va anunța vânzarea la licitație și într-un ziar de largă circulație.

Debitorul va fi înștiințat despre data, ora și locul vânzării.

Dispozițiile art. 439 alin. 2 sunt aplicabile.

ART. 505

În cazul în care se urmărește imobilul unui minor sau al unei persoane puse sub interdicție, o copie de pe publicația de vânzare a imobilului se depune și la parchetul de pe lângă instanța de executare.

ART. 506

Persoanele care vor să cumpere imobilul la licitație sunt obligate să depună la Trezoreria Statului, la Casa de Economii și Consemnațiuni C.E.C. - S.A. sau la orice altă instituție bancară, la dispoziția executorului judecătoresc, până la termenul stabilit pentru vânzare, o cauțiune reprezentând 10% din prețul de începere a licitației pentru termenul respectiv. Dovada consemnării va fi atașată ofertei de cumpărare.

Nu au obligația de a depune cauțiunea prevăzută la alin. 1 creditorii care au creanțe în rang util, potrivit ordinii de preferință prevăzute de art. 563 și 564.

De asemenea, sunt dispensate de cauțiunea prevăzută la alin. 1 persoanele care, împreună cu debitorul, dețin imobilul urmărit în proprietate comună pe cote-părți.

ART. 507

Vânzarea se face la sediul organului de executare sau al instanței de executare ori la locul unde este situat imobilul sau în orice alt loc, dacă se consideră că este mai potrivit pentru buna valorificare a acestuia. În comune vânzarea se poate efectua și la sediul primăriei în raza căreia este situat imobilul.

Debitorul nu poate licita nici personal, nici prin alte persoane.

ART. 508

Vânzarea la licitație se face în mod public și se va ține separat pentru fiecare imobil sau corp de proprietate.

Dacă mai multe corpuri de proprietate sunt grevate cu aceeași ipotecă sau dacă corpul de proprietate este compus din mai multe parcele, executorul judecătoresc va putea dispune, la cererea debitorului sau a creditorului urmăritor, ca vânzarea să se facă în același timp pentru mai multe corpuri de proprietate sau separat pentru fiecare parcelă în parte.

În cazul când corpurile de proprietate sau parcelele se vând separat, ordinea vânzării lor va fi arătată de debitor, iar în lipsa unei asemenea mențiuni, va fi stabilită de executor.

ART. 509

Licitația începe prin citirea de către executor a publicației de vânzare și a ofertelor primite până la acea dată.

Executorul va oferi spre vânzare imobilul, prin trei strigări succesive, la intervale de timp care să permită opțiuni și supralicitări, pornind de la prețul oferit care este mai mare decât cel la care s-a făcut evaluarea potrivit art. 500 alin. 2 sau, în lipsa unei asemenea oferte, chiar de la acest preț.

Dacă imobilul este grevat de vreun drept de uzufruct, uz, abitație sau servitute intabulate ulterior înscrierii vreunei ipoteci, la primul termen de vânzare strigările vor începe de la prețul cel mai mare oferit sau, în lipsă, de la cel fixat în publicație, scăzut cu valoarea acestor drepturi socotită potrivit art. 500 alin. 4.

Dacă din cauza existenței drepturilor arătate la alin. 3 nu s-a putut obține un preț suficient pentru acoperirea creanțelor ipotecare înscrise anterior, socotite după datele din cartea funciară, executorul judecătoresc va relua în aceeași zi licitația pentru vânzarea imobilului liber de acele drepturi; în acest caz, strigările vor începe de la prețul menționat în publicația de vânzare, fără scăderea arătată în alin. 3.

În cazul în care nu este oferit nici prețul la care imobilul a fost evaluat, vânzarea se va amâna la un alt termen, de cel mult 60 de zile, pentru care se va face o nouă publicație în condițiile art. 504 alin. 3. La acest termen licitația va începe de la prețul de 75% din cel la care imobilul a fost evaluat. Dacă nu se obține prețul de începere a licitației, la același termen bunul va fi vândut la cel mai mare preț oferit. Vânzarea se va putea face chiar dacă se prezintă o singură persoană care oferă prețul de la care începe licitația.

ART. 510

Executorul va declara adjudecatar persoana care, la termenul de licitație, a oferit prețul de vânzare potrivit dispozițiilor art. 509. La preț egal va fi preferat cel care are un drept de preemțiune asupra bunului urmărit.

În toate cazurile, creditorii urmăritori sau intervenienți nu pot să adjudece bunurile oferite spre vânzare la un preț mai mic de 75% din cel la care imobilul a fost evaluat.

ART. 511

Executorul va întocmi un proces-verbal despre desfășurarea și rezultatul fiecărei licitații. În procesul-verbal vor fi menționați toți cei care au participat la licitație, sumele oferite de fiecare participant, precum și adjudecatarul imobilului. Procesul-verbal va fi semnat de executor, creditor, debitor și de adjudecatar.

ART. 512

Adjudecatarul imobilului va depune prețul la dispoziția executorului judecătoresc în termen de cel mult 30 de zile de la data vânzării, ținându-se seama de cauțiunea depusă în contul prețului.

Când adjudecatar este un creditor, el poate depune creanța sa în contul prețului, fiind obligat, dacă este cazul, să depună diferența de preț. Dacă există alți creditori care au un drept de preferință în condițiile art. 563 și 564, el va depune până la concurența prețului de adjudecare și suma necesară pentru plata creanțelor lor, în măsura în care acestea nu sunt acoperite prin diferența de preț.

ART. 513

Dacă adjudecatarul nu depune prețul în termenul prevăzut de art. 512 alin. 1, imobilul se va scoate din nou în vânzare în contul acestuia, el fiind obligat să plătească cheltuielile prilejuite de noua licitație și eventuala diferență de preț. Adjudecatarul va putea să achite la termenul de licitație prețul oferit inițial, caz în care va fi obligat numai la plata cheltuielilor cauzate de noua licitație.

Dacă la noul termen de licitație imobilul nu a fost vândut, fostul adjudecatar este obligat să plătească toate cheltuielile prilejuite de urmărirea imobilului.

Suma datorată potrivit alin. 1 și 2 de fostul adjudecatar se stabilește de executor prin procesul-verbal de licitație, care constituie titlu executoriu. Această sumă se va reține cu precădere din cauțiunea depusă.

ART. 514

După adjudecarea imobilului către unul dintre participanții la licitație, executorul, la cerere, va dispune restituirea cauțiunilor depuse de ceilalți participanți, procedând, când este cazul, potrivit dispozițiilor art. 513 alin. 3.

ART. 515

La cererea adjudecatarului, executorul judecătoresc, cu acordul creditorului, poate stabili plata prețului în rate, numărul acestora, cuantumul și data scadenței lor, precum și suma care se plătește de îndată drept avans.

Secțiunea a IV-a

Actul de adjudecare

ART. 516

După plata integrală a prețului sau a avansului prevăzut la art. 515 și după expirarea termenului de 15 zile prevăzut la art. 401 alin. 1 lit. a), executorul, pe baza procesului-verbal de licitație, va întocmi actul de adjudecare, care va cuprinde următoarele mențiuni:

1. denumirea și sediul organului de executare;
2. numele și calitatea executorului;
3. numărul și data procesului-verbal de licitație;
4. numele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul debitorului și adjudecatarului;
5. prețul la care s-a vândut și modalitatea de achitare în cazul în care vânzarea s-a făcut cu plata în rate;
6. mențiunea, dacă este cazul, că imobilul s-a vândut grevat de drepturile de uzufruct, uz, abitație sau servitute, ori, după caz, liber de aceste drepturi, în condițiile prevăzute de art. 509 alin. 3 și 4;
7. datele de identificare a imobilului;
8. mențiunea că actul de adjudecare este titlu de proprietate și că poate fi înscris în cartea funciară, precum și a faptului că, pentru adjudecatar, constituie titlu executoriu împotriva debitorului, dacă imobilul se află în posesiunea acestuia din urmă, sau împotriva oricărei persoane care are în posesiune ori deține în fapt, fără niciun titlu, imobilul adjudecat;
9. mențiunea că, pentru creditor, actul de adjudecare constituie titlu executoriu împotriva cumpărătorului care nu plătește diferența de preț, în cazul în care vânzarea s-a făcut cu plata prețului în rate;
10. semnătura și ștampila executorului, precum și semnătura adjudecatarului.

ART. 517

Un exemplar de pe actul de adjudecare se va preda dobânditorului spre a-i servi ca titlu de proprietate și pentru a fi înscris în cartea funciară.

În cazul în care imobilul a fost vândut cu plata prețului în rate, executorul va înainta un exemplar al actului de adjudecare biroului de carte funciară pentru a înscrie în cartea funciară interdicția de înstrăinare și grevare a imobilului până la plata integrală a prețului și a dobânzii corespunzătoare.

Executorul va preda, totodată, un exemplar al actului de adjudecare creditorului următor, care îi va servi ca titlu executoriu împotriva cumpărătorului, dacă acesta nu plătește diferența de preț.

Secțiunea a V-a

Efectele adjudecării

ART. 518

Prin actul de adjudecare proprietatea imobilului sau, după caz, un alt drept real care a făcut obiectul urmăririi silite se transmite de la debitor la adjudecatar. De la această dată

adjudecatorul are dreptul la fructe și venituri, datorează dobânzile până la plata integrală a prețului și suportă toate sarcinile imobilului.

Prin intabulare, adjudecatorul dobândește dreptul de a dispune de imobilul cumpărat, potrivit regulilor de carte funciară.

De la data intabulării imobilul rămâne liber de orice ipotecă sau alte sarcini privind garantarea drepturilor de creanță, creditorii putându-și realiza aceste drepturi numai din prețul obținut. Dacă prețul de adjudecare se plătește în rate, sarcinile se sting la plata ultimei rate.

Ipotecile și celelalte sarcini reale, precum și drepturile reale intabulate după notarea somației în cartea funciară se vor radia din oficiu, afară de acelea pentru care adjudecatorul ar conveni să fie menținute; de asemenea, vor fi radiate din oficiu drepturile reale intabulate ulterior înscrierii vreunei ipotecă, dacă vânzarea s-a făcut în condițiile prevăzute de art. 509 alin. 4, toate notările făcute cu urmărirea silită, precum și interdicția de înstrăinare sau de grevare, dacă există, inclusiv promisiunea de a încheia un contract viitor, dacă până la întocmirea actului de adjudecare beneficiarul promisiunii nu și-a înscris în cartea funciară dreptul dobândit în temeiul contractului care a făcut obiectul acesteia.

Dacă imobilul a fost cumpărat cu plata prețului în rate, cumpărătorul nu îl va putea înstrăina sau greva, fără încuviințarea creditorilor urmăritori, înainte de plata integrală a prețului.

ART. 519

Locațiunea și celelalte acte juridice privitoare la imobil rămân în ființă sau, după caz, încetează, potrivit legii.

Plățile făcute înainte de scadență de către locatar sau alte persoane interesate sunt supuse dispozițiilor art. 498 alin. 3.

Secțiunea a VI-a

Dispoziții speciale

ART. 520

Orice cerere de evicțiune, totală sau parțială, privind imobilul adjudecat este stinsă, dacă imobilul adjudecat era înscris în cartea funciară și dacă, de la data înregistrării cererii de înscriere formulate de dobânditorul anterior al dreptului înscris în folosul terțului adjudecat, au trecut cel puțin 3 ani.

În cazul imobilelor înscrise pentru prima dată în cartea funciară, în temeiul actului de adjudecare, cererea de evicțiune se va prescrie în termen de 3 ani de la data înscrierii actului de adjudecare în cartea funciară. Această prescripție curge și împotriva dispăruților, minorilor și persoanelor puse sub interdicție.

ART. 521

În cazul în care cererea de evicțiune este introdusă înainte de împărțea prețului de adjudecare, instanța de executare, la solicitarea adjudecatorului, va putea să suspende, cu sau fără cauțiune, împărțea prețului până la judecarea definitivă a cererii de evicțiune.

ART. 522

Dacă a fost evins total sau parțial, adjudecatorul îl poate acționa pe debitorul urmărit pentru a fi despăgubit.

În măsura în care nu se poate îndestula de la debitor, adjudecatorul îi poate acționa pe creditorii care au încasat prețul de adjudecare, în limita sumei încasate de aceștia.

ART. 523

În tot cursul executării silite asupra bunurilor imobile, debitorul sau altă persoană interesată poate obține desființarea măsurilor asigurătorii sau de executare, consemnând la dispoziția

creditorului urmăritor întreaga valoare a creanței, cu toate accesoriile și cheltuielile de executare.

Dispozițiile art. 428 alin. 2 - 4 se aplică în mod corespunzător.

În cazul în care cererea este admisă, instanța, cu acordul debitorului, va dispune și eliberarea sumei în mâinile creditorului.

ART. 524 - 561

Abrogate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

CAP. 5

Eliberarea și distribuirea sumelor realizate prin executarea silită

ART. 562

Suma de bani realizată prin executarea silită se eliberează creditorului urmăritor până la acoperirea integrală a drepturilor sale, iar suma rămasă disponibilă se predă debitorului.

ART. 563

În cazul în care executarea silită a fost pornită de mai mulți creditori sau când, până la eliberarea sau distribuirea sumei rezultate din executare, au depus și alți creditori titlurile lor, executorul judecătoresc procedează la distribuirea sumei potrivit următoarei ordini de preferință, dacă legea nu prevede altfel:

a) creanțele reprezentând cheltuieli de judecată, pentru măsuri asigurătorii sau de executare silită, pentru conservarea bunurilor al căror preț se distribuie, precum și orice alte cheltuieli făcute în interesul comun al creditorilor;

b) creanțele reprezentând salarii și alte datorii asimilate acestora, pensiile, sumele cuvenite șomerilor, potrivit legii, ajutoarele pentru întreținerea și îngrijirea copiilor, pentru maternitate, pentru incapacitate temporară de muncă, prevenirea îmbolnăvirilor, refacerea sau întărirea sănătății, ajutoarele de deces, acordate în cadrul asigurărilor sociale, precum și creanțele reprezentând obligația de reparare a pagubelor cauzate prin moarte, vătămarea integrității corporale sau a sănătății;

c) creanțele rezultând din obligația de întreținere, alocații pentru copii sau obligația de plată a altor sume periodice destinate asigurării mijloacelor de existență;

d) creanțele bugetare provenite din impozite, taxe, contribuții și din alte sume stabilite potrivit legii, datorate bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, bugetelor locale și bugetelor fondurilor speciale;

e) creanțele rezultând din împrumuturi acordate de stat;

f) creanțele reprezentând despăgubiri pentru repararea pagubelor pricinuite proprietății publice prin fapte ilicite;

g) creanțele rezultând din împrumuturi bancare, din livrări de produse, prestări de servicii sau executări de lucrări, precum și din chirii sau arenze;

h) creanțele reprezentând amenzi cuvenite bugetului de stat sau bugetelor locale;

i) alte creanțe.

În cazul creanțelor care au aceeași ordine de preferință, dacă legea nu prevede altfel, suma realizată se repartizează între creditori proporțional cu creanța fiecăruia.

ART. 564

Dacă există creditori care, asupra bunului vândut, au drepturi de gaj, ipotecă sau alte drepturi de preferință conservate, în condițiile prevăzute de lege, la distribuirea sumei rezultate din vânzarea bunului, creanțele lor vor fi plătite înaintea creanțelor prevăzute la art. 563 alin. 1 lit. b).

ART. 565

Dobânzile și penalitățile sau alte asemenea accesorii ale creanței principale vor urma ordinea de preferință a acestei creanțe.

ART. 566

În cazul în care unul dintre titlurile depuse de creditorii urmăritori conține obligația debitorului de a plăti o sumă de bani în mod periodic, iar bunurile rămase în patrimoniul debitorului după efectuarea executării sau veniturile sale nu asigură plata în viitor a ratelor datorate, executorul judecătoresc sau partea interesată va sesiza instanța în circumscripția căreia se face executarea. Instanța va stabili suma globală cu care creditorul va participa la distribuirea sumei realizate prin urmărire. Încheierea se dă cu citarea părților și este supusă numai recursului.

Dacă debitorul a decedat și se constată că, în raport cu numărul moștenitorilor, locul unde aceștia se găsesc, modul în care s-a făcut împărțeala moștenirii sau cu alte asemenea împrejurări, plata în rate a creanțelor este greu de realizat, instanța poate, la cererea creditorului, să procedeze potrivit alin. 1, stabilind suma totală ce se cuvine creditorului, precum și suma pe care o va plăti fiecare moștenitor în parte.

ART. 567

Creanțele condiționale sau afectate de un termen suspensiv se vor plăti potrivit ordinii de preferință prevăzute la art. 563 și 564.

Dacă condiția este rezolutorie, nu se va putea elibera creditorului suma convenită decât dacă acesta va da o cauțiune sau va constitui o ipotecă în favoarea celor care ar trebui să se folosească de această sumă în cazul îndeplinirii condiției.

Dacă condiția este suspensivă, suma convenită creditorului va fi distribuită creditorilor care vin după acesta, dacă aceștia vor da o cauțiune sau vor constitui o ipotecă pentru a garanta restituirea sumei primite în caz de îndeplinire a condiției.

În cazul în care creditorii prevăzuți la alin. 2 și 3 nu dau o cauțiune sau nu constituie o ipotecă, suma se va consemna la Casa de Economii și Consemnațiuni până la îndeplinirea condiției rezolutorii sau suspensive.

ART. 568

Dacă creanța este afectată de un termen suspensiv, aceasta se va plăti chiar dacă termenul nu s-a împlinit. Când o astfel de creanță este fără dobândă, plata înainte de termen nu se va face decât dacă se scade dobânda convenită până la împlinirea termenului. Dacă însă creditorul nu este de acord să se facă scăderea, partea sa se va consemna la Casa de Economii și Consemnațiuni, pentru a fi eliberată la împlinirea termenului.

ART. 569

Eliberarea sau distribuirea sumei rezultate din executare se poate face numai după trecerea unui termen de 15 zile de la data depunerii sumei, când executorul va proceda, după caz, la eliberarea sau distribuirea acesteia, cu citarea părților și a creditorilor care și-au depus titlurile.

În cazul valorificării bunurilor grevate de un drept de gaj ori ipotecă sau de alte drepturi reale dobândite după înscrierea vreunei garanții reale asupra acestor bunuri, despre care a luat cunoștință în condițiile art. 425 ori art. 500 alin. 3, executorul este obligat să încunoștințeze din oficiu pe creditorii în favoarea cărora au fost constituite aceste sarcini, pentru a participa la distribuirea prețului.

În acest caz, titularii drepturilor de uzufruct, uz, abitație și servitute, stinse prin adjudecare, vor fi trecuți în ordinea înscrierii cu valoarea acestor drepturi înscrise în cartea funciară, iar dacă nu este înscrisă, cu valoarea determinată potrivit art. 500 alin. 4, care poate fi contestată în condițiile art. 570 alin. 2.

ART. 570

Despre eliberarea sau distribuirea sumei rezultate din executare, executorul va întocmi de îndată un proces-verbal, care se va semna de persoanele interesate care sunt prezente.

Cel nemulțumit de modul stabilit pentru eliberarea sau distribuirea sumei rezultate din executare poate cere executorului să consemneze obiecțiile sale în procesul-verbal, care poate fi contestat în termen de 3 zile. Contestația suspendă de drept eliberarea sau, după caz, distribuirea. Judecata ei se face de urgență și cu precădere, cu citarea în termen scurt a părților.

ART. 571

După întocmirea procesului-verbal prevăzut de art. 570 alin. 1 nici un creditor nu mai este în drept să ceară a participa la distribuirea sumelor rezultate din executarea silită.

CAP. 6

Predarea silită a bunurilor și executarea silită a altor obligații de a face sau de a nu face

Secțiunea I

Dispoziții comune

ART. 572

În cazul în care obligația debitorului prevăzută în titlul executoriu constă în lăsarea posesiunii unui bun, în predarea unui bun ori a folosinței acestuia, în desființarea unei construcții, plantații sau a altei lucrări ori în îndeplinirea oricărei alte activități stabilite pentru realizarea drepturilor creditorului, iar debitorul nu execută de bunăvoie obligația sa în termenul prevăzut în somație, executorul sau, după caz, creditorul, în raport cu împrejurările cauzei și natura obligației ce se execută, va proceda fie la executarea silită, fie va sesiza instanța de executare în vederea aplicării unei amenzi civile.

ART. 573

Dacă creditorul justifică o nevoie urgentă sau există pericol ca debitorul să se sustragă de la urmărire, președintele instanței de executare va putea dispune, prin încheiere irevocabilă, dată fără citarea părților, ca executarea silită a obligațiilor prevăzute la art. 572 să se facă de îndată, fără somație.

ART. 574

Dacă în titlul executoriu nu s-a stabilit ce sumă urmează a fi plătită ca echivalent al valorii lucrului în cazul imposibilității predării acestuia, instanța de executare, la cererea creditorului, va stabili această sumă prin hotărâre dată cu citarea părților.

Hotărârea este executorie și este supusă recursului. Suspendarea executării acestei hotărâri nu se va putea obține decât cu consemnarea sumei stabilite. Dispozițiile art. 428 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Pe baza cererii prevăzute la alin. 1 instanța va putea înființa măsuri asigurătorii.

Secțiunea a II-a

Predarea silită a bunurilor mobile

ART. 575

Dacă partea obligată să predea un bun mobil, determinat prin calitate și cantitate, nu-și îndeplinește obligația în termen de o zi de la primirea somației, predarea lui se va face prin executare silită.

ART. 576

În vederea executării silită a obligației prevăzute la art. 575, executorul judecătoresc va ridica bunul urmărit de la debitor sau de la persoana la care se află, punându-l pe creditor în drepturile sale, stabilite prin titlul executoriu.

ART. 577

Executorul judecătoresc va încheia, în condițiile art. 388, un proces-verbal despre îndeplinirea executării, stabilind totodată cheltuielile de executare pe care urmează să le plătească debitorul. Procesul-verbal constituie titlu executoriu în privința cheltuielilor de executare stabilite în sarcina debitorului.

Secțiunea a III-a

Predarea silită a bunurilor imobile

ART. 578

Dacă partea obligată să părăsească ori să predea un imobil nu-și îndeplinește această obligație în termen de 5 zile de la primirea somației, ea va fi îndepărtată prin executare silită, iar imobilul va fi predat celui îndreptățit.

ART. 579

În vederea executării silită a obligației prevăzute la art. 578, executorul judecătoresc va soma pe debitor să părăsească de îndată imobilul, iar în caz de împotrivire, va elibera imobilul cu ajutorul forței publice, punând pe creditor în drepturile sale.

ART. 580

Dacă executarea privește un imobil în care se găsesc bunuri mobile ce nu formează obiectul executării și pe care debitorul nu le ridică singur, executorul va încredința aceste bunuri în păstrarea unui custode, pe cheltuiala debitorului.

ART. 580¹

Despre îndeplinirea executării potrivit prevederilor prezentei secțiuni executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal, dispozițiile art. 577 fiind aplicabile.

Secțiunea a IV-a

Executarea silită a altor obligații de a face sau a obligațiilor de a nu face

ART. 580²

Dacă debitorul refuză să îndeplinească o obligație de a face cuprinsă într-un titlu executoriu, în termen de 10 zile de la primirea somației, creditorul poate fi autorizat de instanța de executare, prin încheiere irevocabilă, dată cu citarea părților, să o îndeplinească el însuși sau prin alte persoane, pe cheltuiala debitorului.

ART. 580³

(1) Dacă obligația de a face nu poate fi îndeplinită prin altă persoană decât debitorul, acesta poate fi constrâns la îndeplinirea ei, prin aplicarea unei amenzi civile. Instanța sesizată de creditor poate obliga pe debitor, prin încheiere irevocabilă, dată cu citarea părților, să plătească, în favoarea statului, o amendă civilă de la 20 lei la 50 lei, stabilită pe zi de întârziere până la executarea obligației prevăzute în titlul executoriu.

(2) Dacă în termen de 6 luni debitorul nu va executa obligația prevăzută în titlul executoriu, la cererea creditorului, instanța care a dispus obligarea debitorului la plata unei amenzi civile pe zi de întârziere în favoarea statului va fixa suma datorată statului cu acest titlu, prin încheierea irevocabilă, dată cu citarea părților, iar pentru acoperirea prejudiciilor cauzate prin

neîndeplinirea obligației prevăzute de alin. 1, creditorul poate cere obligarea debitorului la daune-interese; în acest din urmă caz, dispozițiile art. 574 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Amenda civilă va putea fi anulată, în tot sau în parte, ori redusă, dacă debitorul execută obligația prevăzută în titlul executoriu sau, după caz, pentru alte motive temeinice, pe cale de contestație la executare.

(4) Încheierile date în condițiile prezentului articol sunt executorii și se comunică din oficiu, prin grija grefierului de ședință, organelor fiscale competente în vederea executării silite, potrivit Codului de procedură fiscală.

(5) Pentru neexecutarea obligațiilor prevăzute în prezentul articol nu se pot acorda daune cominatorii.

ART. 580⁴

Dispozițiile prevăzute în secțiunea de față sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul când titlul executoriu cuprinde o obligație de a nu face.

Creditorul va putea cere instanței de executare să fie autorizat, prin încheiere irevocabilă, dată cu citarea părților, să desființeze el însuși sau prin alte persoane, dacă este cazul, pe socoteala debitorului, lucrările făcute de acesta împotriva obligației de a nu face.

ART. 580⁵

În cazurile prevăzute de art. 580² și 580⁴, dacă debitorul se opune la executarea obligației de către creditor, acesta va putea obține, prin intermediul executorului judecătoresc, concursul organelor de poliție, jandarmerie sau al altor agenți ai forței publice, după caz.

CARTEA a VI-a

Proceduri speciale

CAP. 1

Ordonanțe președințiale

ART. 581

Instanța va putea să ordone măsuri vremelnice în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept care s-ar păgubi prin întârziere, pentru prevenirea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara, precum și pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi cu prilejul unei executări.

Cererea de ordonanță președințială se va introduce la instanța competentă să se pronunțe asupra fondului dreptului.

Ordonanța va putea fi dată și fără citarea părților și chiar atunci când există judecată asupra fondului. Judecata se face de urgență și cu precădere. Pronunțarea se poate amâna cu cel mult 24 de ore, iar motivarea ordonanței se face în cel mult 48 de ore de la pronunțare.

Ordonanța este vremelnică și executorie. Instanța va putea hotărî ca executarea să se facă fără somație sau fără trecerea unui termen.

ART. 582

Ordonanța este supusă recursului în termen de 5 zile de la pronunțare, dacă s-a dat cu citarea părților, și de la comunicare, dacă s-a dat fără citarea lor.

Instanța de recurs poate suspenda executarea până la judecarea recursului, dar numai cu plata unei cauțiuni al cărei quantum se va stabili de către aceasta.

Recursul se judecă de urgență și cu precădere, cu citarea părților. Dispozițiile art. 581 alin. 3 referitoare la amânarea pronunțării și redactarea ordonanței sunt aplicabile.

Împotriva executării ordonanței președințiale se poate face contestație.

CAP. 2

Refacerea înscrisurilor și hotărârilor dispărute

ART. 583

Dosarele sau înscrisurile privitoare la o pricină în curs de judecată, dispărute în orice chip, se pot reface de însăși instanța investită cu judecarea pricinii.

Spre acest sfârșit, instanța va fixa termen, chiar din oficiu, citând părțile, martorii și experții; va cere copii de pe înscrisurile ce i-au fost trimise de autorități și de care părțile s-au folosit sau de pe înscrisurile depuse de părți, dispunând totodată să se scoată din registrele instanței toate datele privitoare la înscrisurile ce se refac.

Copiile legalizate de pe înscrisurile dispărute ce se află în stăpânirea părților, ori altor persoane sau autorităților pot folosi la refacerea dosarului.

Încheierea de refacere nu se va putea ataca decât o dată cu fondul.

Înscrisurile astfel refăcute țin locul originalelor, până la găsirea acestora.

ART. 584

Dacă dosarul sau înscrisurile dispărute priveau o pricină în care se pronunțase o hotărâre de către prima instanță și împotriva căreia se făcuse apel, această hotărâre se va reface după cel de-al doilea exemplar al hotărârii păstrat de prima instanță; iar dacă și acel exemplar ar fi dispărut, vor putea folosi la refacere copiile legalizate de pe hotărâre, ce s-au încredințat părților sau altor persoane.

În acest scop, instanța va putea dispune să se facă, din oficiu, publicații într-un ziar mai răspândit, cu arătarea ca orice posesor al unei copii de pe hotărâre să o depună la grefa instanței care a ordonat publicația.

Dacă hotărârea nu se poate reface pe calea arătată la alin. 1 și 2, se va trece la refacerea ei de către instanța de apel, potrivit dispozițiilor art. 583.

Dacă dosarul, inclusiv hotărârea, nu se poate reface nici potrivit alin. 3, instanța de apel va judeca din nou pricina în fond. Pentru judecata din nou a cauzei, părțile sunt obligate să facă dovada că între ele a existat litigiul ce face obiectul rejudecării și că acesta a fost soluționat prin hotărâre judecătorească. Dovada se va face cu orice înscrisuri sau extrase din registrele ori din alte evidențe ale instanței judecătorești sau ale altor autorități.

ART. 585

Instanța care a pronunțat hotărârea dispărută va proceda în toate cazurile la refacerea acesteia potrivit dispozițiilor art. 583 și 584.

Dacă în cursul judecății a fost găsită hotărârea dispărută, cererea va fi respinsă.

De asemenea, dacă ulterior judecății hotărârea dispărută a fost găsită, hotărârea refăcută potrivit dispozițiilor arătate la alin. 1 va fi anulată de către instanța care a pronunțat-o.

CAP. 3

Despre oferte de plată și consemnații

ART. 586

Când debitorul va voi să plătească aceea ce e dator și creditorul nu va voi să primească plata, debitorul e în drept a face ofertă reală și a consemna ce e dator.

ART. 587

Spre acest sfârșit el va face creditorului, prin mijlocirea unui executor judecătoresc de lângă instanța domiciliului acestuia sau a domiciliului ales, o somație, ca să primească valoarea datorată.

În acea somație se va arăta ziua, ora și locul, când și unde suma sau obiectul oferit are să-i fie predat.

ART. 588

Dacă creditorul nu voiește să se prezinte sau să primească suma sau obiectul oferit, executorul judecătoresc va încheia proces-verbal și va arăta dacă creditorul a iscălit ori n-a putut sau n-a voit să iscălească.

Debitorul, în acest caz, va putea, spre a se libera, să consemneze suma sau bunul oferit la Casa de Economii și Consemnațiuni C.E.C. - S.A. sau, după caz, la o unitate specializată, iar recipisa se va depune la executorul judecătoresc de pe lângă instanța domiciliului creditorului.

ART. 589

Cererea ce s-ar putea face înaintea judecătoriei, sau pentru ca să se întărească, sau pentru ca să se anuleze aceste oferte și consemnații, se va face prin osebită petiție, după regulile stabilite pentru cererea principală.

ART. 590

Se vor aplica celelalte rânduieli ale Codului civil, privitoare la ofertele de plată și la consemnații, cuprinse în art. 1114 - 1121 inclusiv, afară de alin. 8 din art. 1115 și alin. 3 și 4 din art. 1116.

CAP. 4

Măsurile asigurătorii

Secțiunea I

Sechestrul asigurător

ART. 591

Creditorul care nu are titlu executoriu, dar a cărui creanță este constatată prin act scris și este exigibilă, poate solicita înființarea unui sechestrul asigurător asupra bunurilor mobile și imobile ale debitorului, dacă dovedește că a intentat acțiune. El poate fi obligat la plata unei cauțiuni în cuantumul fixat de către instanță.

Același drept îl are și creditorul a cărui creanță nu este constatată în scris, dacă dovedește că a intentat acțiune și depune, o dată cu cererea de sechestrul, o cauțiune de jumătate din valoarea reclamată.

Instanța poate încuviința sechestrul asigurător chiar dacă creanța nu este exigibilă, în cazurile în care debitorul a micșorat prin fapta sa asigurările date creditorului sau nu a dat asigurările promise ori atunci când este pericol ca debitorul să se sustragă de la urmărire sau să-și ascundă ori să-și risipească averea. În aceste cazuri, creditorul trebuie să dovedească îndeplinirea celorlalte condiții prevăzute de alin. 1 și să depună o cauțiune al cărei cuantum va fi fixat de către instanță.

ART. 592

Cererea de sechestrul asigurător se adresează instanței care judecă procesul.

Instanța va decide de urgență, în camera de consiliu, fără citarea părților, prin încheiere executorie, fixând totodată, dacă este cazul, cuantumul cauțiunii și termenul înăuntrul căruia urmează să fie depusă aceasta. Încheierea este supusă numai recursului, în termen de 5 zile de la comunicare. Recursul se judecă de urgență și cu precădere, cu citarea în termen scurt a părților.

Dispozițiile art. 581 alin. 3 privitoare la pronunțarea și redactarea hotărârii se aplică atât la soluționarea cererii, cât și la judecarea recursului.

Nedepunerea cauțiunii în termenul fixat de instanță atrage desființarea de drept a sechestrului. Aceasta se constată prin încheiere irevocabilă, dată fără citarea părților.

ART. 593

Măsura sechestrului asigurător se aduce la îndeplinire de către executorul judecătoresc, potrivit regulilor privitoare la executarea silită, care se aplică în mod corespunzător.

În cazul bunurilor mobile, executorul va aplica sechestrul asupra bunurilor urmăribile numai în măsura necesară realizării creanței.

Sechestrul asigurător pus asupra unui imobil se va înscrie de îndată în cartea funciară. Înscrierea face opozabil sechestrul tuturor aceluia care, după înscriere, vor dobândi vreun drept asupra imobilului respectiv.

Împotriva modului de aducere la îndeplinire a măsurii sechestrului cel interesat va putea face contestație.

ART. 594

Dacă debitorul va da, în toate cazurile, garanție îndestulătoare, instanța va putea ridica, la cererea debitorului, sechestrul asigurător. Cererea se soluționează în camera de consiliu, de urgență și cu citarea în termen scurt a părților, prin încheiere supusă numai recursului în termen de 5 zile de la pronunțare. Recursul se judecă de urgență și cu precădere. Dispozițiile art. 592 alin. 3 se aplică în mod corespunzător.

ART. 595

În cazul în care cererea principală, în temeiul căreia a fost încuviințată măsura asigurătorie, a fost anulată, respinsă sau perimată prin hotărâre irevocabilă, ori dacă cel care a făcut-o a renunțat la judecarea acesteia, debitorul poate cere ridicarea măsurii de către instanța care a încuviințat-o. Asupra cererii instanța se pronunță prin încheiere irevocabilă, dată fără citarea părților. Dispozițiile art. 593 se aplică în mod corespunzător.

ART. 596

Valorificarea bunurilor sechestrate nu se va putea face decât după ce creditorul a obținut titlul executoriu.

Secțiunea a II-a

Poprirea asigurătorie

ART. 597

Poprirea asigurătorie se poate înființa asupra sumelor de bani, titlurilor de valoare sau altor bunuri mobile incorporale urmăribile datorate debitorului de o a treia persoană sau pe care aceasta i le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente, în condițiile stabilite de art. 591.

Dispozițiile art. 592 - 595 se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a III-a

Sechestrul judiciar

ART. 598

Ori de câte ori există un proces asupra proprietății sau altui drept real principal, asupra posesiunii unui bun mobil sau imobil, ori asupra folosinței sau administrării unui bun proprietate comună, instanța competentă pentru judecarea cererii principale va putea să încuviințeze, la cererea celui interesat, punerea sub sechestrul judiciar a bunului, dacă această măsură este necesară pentru conservarea dreptului respectiv.

ART. 599

Se va putea, de asemenea, încuviința sechestrul judiciar, chiar fără a exista proces:

1. asupra unui bun pe care debitorul îl oferă pentru liberarea sa;
2. asupra unui bun cu privire la care cel interesat are motive temeinice să se teamă că va fi sustras, distrus ori alterat de posesorul său actual;
3. asupra unor bunuri mobile care alcătuiesc garanția creditorului, când acesta învederează insolvabilitatea debitorului său ori când are motive temeinice să bănuiască că debitorul va fugi ori să se teamă de sustrageri sau deteriorări.

În aceste cazuri, competentă este instanța în circumscripția căreia se află bunul.

ART. 600

Cererea de sechestrul judiciar se judecă de urgență, cu citarea părților. În caz de admitere, instanța va putea să oblige pe reclamant la darea unei cauțiuni, iar în cazul bunurilor imobile se va proceda potrivit art. 593 alin. 3. Încheierea este supusă numai recursului, în termen de 5 zile de la pronunțare. Dispozițiile art. 592 alin. 3 se aplică în mod corespunzător.

Paza bunului sechestrat va fi încredințată persoanei desemnate de părți de comun acord, iar în caz de neînțelegere, unei persoane desemnate de instanță, care va putea fi chiar deținătorul bunului. În acest scop, executorul judecătoresc se va deplasa la locul situării bunului ce urmează a fi pus sub sechestrul și-l va da în primire, pe bază de proces-verbal, administratorului-sechestrului. Un exemplar al procesului-verbal va fi înaintat și instanței care a încuviințat măsura.

Administratorul-sechestrului va putea face toate actele de conservare și administrare, va încasa orice venituri și sume datorate și va putea plăti datorii cu caracter curent, precum și cele constatate prin titlu executoriu. De asemenea, el va putea sta în judecată în numele părților litigante cu privire la bunul pus sub sechestrul, dar numai cu autorizarea prealabilă a instanței care l-a numit.

Dacă administratorul-sechestrului a fost numită o altă persoană decât deținătorul, instanța va fixa, pentru activitatea depusă, o sumă drept remunerație, stabilind totodată și modalitățile de plată.

ART. 601

În cazuri urgente, președintele instanței va putea numi, prin încheiere irevocabilă dată fără citarea părților, un administrator provizoriu până la soluționarea cererii de sechestrul judiciar.

CAP. 5

Deliberările consiliului de familie

ART. 602 - 606

Abrogate prin Decretul nr. 32/1954.

CAP. 6

Divorțul

ART. 607

Cererea de divorț este de competența instanței în circumscripția căreia se află cel din urmă domiciliu comun al soților. Dacă soții nu au avut domiciliu comun sau dacă nici unul din soți nu mai locuiește în circumscripția instanței în care se află cel din urmă domiciliu comun, instanța competentă este aceea în circumscripția căreia își are domiciliul pârâtul, iar când pârâtul nu are domiciliu în țară, este competentă instanța în circumscripția căreia își are domiciliul reclamantului.

ART. 608

Soțul pârât poate să facă și el cerere de divorț, cel mai târziu până la prima zi de înfățișare, în ședință publică, pentru faptele petrecute înainte de această dată. Pentru faptele petrecute după această dată, pârâtul va putea face cerere până la începerea dezbaterilor asupra fondului, în cererea reclamantului.

Cererea pârâtului se va face la aceeași instanță și se va judeca împreună cu cererea reclamantului.

ART. 609

În cazul când motivele divorțului s-au ivit după începerea dezbaterilor la prima instanță și în timp ce judecata primei cereri se află în apel, cererea pârâtului va fi făcută direct la instanța investită cu judecarea apelului.

ART. 610

Neintroducerea cererii în termenele arătate în articolele de mai sus atrage decăderea pentru soțul pârât din dreptul de a cere divorțul, afară de cazul când cererea reclamantului a fost respinsă și motivele divorțului s-au ivit în urmă.

ART. 611

Cererea de pensie de întreținere se va face la judecătoria investită cu cererea de divorț, chiar dacă între timp s-au ivit schimbări cu privire la domiciliul părților.

ART. 612*)

Cererea de divorț va cuprinde, pe lângă cele prevăzute de lege pentru cererea de chemare în judecată, numele copiilor minori născuți din căsătorie sau care se bucură de situația legală a copiilor născuți din căsătorie.

Dacă nu sunt copii minori, se va face arătare despre aceasta.

La cerere, se va alătura un extract de căsătorie și câte un extract de naștere al copiilor minori.

Cererea de divorț, împreună cu înscrisurile doveditoare, se va prezenta personal de către reclamant președintelui judecătoriei.

Pârâtul nu este ținut să facă întâmpinare.

Interogatoriul nu poate fi cerut pentru dovedirea motivelor de divorț.

*) Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 969/2007, a constatat că dispozițiile art. 612 alin. 6 din Codul de procedură civilă sunt neconstituționale.

ART. 613

Președintele instanței, primind cererea de divorț, va da reclamantului sfaturi de împăcare și, în cazul în care acesta stăruie în cererea sa, va fixa termen pentru judecarea cauzei.

ART. 613^1

În cazul în care cererea de divorț se întemeiază pe acordul părților, ea va fi semnată de ambii soți. Atunci când este cazul, în acțiunea de divorț, soții vor stabili și modalitățile în care au convenit să fie soluționate cererile accesorii divorțului.

Primind cererea de divorț formulată în condițiile alin. 1, președintele instanței va verifica existența consimțământului soților, după care, va fixa un termen de două luni în ședință publică. La termenul de judecată, instanța va verifica dacă soții stăruie în desfacerea căsătoriei pe baza acordului lor și, în caz afirmativ, va trece la judecarea cererii, fără a administra probe cu privire la motivele de divorț.

Pentru soluționarea cererilor accesorii privind numele pe care soții îl vor purta după divorț, pensia de întreținere și atribuirea locuinței, instanța va putea dispune, atunci când consideră necesar, administrarea probelor prevăzute de lege.

ART. 613^2

Instanța poate lua, pe tot timpul procesului, prin ordonanță președințială, măsuri vremelnice cu privire la încredințarea copiilor minori, la obligația de întreținere, la alocația pentru copii și la folosirea locuinței.

ART. 614

În fața instanțelor de fond, părțile se vor înfățișa în persoană, afară numai dacă unul dintre soți execută o pedeapsă privativă de libertate, este împiedicat de o boală gravă, este pus sub interdicție sau are reședința în străinătate; în aceste cazuri, părțile se vor putea înfățișa prin mandatar.

ART. 615

Cererea de divorț se judecă în ședință publică. Instanța va putea să dispună însă judecarea în camera de consiliu, dacă va aprecia că prin aceasta s-ar asigura o mai bună judecare sau administrare a probelor.

În toate cazurile hotărârea se pronunță în ședință publică.

ART. 616

Dacă la termenul de judecată, în primă instanță, reclamantul lipsește nejustificat și se înfățișează numai pârâtul, cererea va fi respinsă ca nesusținută.

ART. 616¹

Dacă procedura de chemare a soțului pârât a fost îndeplinită prin afișare, iar acesta nu s-a prezentat la primul termen de judecată, instanța va cere dovezi sau va dispune cercetări pentru a verifica dacă pârâtul își are domiciliul la locul indicat în cerere și, dacă constată că nu domiciliază acolo, va dispune citarea lui la domiciliul său, precum și, dacă este cazul, la locul său de muncă.

ART. 617

Instanța poate să pronunțe divorțul împotriva ambilor soți, chiar atunci când numai unul din ei a făcut cerere, dacă din dovezile administrate reiese vina amândurora.

Hotărârea prin care se pronunță divorțul nu se va motiva, dacă ambele părți solicită instanței aceasta.

În cazurile prevăzute de art. 38 alin. 2 din Codul familiei, instanța va dispune desfacerea căsătoriei fără a pronunța divorțul din vina unuia sau a ambilor soți.

ART. 618

Reclamantul poate renunța la cerere în tot cursul judecății înaintea instanțelor de fond, chiar dacă pârâtul se împotrivește. Renunțarea reclamantului nu are nici o înrâurire asupra cererii făcute de pârât.

Acțiunea de divorț se va stinge prin împăcarea soților în orice fază a procesului, chiar dacă intervine în instanța de apel sau de recurs iar apelul ori recursul nu sunt timbrate conform legii.

Reclamantul însă va putea porni o cerere nouă pentru fapte petrecute după împăcare, și în acest caz el se va putea folosi și de faptele vechi.

ART. 619

Termenul de apel, precum și cel de recurs este de 30 de zile și curge de la comunicarea hotărârii.

Apelul sau, după caz, recursul reclamantului împotriva hotărârii prin care s-a respins cererea va fi respins ca nesusținut, dacă la judecată se prezintă numai pârâtul.

Apelul sau recursul pârâtului va fi judecat chiar dacă se înfățișează numai reclamantul.

Hotărârea care se pronunță în condițiile art. 613¹ alin. 1 este definitivă și irevocabilă în ce privește divorțul.

Hotărârea dată în materie de divorț nu este supusă revizuirii.

CAP. 7

Proceduri relative la deschiderea unei succesiuni*)

*) Procedura succesorală notarială este reglementată prin Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995.

ART. 620 - 642

Abrogate prin Decretul nr. 40/1953 privitor la procedura succesorală notarială.

ART. 643 - 673

Abrogate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

CAP. 7¹

Procedura împărțelii judiciare

ART. 673¹

Judecarea oricărei cereri de împărțeală privind bunuri asupra cărora părțile au un drept de proprietate comună se face cu procedura prevăzută în capitolul de față, în afara cazurilor în care legea stabilește o altă procedură.

ART. 673²

Reclamantul este obligat să arate în cerere persoanele între care urmează a avea loc împărțeala, titlul pe baza căruia se cere împărțeala, toate bunurile supuse împărțelii, evaluarea lor, locul unde acestea se află, precum și persoana care le deține sau le administrează.

ART. 673³

La prima zi de înfățișare, dacă părțile sunt prezente, instanța le va cere declarații cu privire la fiecare dintre bunurile supuse împărțelii și va lua act, când este cazul, de recunoașterile și acordul lor cu privire la existența bunurilor, locul unde se află și valoarea acestora.

ART. 673⁴

În tot cursul procesului instanța va stăruie ca părțile să împartă bunurile prin bună învoială.

Dacă părțile ajung la o înțelegere cu privire la împărțirea bunurilor, instanța va hotărî potrivit învoielii lor. Împărțeala se poate face prin bună învoială și dacă printre cei interesați se află minori sau persoane puse sub interdicție, însă numai cu încuviințarea prealabilă a autorității tutelare, precum și, dacă este cazul, a ocrotitorului legal.

În cazul în care înțelegerea privește împărțirea numai a anumitor bunuri, instanța va lua act de această învoială și va pronunța o hotărâre parțială, continuând procesul pentru celelalte bunuri.

Dispozițiile art. 271 - 273 sunt aplicabile.

ART. 673⁵

Dacă părțile nu se învoiesc, instanța va stabili bunurile supuse împărțelii, calitatea de coproprietar, cota-parte ce se cuvine fiecăruia și creanțele născute din starea de proprietate comună pe care coproprietarii le au unii față de alții. Dacă se împarte o moștenire, instanța va mai stabili datoriile transmise prin moștenire, datoriile și creanțele comoștenitorilor față de defunct, precum și sarcinile moștenirii.

Instanța va face împărțeala în natură. În temeiul celor stabilite potrivit alin. 1, ea procedează la formarea loturilor și la atribuirea lor. În cazul în care loturile nu sunt egale în valoare, ele se întregesc printr-o sumă de bani.

ART. 673⁶

Dacă pentru formarea loturilor sunt necesare operații de măsurătoare, evaluare și altele asemenea, pentru care instanța nu are date suficiente, ea va da o încheiere prin care va stabili elementele arătate la art. 673⁵ alin. 1, întocmind în mod corespunzător minuta prevăzută de art. 258. Prin aceeași încheiere instanța va dispune efectuarea unei expertize pentru formarea loturilor.

Raportul de expertiză va arăta evaluarea și criteriile avute în vedere la stabilirea acesteia, va indica dacă bunurile pot fi comod partajabile în natură și în ce mod anume, propunând loturile ce urmează să fie atribuite.

ART. 673⁷

În cazul în care, după pronunțarea încheierii prevăzute de art. 673⁶ alin. 1, dar mai înainte de pronunțarea hotărârii de împărțea, se constată că există și alți coproprietari sau că au fost omise unele bunuri care trebuiau supuse împărțelii, fără ca, privitor la acești coproprietari sau la acele bunuri, să fi avut loc o dezbatere contradictorie, instanța va putea da o nouă încheiere, care va cuprinde, după caz, și coproprietarii sau bunurile omise. În aceleași condiții instanța poate, cu consimțământul tuturor coproprietarilor, să scoată un bun care a fost cuprins din eroare în masa de împărțit.

ART. 673⁸

Încheierile prevăzute la art. 673⁶ alin. 1 și art. 673⁷ pot fi atacate cu apel sau, după caz, cu recurs odată cu fondul, fiind supuse aceluiași căi de atac ca și hotărârea dată asupra fondului procesului.

ART. 673⁹

La formarea și atribuirea loturilor, instanța va ține seama, după caz, și de acordul părților, mărimea cotei-părți ce se cuvine fiecăreia ori masa bunurilor de împărțit, natura bunurilor, domiciliul și ocupația părților, faptul că unii dintre coproprietari, înainte de a se cere împărțea, au făcut construcții, îmbunătățiri cu acordul coproprietarilor sau altele asemenea.

ART. 673¹⁰

În cazul în care împărțea în natură a unui bun nu este posibilă sau ar cauza o scădere importantă a valorii acestuia ori i-ar modifica în mod păgubitor destinația economică, la cererea unuia dintre coproprietari, instanța, prin încheiere, îi poate atribui provizoriu întregul bun. Dacă mai mulți coproprietari cer să li se atribuie bunul, instanța va ține seama de criteriile prevăzute la art. 673⁹. Prin încheiere ea va stabili și termenul în care coproprietarul cărui i s-a atribuit provizoriu bunul este obligat să depună sumele ce reprezintă cotele-părți convenite celorlalți coproprietari.

Dacă coproprietarul cărui i s-a atribuit provizoriu bunul depune, în termenul stabilit, sumele convenite celorlalți coproprietari, instanța, prin hotărârea asupra fondului procesului, îi va atribui bunul.

În cazul în care coproprietarul nu depune în termen sumele convenite celorlalți coproprietari, instanța va putea atribui bunul altui coproprietar, în condițiile prezentului articol.

La cererea unuia dintre coproprietari instanța, ținând seama de împrejurările cauzei, pentru motive temeinice, va putea să-i atribuie bunul direct prin hotărârea asupra fondului procesului, stabilind totodată sumele ce se cuvin celorlalți coproprietari și termenul în care este obligat să le plătească.

ART. 673¹¹

În cazul în care nici unul dintre coproprietari nu cere atribuirea bunului ori, deși acesta a fost atribuit provizoriu, nu s-au depus, în termenul stabilit, sumele convenite celorlalți coproprietari, instanța, prin încheiere, va dispune vânzarea bunului, stabilind totodată dacă vânzarea se va face de către părți prin bună învoială ori de către executorul judecătoresc.

Dacă s-a dispus ca vânzarea bunului să se facă de părți prin bună învoială, instanța va stabili și termenul în care aceasta va fi efectuată. Termenul nu poate fi mai mare de 6 luni. La împlinirea termenului părțile vor prezenta instanței dovada vânzării.

În cazul în care vânzarea prin bună învoială nu se realizează în termenul prevăzut de alin. 2, instanța, prin încheiere, va dispune ca vânzarea să fie efectuată de executorul judecătoresc.

Încheierile prevăzute în prezentul articol pot fi atacate separat cu apel. Dacă nu au fost astfel atacate, aceste încheieri nu mai pot fi supuse apelului o dată cu hotărârea asupra fondului procesului.

ART. 673¹²

După rămânerea irevocabilă a încheierii prin care s-a dispus vânzarea bunului de către executorul judecătoresc, acesta va proceda la efectuarea vânzării la licitație publică.

Executorul va fixa termenul de licitație, care nu va putea depăși 30 de zile pentru bunurile mobile și 60 de zile pentru bunurile imobile, socotite de la data primirii încheierii, și va înștiința coproprietarii despre data, ora și locul vânzării.

Pentru termenul de licitație a bunurilor mobile executorul va întocmi și va afișa publicația de vânzare cu cel puțin 5 zile înainte de acel termen.

În cazul vânzării unui bun imobil, executorul va întocmi și va afișa publicația de vânzare cu cel puțin 30 de zile înainte de termenul de licitație.

Coproprietarii pot conveni ca vânzarea bunurilor să se facă la orice preț oferit de participanții la licitație.

Dispozițiile prezentului articol se completează în mod corespunzător cu dispozițiile capitolelor II, III și IV din Cartea a V-a privind vânzarea la licitație a bunurilor mobile și imobile.

ART. 673¹³

La cererea uneia dintre părți instanța poate proceda la împărțea bunurilor pentru care nu a dispus vânzarea potrivit art. 673¹¹.

ART. 673¹⁴

În toate cazurile, asupra cererii de împărțea instanța se va pronunța prin hotărâre.

Sumele depuse de unul dintre coproprietari pentru ceilalți, precum și cele rezultate din vânzare vor fi împărțite de instanță potrivit dreptului fiecărui coproprietar.

În cazul în care împărțea nu se poate realiza în nici una dintre modalitățile prevăzute de lege, instanța va hotărî închiderea dosarului.

CAP. 8

Cererile privitoare la posesiune

ART. 674

Cererile privitoare la posesiune vor fi admise numai dacă:

1. nu a trecut un an de la tulburare sau deposedare;
2. reclamantul dovedește că, înainte de această dată, el a posedat cel puțin un an;
3. posesiunea lui întrunește condițiile cerute de art. 1846 și 1847 din Codul civil.

În cazul când deposedarea sau tulburarea s-a făcut prin violență, reclamantul este scutit de a face dovada cerută la punctele 2 și 3 din acest articol.

Cererile posesorii se judecă de urgență și cu precădere.

Întâmpinarea nu este obligatorie.

ART. 675

Asemenea cereri se pot face și pentru ocrotirea servituților continue și aparente.

ART. 676

Cererile posesorii pot fi făcute și de cel care deține lucrul în interesul său propriu, în temeiul unui contract încheiat cu posesorul, afară numai dacă tulburătorul nu este cel pentru care el deține.

CAP. 9

Despărțirea averilor dintre bărbați și femei

ART. 677 - 686

Abrogate prin Decretul nr. 32/1954.

CAP. 10

Despre interdicție*)

*) Decretul nr. 32/1954, modificat prin Legea nr. 4/1956, cuprinde în art. 30 - 35 procedura interdicției.

ART. 687 - 691

Abrogate prin Decretul nr. 32/1954.

CAP. 11

Cesiunea bunurilor

ART. 692 - 697

Abrogate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000.

CAP. 12

Convențiile matrimoniale

ART. 698 - 709

Abrogate prin Decretul nr. 32/1954.

CAP. 13*)

Transcrierea actelor de strămutare și urmărirea proprietății și despre inscripția privilegiilor, ipotecilor și amanetelor

*) Conform art. 104 din Titlul VI - Garanții reale mobiliare - din Legea nr. 99/1999, dispozițiile cap. 13 (art. 710 - 720) din Cartea a VI-a nu sunt aplicabile pentru garanțiile reale mobiliare.

Conform art. 72 din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, la data finalizării lucrărilor cadastrale și a registrelor de publicitate imobiliară pentru întreg teritoriul administrativ al unui județ, prevederile art. 710 - 720 din Codul de procedură civilă își încetează aplicabilitatea, pentru județul respectiv. În același articol se prevede că după definitivarea cadastrului la nivelul întregii țări se abrogă art. 710 - 720 din Codul de procedură civilă.

ART. 710*)

Se va ține la fiecare judecătorie un registru de transcrierea de mutație sau strămutarea proprietăților, un alt registru de inscripția privilegiilor și ipotecilor, un alt registru pentru transcrierea comandamentelor și o mapă în care se va păstra un exemplar al actelor de amanet.

*) Dispozițiile privind publicitatea amanetului din art. 710 au fost abrogate prin art. 105 din Titlul VI - Garanții reale mobiliare - din Legea nr. 99/1999.

ART. 711

Se vor transcrie în registrul de transcriere al judecătoriei unde este așezat bunul imobil:

1. toate actele de înstrăinare a proprietăților imobile sau a drepturilor reale ce se pot ipoteca;
2. toate actele prin care se renunță la aceste drepturi;
3. toate actele prin care se constituie o servitute, un drept de uzufruct, de uz sau de locuință;
4. toate actele prin care se renunță la aceste drepturi;
5. tranzacțiile asupra drepturilor reale;
6. ordonanțele de adjudecare;
7. hotărârile date în materie de expropriere pentru utilitate publică;
8. cesiunile pe venituri pe un timp mai mare de doi ani;
9. extract de pe contractele de arendă sau închiriere pe un timp mai lung de trei ani.

La actele arătate în alin. 1, 2, 3 și 4, de vor fi autentificate tot la judecătoria situației imobilului, transcrierea se va face numai în extras.

ART. 712

Până la transcriere, drepturile rezultând din actele menționate în articolul de mai sus nu se vor opune celor de al treilea, care au drepturi asupra bunului imobil chiar dacă au cunoștință de existența actelor de mai sus.

Se exceptează bineînțeles cazurile de viclenie.

ART. 713*)

Se vor transcrie în extract în registrul de urmărit:

1. comandamentele prelabile;
2. urmărirea de venituri.

*) Dispozițiile privind publicitatea amanetului din art. 713 au fost abrogate prin art. 105 din Titlul VI - Garanții reale mobiliare - din Legea nr. 99/1999.

ART. 714

Cererile de transcriere se vor face la grefa judecătoriei de partea interesată, chiar pe baza unor titluri sub semnătură privată.

ART. 715

Înscrierea privilegiilor și ipotecilor se va face în registrul judecătoriei unde se află situat bunul imobil, potrivit rânduielilor arătate în codicele civil.

În caz când actul a cărui înscriere se cere este autentificat tot la judecătoria situației imobilului, se va înscrie în registru numai ordonanța de înscriere.

ART. 716

Când se va încuviința înscrierea actului de privilegiu sau ipotecă, se va face cercetare în registrul de înscriere, transcriere și urmăriri, de un judecător, asistat de grefier, spre a se vedea dacă există diferite alte sarcini sau drepturi asupra aceluși bun.

Vorbire despre aceste cercetări se va face în actul de înscrierea ipotecii sau privilegiului.

Părțile pot renunța la cercetarea în registre.

ART. 717

Pe actul original, pe lângă certificarea datei și numărului de ordine cerute de art. 1782 din codicele civil, se va transcrie și ordonanța de înscriere, așa cum s-a trecut în registrul de înscriere.

ART. 718

Aceleași formalități de înscriere se vor urma când pe baza art. 1814 din codicele civil o ipotecă se va muta de pe un bun pe altul.

Vorbire despre această mutare se va face pe marginea primei inscripții.

ART. 719

În mapa prevăzută de art. 711 se va păstra câte un exemplar de pe toate actele prin care se constituie un amanet, potrivit art. 1685 și următoarele din Codul civil, după cererea părții interesate.

ART. 720

Toate exemplarele actelor juridice depuse și strânse în mape se vor lega în fiecare an în volum.

CAP. 14

Dispoziții privind soluționarea litigiilor în materie comercială

ART. 720¹

În procesele și cererile în materie comercială evaluabile în bani, înainte de introducerea cererii de chemare în judecată, reclamantul va încerca soluționarea litigiului prin conciliere directă cu cealaltă parte.

În scopul arătat la alin. 1, reclamantul va convoca partea adversă, comunicându-i în scris pretențiile sale și temeiul lor legal, precum și toate actele doveditoare pe care se sprijină acestea. Convocarea se va face prin scrisoare recomandată cu dovadă de primire, prin telegramă, telex, fax sau orice alt mijloc de comunicare care asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia. Convocarea se poate face și prin înmânarea înscrisurilor sub semnătură de primire.

Data convocării pentru conciliere nu se va fixa mai devreme de 15 zile de la data primirii actelor comunicate potrivit alin. 2.

Rezultatul concilierii se va consemna într-un înscris cu arătarea pretențiilor reciproce referitoare la obiectul litigiului și a punctului de vedere al fiecărei părți.

Înscrisul despre rezultatul concilierii ori, în cazul în care pârâtul nu a dat curs convocării prevăzute la alin. 2, dovada că de la data primirii acestei convocări au trecut 30 de zile se anexează la cererea de chemare în judecată.

ART. 720²

În procesele și cererile în materie comercială părțile sau reprezentanții lor pot fi asistați de experți ori de alți specialiști.

ART. 720³

Cererea de chemare în judecată va cuprinde:

a) numele, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor, precum și, după caz, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice, codul fiscal și contul bancar;

b) numele și calitatea celui care angajează partea și ale celui care o reprezintă în litigiu, anexându-se dovada calității;

c) obiectul și valoarea cererii, precum și calculul prin care s-a ajuns la determinarea acestei valori, cu indicarea înscrisurilor corespunzătoare;

d) motivele de fapt și de drept, precum și probele pe care se întemeiază cererea;

e) semnătura părții sau a reprezentantului acesteia, după caz.

La cererea de chemare în judecată se vor anexa copii certificate de pe toate înscrisurile pe care reclamantul își întemeiază pretențiile, menționându-se care dintre aceste înscrisuri au fost comunicate în condițiile prevăzute de art. 720¹ alin. 2.

ART. 720⁴

La primirea cererii de chemare în judecată potrivit art. 114, când este cazul, reclamantului i se va pune în vedere să depună orice act invocat în susținerea cererii, care nu a fost comunicat pârâtului la convocarea pentru conciliere.

Pârâtul va fi citat cu mențiunea că este obligat să depună întâmpinare la dosarul cauzei cu cel puțin 5 zile înainte de termenul de judecată, iar în procesele urgente, cu cel puțin 3 zile. Întâmpinarea va avea cuprinsul prevăzut de art. 115, menționându-se și datele arătate la art. 720³ alin. 1 lit. a) și b).

Judecătorii vor verifica efectuarea procedurilor de citare și comunicare dispuse pentru fiecare termen și, când este cazul, vor lua măsuri de refacere a acestor proceduri, precum și pentru folosirea altor mijloace ce pot asigura înștiințarea părților pentru înfățișarea la termen.

Încheierea privind luarea măsurilor prevăzute de art. 114¹ alin. 6, în cazul proceselor și cererilor în materie comercială, poate fi atacată cu recurs în termen de 5 zile de la pronunțare, dacă a fost dată cu citarea părților, și de la comunicare, dacă a fost dată fără citarea lor.

ART. 720⁵

Dacă pârâtul are pretenții împotriva reclamantului derivând din același raport juridic, el poate face cerere reconvențională. În cazul litigiilor prevăzute de art. 720¹ nu este necesară o altă încercare de conciliere.

Cererea reconvențională trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute pentru cererea de chemare în judecată și va fi introdusă în cadrul termenului prevăzut pentru depunerea întâmpinării.

În cazul în care pârâtul a introdus cerere reconvențională, reclamantul va depune întâmpinare până la prima zi de înfățișare. La cererea părții interesate, instanța, ținând seama de complexitatea cauzei, poate fixa un termen scurt pentru completarea întâmpinării, precum și pentru studierea acesteia de către pârât.

ART. 720⁶

Procesele și cererile în materie comercială se judecă cu precădere. Instanța este datoare să asigure, potrivit legii, realizarea drepturilor și obligațiilor procesuale ale părților, precum și desfășurarea cu celeritate a procesului.

Când procedura de citare este legal îndeplinită, judecata, chiar și asupra fondului, poate continua în ședință publică sau în camera de consiliu, în ziua următoare sau la termene scurte, succesive, date în cunoștința părților. La aceste termene instanța poate stabili, pentru parte sau pentru cel care o reprezintă, îndatoriri în ceea ce privește prezentarea dovezilor cu înscrisuri, relații scrise, răspunsul scris la interogatoriul comunicat potrivit art. 222, asistarea și concursul la efectuarea în termen a expertizelor, precum și orice alte demersuri necesare soluționării cauzei.

Pentru motive temeinice, alte termene se vor acorda numai în cazul în care judecata nu poate continua potrivit alin. 2.

ART. 720⁷

În cursul judecării asupra fondului procesului, instanța va stăruii pentru soluționarea lui, în tot sau în parte, prin înțelegerea părților. Înțelegerea se constată prin hotărâre irevocabilă și executorie.

ART. 720⁸

Hotărârile date în primă instanță privind procesele și cererile în materie comercială sunt executorii. Exercițarea apelului nu suspendă de drept executarea.

ART. 720⁹

Pentru hotărârea judecătorească dată în materie comercială, care se aduce la îndeplinire prin executare silită, hotărârea, purtând mențiunea că este irevocabilă, constituie titlu executoriu, fără efectuarea altor formalități.

ART. 720¹⁰

Litigiile privind desfășurarea activității în scopul privatizării prin înstrăinare de bunuri ori alte valori din patrimoniul societăților comerciale sau al altor persoane juridice cu capital de stat, precum și litigiile privind drepturile și obligațiile contractate în cadrul acestei activități se soluționează de către instanțele care au competența de judecată a proceselor și cererilor în materie comercială, potrivit dispozițiilor prezentului cod și cu procedura prevăzută de aceste dispoziții.

CARTEA a VII-a

Dispoziții finale

ART. 721

Dispozițiile codului de față alcătuiesc procedura de drept comun în materie civilă și comercială; ele se aplică și în materiile prevăzute de alte legi în măsura în care acestea nu cuprind dispoziții potrivnice.

ART. 722

Îndeplinirea actelor de procedură și comunicarea lor se fac în mod gratuit.

Cheltuielile necesare pentru îndeplinirea actelor de procedură și comunicarea lor, prin poștă sau alte mijloace, ocazionate de desfășurarea procesului, se acoperă din fondurile repartizate anume în acest scop, de la bugetul de stat.

ART. 723

Drepturile procedurale trebuie exercitate cu bună-credință și potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege.

Partea care folosește aceste drepturi în chip abuziv răspunde pentru pagubele pricinuite.

ART. 723¹

În cazurile prevăzute de lege, suma datorată de parte cu titlu de cauciune se fixează de către instanță și se depune, după caz, la Trezoreria Statului, Casa de Economii și Consemnațiuni C.E.C. - S.A. sau la orice altă instituție bancară pe numele părții respective, la dispoziția instanței sau, după caz, a executorului judecătoresc.

Dacă legea nu prevede altfel, cauciunea nu va reprezenta mai mult de 20% din valoarea obiectului cererii, iar în cazul cererilor al căror obiect nu este evaluabil în bani, nu va depăși suma de 2.000 lei.

Cauciunea se eliberează celui care a depus-o în măsura în care asupra acesteia cel îndreptățit în cauză nu a formulat cerere pentru plata despăgubirii convenite, până la împlinirea termenului de 30 de zile de la data la care, prin hotărâre irevocabilă, s-a soluționat fondul cauzei. Cu toate acestea, cauciunea se eliberează de îndată, dacă partea interesată declară în mod expres că nu urmărește obligarea părții adverse la despăgubiri pentru prejudiciile cauzate.

ART. 724

Abrogat prin Legea nr. 59/1993.

ART. 725

Dispozițiile legii noi de procedură se aplică, din momentul intrării ei în vigoare, și proceselor în curs de judecată începute sub legea veche, precum și executărilor silite începute sub acea lege.

Procesele în curs de judecată la data schimbării competenței instanțelor legal învestite vor continua să fie judecate de acele instanțe. În caz de casare cu trimitere spre rejudecare, dispozițiile legii noi privitoare la competență sunt pe deplin aplicabile.

În cazul în care instanța este desființată, dosarele se vor trimite din oficiu instanței competente potrivit legii noi de procedură.

Hotărârile pronunțate înainte de intrarea în vigoare a legii noi rămân supuse căilor de atac și termenelor prevăzute de legea sub care au fost pronunțate.

Actul de procedură îndeplinit înainte de intrarea în vigoare a legii noi rămâne supus dispozițiilor vechii legi. În cazul în care acest act de procedură ar putea fi anulat potrivit legii vechi, el nu va fi menținut, chiar dacă potrivit legii noi ar fi valabil.

ART. 726

Abrogat prin Legea nr. 59/1993.

ART. 727

Ori de câte ori prin alte legi se face trimitere la dispoziții abrogate sau modificate din cuprinsul acestui cod, trimiterea se va socoti făcută, când este cazul, la dispozițiile corespunzătoare care le înlocuiesc.

ART. 728 - 732

Abrogate prin Legea nr. 59/1993.

ART. 733

Amenzile aplicate în temeiul prevederilor prezentului cod, alte creanțe fiscale, precum și orice sume ce constituie venituri bugetare, potrivit legii, se execută de către organele competente, potrivit dispozițiilor legale privind executarea silită a creanțelor fiscale și cu procedura prevăzută de aceste dispoziții.

ART. 734

Abrogat prin Legea nr. 59/1993.

ART. 735

Legea nr. 389 din 22 iunie 1943 pentru extinderea legislației civile și comerciale a Vechiului Regat în România de peste Carpați, rămâne în vigoare.

NOTA 1

Dispozițiile art. VI și VIII din Legea nr. 18 publicată în Monitorul Oficial nr. 35 din 12 februarie 1948 pentru modificarea Codului de procedură civilă, au următorul cuprins:

ART. VI

Pe data punerii în aplicare a prezentei legi se abrogă:

1. Legea pentru Curtea de Casație și Justiție;
2. Legea judecătorilor de ocoale;
3. Legea nr. 394 din 23 iunie 1943 pentru accelerarea judecăților în materie civilă și comercială;
4. Legea nr. 661 din 4 octombrie 1943 pentru reglementarea regimului fiscal al unor acțiuni în justiție;
5. articolele 234, 241, 242, 246 - 248, 251 - 276 și 285 din Codul civil;

6. articolele 452 - 454, 578 - 583 și 722 pct. 7 din Codul de procedură civilă*).

ART. VIII

Prezenta lege intră în vigoare pe data de 1 martie 1948.

*) Este vorba de Codul de procedură civilă ce era în vigoare în momentul modificării intervenite prin Legea nr. 18 din 12 februarie 1948.

NOTA 2

Dispozițiile art. III, IV, V, VI și X din Legea nr. 59/1993 pentru modificarea Codului de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 177 din 26 iulie 1993, au următorul cuprins:

ART. III

Următorii termeni din Codul de procedură civilă se înlocuiesc astfel:

- "Republica Socialistă România", cu "România";
- "Buletinul Oficial al R.S. România", cu Monitorul Oficial al României;
- "Curtea de Casație" și "Tribunalul Suprem", cu "Curtea Supremă de Justiție";
- "curte", cu "curte de apel";
- "tribunal regional", cu "tribunal";
- "Tribunalul Capitalei", cu "Tribunalul Municipiului București";
- "tribunal popular" și "tribunal popular raional", cu "judecătorie";
- "carte de judecată", cu "sentință";
- "portărel", "agent de executare", "agent de urmărire", precum și alte asemenea denumiri ce desemnează funcționarul cu atribuții de executare silită, cu "executorul judecătoresc";
- "agent polițienesc" și "comisar de poliție", cu "subofițer" și "ofițer de poliție", după caz;
- "camera de chibzuire", cu "camera de consiliu";
- "sfat popular", cu "consiliu local" sau "consiliu județean", după caz.

ART. IV

Dispozițiile legale referitoare la taxa de timbru pentru cererea de recurs se aplică în mod corespunzător și cererii de apel.

ART. V

Cauzele aflate în curs de judecată la instanțele de fond, chiar dacă sunt după casare cu trimitere, vor fi, după caz, reținute pentru continuarea judecării, sau vor fi trimise la instanța competentă, potrivit normelor de competență materială din prezenta lege.

Instanțele sesizate înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi vor continua să judece, chiar dacă, potrivit Legii nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, se schimbă competența teritorială.

Recursurile ordinare, cu excepția recursurilor în materia contenciosului administrativ, vor fi considerate apeluri, urmând a fi soluționate potrivit competenței materiale stabilite de prezenta lege, inclusiv în situația casării cu reținere; în aceste cazuri, părțile interesate beneficiază de un termen de 30 zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, pentru îndeplinirea condițiilor de formă și fond privind judecarea apelului, precum și, când este necesar, pentru sesizarea instanței de apel.

Cererile de revizuire și contestațiile în anulare privind hotărârile pronunțate înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi se judecă de instanța căreia, potrivit legii de față, îi revine competența instanței care a dat hotărârea atacată. Hotărârile date asupra acestor cereri sunt supuse, de asemenea, căilor de atac prevăzute de această lege.

Recursurile extraordinare cu care au fost sesizate instanțele înainte de intrarea în vigoare a acestei legi vor continua să fie judecate, iar în cazul casării cu trimitere pentru o nouă judecată, cauzele vor fi trimise instanțelor competente potrivit aceleiași legi.

Hotărârile rămase definitive în perioada 30 iunie 1992 - 30 iunie 1993 pot fi atacate cu recursul prevăzut de prezenta lege de către părțile interesate, în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a aceleiași legi.

Hotărârile în materia Legii fondului funciar nr. 18/1991, rămase definitive la judecătoria anterior intrării în vigoare a prezentei legi, pot fi atacate cu recursul prevăzut de prezenta lege, de către părțile interesate, în termen de 90 zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, indiferent de data pronunțării lor.

În toate cazurile în care, potrivit legii de față, competența materială a instanței investite anterior este modificată, dosarele se trimit din oficiu instanței competente. Dispozițiile art. 725 din Codul de procedură civilă sunt aplicabile.

În situațiile în care, în mod excepțional, nu au putut fi organizate unele dintre judecătoriile prevăzute în anexa nr. 1 a Legii nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească până la intrarea în vigoare a prezentei legi, cauzele vor fi soluționate de către judecătoriile competente teritorial, potrivit legii anterioare.

Termenele pentru exercitarea căilor de atac ordinare, aflate în curs la data intrării în vigoare a prezentei legi, încep să curgă din nou de la această dată.

Execuțiile silitе începute înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi vor fi continuate de instanțele de executare investite.

ART. VI

Sunt și rămân abrogate: art. 2¹, art. 22¹, art. 109¹, art. 120¹, art. 120², art. 260 alin. 3 și 4, art. 266 alin. 2, art. 269¹, art. 307, art. 329¹, art. 329², art. 371, art. 375, dispozițiile cuprinse în cap. XIV al cărții VI - art. 720¹ - 720¹⁶, art. 724, art. 726, art. 728, art. 729, art. 730, art. 731, art. 732, art. 734, art. 735 alin. 2 din Codul de procedură civilă, art. III din Legea nr. 18 din 12 februarie 1948, precum și orice alte dispoziții contrare prezentei legi.

ART. X

Prezenta lege intră în vigoare pe data publicării ei în Monitorul Oficial al României.

NOTA 3

Dispozițiile art. II, III, IV, V, VIII și IX din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă, aprobată cu modificări prin Legea nr. 219/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 479 din 2 octombrie 2000, au următorul cuprins:

ART. II

Amenzile prevăzute în Codul de procedură civilă, precum și limitele valorice de stabilire a competenței materiale a instanțelor judecătorești în cazurile prevăzute de lege vor putea fi actualizate prin hotărâre a Guvernului, în funcție de rata inflației.

ART. III

Următorii termeni din Codul de procedură civilă se înlocuiesc astfel:

- "ajutor de primar" cu "viceprimar";
- "casă de depuneri" cu "Trezoreria Statului, Casa de Economii și Consemnațiuni C.E.C. - S.A. sau orice altă instituție bancară";
- "datornic" cu "debitor";
- "despărțenie" cu "divorț";
- "execuțiune", "execuție" cu "executare";

- "faptele de căpetenie" cu "faptele esențiale";
- "interogatorul" cu "interogatoriul";
- "mișcător" cu "mobil";
- "mort" cu "defunct";
- "nemișcător" cu "imobil";
- "nevârstnic" cu "minor";
- *** Abrogată;
- "pecete" cu "sigiliu";
- "pensie alimentară" cu "pensie de întreținere";
- "sorocite" cu "fixate";
- "tălmaci" cu "interpret";
- "vârstnic" cu "major".

Termenii "consiliu judiciar" și "jurământul" - ca mijloc de probă - se elimină din tot cuprinsul Codului de procedură civilă.

În vederea republicării, Ministerul Justiției este autorizat să înlocuiască sau să elimine, după caz, și alți termeni sau expresii, pentru actualizarea redactării textelor în conformitate cu terminologia consacrată de dispozițiile legale în vigoare și pentru corelarea cu normele privind ortografia limbii române.

ART. IV

Prescripțiile care au început să curgă înainte de data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, pentru a căror împlinire ar trebui să treacă mai mult de 3 ani, se vor împlini după trecerea unui termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență.

ART. V

În cazul imobilelor neînscrise în cartea funciară, până la deschiderea cărților funciare în condițiile prevăzute de Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, formalitățile de publicitate privind urmărirea silită imobiliară și luarea măsurilor asigurătorii se fac cu aceleași efecte juridice în vechile documente de publicitate imobiliară.

ART. VIII

Pe data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență se abrogă:

- art. 1126, 1127 și 1824 - 1836 din Codul civil;
- Legea LX/1881 privitoare la executarea silită imobiliară, cu modificările ulterioare;
- Decretul-lege nr. 603/1943 pentru simplificarea procedurii împărțelilor judiciare;
- art. 889 - 906 și art. 909 din Codul comercial;
- art. 72 alin. 1 și 2 din Ordonanța Guvernului nr. 11/1996 privind executarea creanțelor bugetare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 23 din 31 ianuarie 1996, aprobată și modificată prin Legea nr. 108/1996, cu modificările și completările ulterioare;
- orice alte dispoziții contrare.

ART. IX*)

Prezenta ordonanță de urgență intră în vigoare la 3 luni de la data publicării ei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

*) Art. IX a fost modificat de art. I din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 290 din 29 decembrie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 706 din 29 decembrie 2000, astfel:

"ART. IX

Prezenta ordonanță de urgență intră în vigoare la 7 luni de la data publicării ei în Monitorul Oficial al României, Partea I, cu excepția dispozițiilor art. I pct. 131 - 134, care vor intra în vigoare la 3 luni de la publicare."

NOTA 4

Dispozițiile art. II și III din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 58/2003 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 460 din 28 iunie 2003, au următorul cuprins:

"ART. II

Dispozițiile prezentei ordonanțe de urgență se aplică și proceselor în curs de judecată începute sub legea anterioară, precum și executării silite începute sub acea lege.

Procesele în curs de judecată la data schimbării competenței instanțelor legal investite vor continua să fie judecate de acele instanțe. În caz de casare cu trimitere spre rejudecare, dispozițiile prezentei ordonanțe de urgență privitoare la competență sunt aplicabile.

Hotărârile pronunțate înainte de intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență rămân supuse căilor de atac și termenelor prevăzute de legea sub care au fost pronunțate.

ART. III

Dispozițiile prezentei ordonanțe de urgență se aplică la 60 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I."

NOTA 5

Dispozițiile art. II și III din Legea nr. 195/2004 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 58/2003 privind modificarea și completarea Codului de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 470 din 26 mai 2004, au următorul cuprins:

"ART. II

(1) Recursurile împotriva hotărârilor date fără drept de apel potrivit legii în vigoare la data pronunțării lor și aflate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție se trimit spre judecată instanțelor imediat superioare celor care au pronunțat hotărârea în primă instanță.

(2) Recursurile aflate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție și care au ca obiect hotărâri prin care tribunalele au judecat apeluri se trimit spre judecată curților de apel.

(3) Recursurile prevăzute la alin. (1) și (2), a căror admisibilitate în principiu nu a fost examinată până la data intrării în vigoare a prezentei legi, se scot de pe rol și se trimit, pe cale administrativă, instanțelor devenite competente să le judece, iar în cazul în care admisibilitatea în principiu a fost examinată, se trimit prin declinarea competenței, prin încheiere irevocabilă, dată în camera de consiliu, fără citarea părților.

ART. III

(1) Hotărârile pronunțate de judecătoria în primă instanță în materia fondului funciar sunt supuse apelului la tribunal și recursului la curtea de apel.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), apelurile aflate pe rolul curților de apel la data intrării în vigoare a prezentei legi se trimit la tribunale, iar recursurile aflate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție se trimit la curțile de apel. Dispozițiile art. II alin. (3) sunt aplicabile în mod corespunzător."

NOTA 6

Dispozițiile art. II din Legea 219/2005 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 138/2000 privind modificarea și completarea Codului de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 609 din 14 iulie 2005, au următorul cuprins:

"ART. II

(1) Procesele în curs de judecată în primă instanță la data schimbării competenței instanțelor legal investite, precum și căile de atac se judecă de instanțele competente, potrivit legii.

(2) Apelurile aflate pe rolul curților de apel la data intrării în vigoare a prezentei legi și care, potrivit prezentei legi, sunt de competența tribunalului se trimit la tribunale.

(3) Recursurile aflate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data intrării în vigoare a prezentei legi și care, potrivit prezentei legi, sunt de competența curților de apel se trimit la curțile de apel.

(4) În cazurile prevăzute la alin. (1) - (3), trimiterea dosarelor se va face, pe cale administrativă, instanțelor devenite competente să le judece."